

Lagrådsremiss

Anpassningar med anledning av en ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration

---

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 7 april 2004

Berit Andnor

Kjell Rempler
(Socialdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnas förslag till ändringar i nu gällande lagstiftning och förslag till ny lagstiftning. Förslagen är en konsekvens av att regeringen i propositionen En ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration (prop. 2003/04:69) föreslagit att den nuvarande socialförsäkringsadministrationen med 21 allmänna försäkringskassor och Riksförsäkringsverket skall avvecklas den 31 december 2004 och att en ny statlig myndighet för denna administration inrättas den 1 januari 2005. Den nya myndigheten kommer att heta Försäkringskassan.

Försäkringsdelegationer skall inrättas i varje län. Utöver att ha vissa uppgifter av bevakningskaraktär beslutar försäkringsdelegationerna i frågor om regional finansiell samverkan mellan myndigheter m.fl. Socialförsäkringsnämnderna skall finnas kvar som beslutande organ och ha beslutanderätt i samma frågor som de har i dag. Nämndledamöterna skall utses av försäkringsdelegationerna.

Ett allmänt ombud föreslås bli inrättat hos den nya Försäkringskassan. Det allmänna ombudet skall kunna överklaga Försäkringskassans beslut hos allmän förvaltningsdomstol, på samma sätt som Riksförsäkringsverket kan i dag. Det allmänna ombudet utses av regeringen. Försäkringskassan företräder dock det allmänna som den enskildes motpart i allmän förvaltningsdomstol när denne överklagar Försäkringskassans beslut.

Övergångsfrågor med anledning av den nuvarande socialförsäkringsadministrationens avveckling och inrättandet av den nya administrationen, regleras i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan och i övergångsbestämmelserna till 18 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring. Det gäller dels frågor om förfarandet med fonder, stiftelser och fastigheter m.m. som förvaltas eller ägs av de

allmänna försäkringskassorna, dels frågor om ärendehanteringens övergång från den gamla administrationen till den nya.

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2005, då den nya Försäkringskassan börjar sin verksamhet.

Innehållsförteckning

1	Beslut.....	5
2	Lagtext.....	6
2.1	Förslag till lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan.....	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan.....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).....	9
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	13
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	51
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring.....	52
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	58
2.8	Förslag till lag om ändring i brottsbalken.....	80
2.9	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	81
2.10	Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782).....	84
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	85
2.12	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	91
2.13	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	93
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229).....	96
2.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration.....	97
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting.....	100
3	Ärendet och dess beredning.....	105
4	Organisatoriska frågor.....	106
4.1	Allmänt.....	106
4.2	Försäkringsdelegationer.....	106
4.3	Socialförsäkringsnämnder.....	108
5	Processuella frågor.....	109
5.1	Allmänt ombud och företrädare för det allmänna.....	109
5.2	Forumregler.....	112
6	Sekretessfrågor m.m.....	116
7	Övergångsfrågor.....	122
7.1	Verksamhetsövergången.....	122

7.2	Fonder, stiftelser och fastigheter	124
8	Konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna	127
9	Författningskommentar	128
9.1	Förslaget till lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan	128
9.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan.....	130
9.3	Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799).....	132
9.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	133
9.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.....	140
9.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring	140
9.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.....	141
9.8	Förslaget till lag om ändring i brottsbalken	143
9.9	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	144
9.10	Förslaget till lag om ändring i arkivlagen (1990:782).....	144
9.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	144
9.12	Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).....	145
9.13	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	145
9.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229).....	146
9.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration	146
9.16	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting	146
Bilaga	Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande angående slutbetänkandet Försäkringskassan Den nya myndigheten (SOU 2003:106)	148

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan,
2. lag om ändring i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan,
3. lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799),
4. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
5. lag om ändring i lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
6. lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring,
7. lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension,
8. lag om ändring i brottsbalken,
9. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
10. lag om ändring i arkivlagen (1990:782),
11. lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön,
12. lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483),
13. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
14. lag om ändring i lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229),
15. lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration, och
16. lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Hos Försäkringskassan skall det finnas ett allmänt ombud som utses av regeringen.

2 § Om det allmänna ombudet har överklagat ett beslut av Försäkringskassan, förs det allmänna talan i allmän förvaltningsdomstol av ombudet.

3 § Det allmänna ombudet får uppdra åt en tjänsteman vid Försäkringskassan att företräda ombudet i allmän förvaltningsdomstol.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
  2. Det allmänna ombudet skall överta Riksförsäkringsverkets talan i ärenden där verket har överklagat beslut av en allmän försäkringskassa.
  3. Det allmänna ombudet får överklaga ett beslut som en allmän försäkringskassa har meddelat före den 1 januari 2005. Det allmänna ombudets överklagande skall därvid ha inkommit inom den tid som skulle ha gällt, om Riksförsäkringsverket fortfarande hade varit behörigt att överklaga beslutet.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan skall införas två nya paragrafer, 3 och 4 §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Ärenden som enligt lag eller annan författning eller enligt beslut av regeringen handläggs av Riksförsäkringsverket eller de allmänna försäkringskassorna skall från och med den 1 januari 2005 handläggas av Försäkringskassan.

En ansökan, anmälan eller annan handling eller uppgift som har lämnats till en allmän försäkringskassa, skall anses ha kommit in till Försäkringskassan den dag som den kom in till den allmänna försäkringskassan.

Beslut som har fattats av Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa före utgången av år 2004 gäller till den tidpunkt som anges i beslutet eller till dess Försäkringskassan beslutar annat.

4 §

Staten övertar den 1 januari 2005 de allmänna försäkringskassornas fasta egendom, penningmedel, rättigheter och andra tillgångar. Staten övertar samtidigt ansvaret för de allmänna försäkringskassornas förbindelser och övriga åtaganden.

En stiftelse som vid utgången av år 2004 förvaltas av en allmän försäkringskassa skall från och med den 1 januari 2005 förvaltas av Försäkringskassan. En allmän försäkringskassas behörighet att utse en styrelseledamot i en stiftelse skall övertas av Försäkringskassan.

Bestämmelserna i första stycket om statens övertagande av de all-

männa försäkringskassornas förbindelser och övriga åtaganden har inte tillämpning på förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

2.3 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringslagen (1999:799)¹
dels att 5 kap. 4–6 §§ skall upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 5 kap. 1,4 och 7 §§ skall utgå,
dels att 3 kap. 1 och 4 §§, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 1–3 och 7 §§ samt
rubriken till 5 kap. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §²

Den som är bosatt i Sverige är försäkrad för följande förmåner som anges i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

1. ersättning för sjukvård m.m. enligt 2 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>de allmänna försäkringskassorna</i> ,	1. ersättning för sjukvård m.m. enligt 2 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>Försäkringskassan</i> ,
2. föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå,	
3. sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning, samt	
4. rehabilitering och särskilt bidrag enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>de allmänna försäkringskassorna</i> .	4. rehabilitering och särskilt bidrag enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>Försäkringskassan</i> .

4 §³

Den som arbetar i Sverige är försäkrad för följande förmåner enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring:

1. sjukpenning och havandeskapspenning,	
2. föräldrapenning över lägstanivå och tillfällig föräldrapenning,	
3. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning, samt	
4. rehabilitering och rehabiliteringsersättning enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>de allmänna försäkringskassorna</i> .	4. rehabilitering och rehabiliteringsersättning enligt 22 kap. i fråga om förmåner som beslutas av <i>Försäkringskassan</i>

4 kap.

4 §

Har rätten till en bosättnings- Har rätten till en bosättnings-

¹ Senaste lydelse av
5 kap. 5 § 2001:1121
5 kap. 5 a § 2000:788
5 kap. 6 § 2001:1121.

² Senaste lydelse 2001:1109.

³ Senaste lydelse 2001:1109.

baserad förmån upphört med tillämpning av bestämmelserna om bosättning i 2 kap. eller bestämmelserna om utlandsvistelse i 1–3 §§, får förmånen efter ansökan hos *försäkringskassan* fortsätta att utges om det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå som uppenbart oskäligt att dra in förmånen.

baserad förmån upphört med tillämpning av bestämmelserna om bosättning i 2 kap. eller bestämmelserna om utlandsvistelse i 1–3 §§, får förmånen efter ansökan hos *Försäkringskassan* fortsätta att utges om det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå som uppenbart oskäligt att dra in förmånen.

5 §⁴

För tid då en försäkrad vistas utomlands får förmåner vid sjukdom, havandeskap, tillfällig vård av barn och rehabilitering enligt 3 kap. 4 § 1, 2 och 4 endast utges i följande fall:

1. om ett ersättningsfall inträffar utomlands medan den försäkrade där utför sådant arbete som skall anses som arbete i Sverige enligt 2 kap.,

2. om *försäkringskassan* medger att den försäkrade reser till utlandet.

För tid då en försäkrad vistas utomlands får förmåner vid sjukdom, havandeskap, tillfällig vård av barn och rehabilitering enligt 3 kap. 4 § 1, 2 och 4 endast utges i följande fall:

1. om ett ersättningsfall inträffar utomlands medan den försäkrade där utför sådant arbete som skall anses som arbete i Sverige enligt 2 kap.,

2. om *Försäkringskassan* medger att den försäkrade reser till utlandet.

6 §⁵

Förmåner och skadeersättningar enligt 3 kap. 4 § 3 samt 5 § 1, 3 och 4 utges för tid då den försäkrade vistas utomlands så länge rätten till förmånen består. Detta gäller också i fråga om föräldrapenning över lägstanivå enligt 3 kap. 4 § 2,

1. om barnet är bosatt i Sverige, eller

2. om *försäkringskassan* medger det, när ett barn hämtas i samband med adoption.

2. om *Försäkringskassan* medger det, när ett barn hämtas i samband med adoption

5 kap. Anmälan och handläggning av ärenden

5 kap. Anmälan, m.m.

1 §

Den som bosätter sig i Sverige och som inte är folkbokförd här skall anmäla sig till *den försäkringskassa som avses i 4 §*. Bosätt-

Den som bosätter sig i Sverige och som inte är folkbokförd här skall anmäla sig till *Försäkringskassan*. Bosättningsbaserade för-

⁴ I lydelse enligt prop. 2003/04:96.

⁵ Senaste lydelse 2001:1109.

ningsbaserade förmåner enligt 3 kap. 1 och 2 §§ får inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då anmälan gjordes eller *försäkringskassan* på annat sätt fick kännedom om bosättningen.

Den som avses i 2 kap. 2 § första stycket och som inte är folkbokförd här skall anmäla sig till *den försäkringskassa som avses i 5 § andra stycket*.

måner enligt 3 kap. 1 och 2 §§ får inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då anmälan gjordes eller *Försäkringskassan* på annat sätt fick kännedom om bosättningen.

Den som avses i 2 kap. 2 § första stycket och som inte är folkbokförd här skall anmäla sig till *Försäkringskassan*.

2 §

Arbetsbaserade förmåner enligt 3 kap. 4 § samt 5 § 2 och 3 får inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då *försäkringskassan* fick kännedom om arbetet.

En anmälan om arbete i Sverige som görs av den som arbetar här utan att vara bosatt i landet skall lämnas till *den försäkringskassa som avses i 5 §*.

Arbetsbaserade förmåner enligt 3 kap. 4 § samt 5 § 2 och 3 får inte utges för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då *Försäkringskassan* fick kännedom om arbetet.

En anmälan om arbete i Sverige som görs av den som arbetar här utan att vara bosatt i landet skall lämnas till *Försäkringskassan*.

3 §

Den som lämnar Sverige för en tid som kan antas ha betydelse för rätten till förmåner enligt 2 eller 4 kap. skall anmäla detta till *den försäkringskassa som avses i 4–6 §§*.

Den som lämnar Sverige för en tid som kan antas ha betydelse för rätten till förmåner enligt 2 eller 4 kap. skall anmäla detta till *Försäkringskassan*.

7 §

Vid tillämpningen av denna lag skall följande bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring tillämpas:

18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 4 § om återbetalning,

20 kap. 8 § om uppgiftsskyldighet för den enskilde,

20 kap. 9 § om uppgiftsskyldighet för myndigheter och arbetsgivare m.fl.,

20 kap. 10 § om omprövning av *en försäkringskassas* beslut,

Vid tillämpningen av denna lag skall följande bestämmelser i lagen (1962:381) om allmän försäkring tillämpas:

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 4 § om återbetalning,

20 kap. 8 § om uppgiftsskyldighet för den enskilde,

20 kap. 9 § om uppgiftsskyldighet för myndigheter och arbetsgivare m.fl.,

20 kap. 10 § om omprövning av *Försäkringskassans* beslut,

20 kap. 10 a § om ändring av *en*
försäkringskassas beslut, och
20 kap. 11–13 §§ om över-
klagande av beslut m.m.

20 kap. 10 a § om ändring av
Försäkringskassans beslut, och
20 kap. 11–13 §§ om över-
klagande av beslut m.m.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
  2. Vid tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. 1 § första stycket och 2 § första stycket om tid för vilken utbetalning av förmåner kan ske skall beaktas även tid under vilken den allmänna försäkringskassan har haft kännedom om bosättning respektive arbete.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962:381) om allmän försäkring¹

dels att 2 kap. 10 § och 22 kap. 17 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 3 §, 2 kap. 3–3 b, 7 och 9 §§, 3 kap. 2, 2 b, 4 b, 5, 6, 7 b, 8, 8 a, 9 a, 10 a, 11, 13, 14, 16 och 17 §§, 4 kap. 3, 6, 9, 11, 15 och 18 §§, 7 kap. 3 b och 5 §§, 8 kap. 8 §, 16 kap. 1, 8, 16 och 21 §§, 17 kap. 1 och 2 §§, 19 kap. 2 §, 20 kap. 2 a–4 a, 6, 8–13 a och 16 §§, 21 kap. 2 § samt 22 kap. 3, 6, 11 och 16 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 20 kap. 11 a §, samt ett nytt kapitel, 18 kap., av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §²

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som är försäkrad enligt denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och om *handläggning av ärenden*, m.m.

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som är försäkrad enligt denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och om *anmälan*, m.m.

2 kap.

3 §³

Ersättning för tandvård lämnas om vården ges vid en folktandvårdsklinik, en högskola där odontologisk utbildning och forskning bedrivs eller annars genom det allmännas försorg. Ersättning lämnas också om vården ges hos en enskild näringsidkare, ett bolag eller en annan juridisk person, under förutsättning att vårdgivaren är uppförd på en förteckning som upprättats av *den allmänna försäkringskassan*.

Ersättning för tandvård lämnas om vården ges vid en folktandvårdsklinik, en högskola där odontologisk utbildning och forskning bedrivs eller annars genom det allmännas försorg. Ersättning lämnas också om vården ges hos en enskild näringsidkare, ett bolag eller en annan juridisk person, under förutsättning att vårdgivaren är uppförd på en förteckning som upprättats av *Försäkringskassan*.

För att bli uppförd på en förteckning enligt första stycket skall vårdgivaren antingen själv vara legitimerad tandläkare eller legitimerad tandhygienist eller ha tillgång till en eller flera legitimerade tandläkare eller tandhygienister. Vidare krävs att vårdgivaren har F-skattsedel.

¹ Lagen omtryckt 1982:120

Senaste lydelse av

2 kap. 10 § 2002:220

22 kap. 17 § 1999:800.

² Senaste lydelse 1999:800.

³ Senaste lydelse 2003:360.

Ersättning lämnas enligt grunder som regeringen fastställer. Ersättning lämnas endast om tandvården utförts av en legitimerad tandläkare eller legitimerad tandhygienist som inte har fyllt 70 år. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får medge undantag från denna åldersgräns.

Ersättning lämnas inte för tandvård åt en försäkrad som fyller högst 19 år under det år då vården ges. Om avgiftsfri tandvård åt sådan försäkrad föreskrivs i tandvårdslagen (1985:125).

3 a §⁴

En vårdgivare som avser att ge tandvård i enskild verksamhet mot ersättning enligt denna lag skall skriftligen anmäla detta till *den allmänna försäkringskassa inom vars område verksamheten skall bedrivas*.

Om vårdgivaren uppfyller de krav som anges i 3 § andra stycket, skall *försäkringskassan* föra upp vårdgivaren på den förteckning som avses i 3 § första stycket.

En vårdgivare som avser att ge tandvård i enskild verksamhet mot ersättning enligt denna lag skall skriftligen anmäla detta till *Försäkringskassan*.

Om vårdgivaren uppfyller de krav som anges i 3 § andra stycket, skall *Försäkringskassan* föra upp vårdgivaren på den förteckning som avses i 3 § första stycket.

3 b §⁵

Om en vårdgivare som har förts upp på förteckningen hos *en allmän försäkringskassa* avser att upphöra med sin verksamhet eller att flytta verksamheten *till en annan försäkringskassas område* eller *av annan anledning* vill föras av från förteckningen, skall vårdgivaren anmäla detta till *försäkringskassan* senast tre månader i förväg.

En vårdgivare som har upphört att ge tandvård i enskild verksamhet *eller har flyttat sin verksamhet från försäkringskassans område* eller som inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § andra stycket skall föras av från förteckningen genom beslut av *försäkringskassan*. Detsamma gäller om vårdgivaren inte har påbörjat verksamheten senast sex månader efter anmälan enligt 3 a §.

Om en vårdgivare som har förts upp på förteckningen hos *Försäkringskassan* avser att upphöra med sin verksamhet eller att flytta verksamheten eller vill föras av från förteckningen, skall vårdgivaren anmäla detta till *Försäkringskassan* senast tre månader i förväg.

En vårdgivare som har upphört att ge tandvård i enskild verksamhet eller som inte längre uppfyller de krav som anges i 3 § andra stycket skall föras av från förteckningen genom beslut av *Försäkringskassan*. Detsamma gäller om vårdgivaren inte har påbörjat verksamheten senast sex månader efter anmälan enligt 3 a §.

⁴ Senaste lydelse 1998:553.

⁵ Senaste lydelse 1998:553.

7 §⁶

Arbetsgivare för sjöman får vid en sjömans sjukdom ersättning enligt bestämmelserna i denna lag från *den allmänna försäkringskassan* för sina kostnader enligt sjömanslagen (1973:282) för

1. öppen hälso- och sjukvård, utom sådan som ges av husläkare, om vården anordnas av staten, ett landsting eller en kommun som inte tillhör ett landsting,
2. tandvård enligt 3 §, eller
3. sjukhusvård enligt 4 §.

Arbetsgivare för sjöman får vid en sjömans sjukdom ersättning enligt bestämmelserna i denna lag från *Försäkringskassan* för sina kostnader enligt sjömanslagen (1973:282) för

1. öppen hälso- och sjukvård, utom sådan som ges av husläkare, om vården anordnas av staten, ett landsting eller en kommun som inte tillhör ett landsting,
2. tandvård enligt 3 §, eller
3. sjukhusvård enligt 4 §.

9 §

Ersättning för sjukvård utom riket utgår endast i den utsträckning regeringen föreskriver.

Har arbetsgivare för sjöman jämlikt sjömanslagen (1973:282) haft att för sjömans sjukvård utom riket vidkännas kostnad, som omfattas av föreskrifter meddelade med stöd av första stycket, äger han från *allmän försäkringskassa* i den ordning regeringen bestämmer erhålla gottgörelse för kostnaden enligt nämnda föreskrifter.

Har genom utrikesförvaltningens försorg åt försäkrad lämnats ekonomiskt bistånd avseende sjukvård utom riket, äger utrikesförvaltningen från *allmän försäkringskassa* erhålla gottgörelse därför enligt vad i andra stycket sägs.

Har arbetsgivare för sjöman jämlikt sjömanslagen (1973:282) haft att för sjömans sjukvård utom riket vidkännas kostnad, som omfattas av föreskrifter meddelade med stöd av första stycket, äger han från *Försäkringskassan* i den ordning regeringen bestämmer erhålla gottgörelse för kostnaden enligt nämnda föreskrifter.

Har genom utrikesförvaltningens försorg åt försäkrad lämnats ekonomiskt bistånd avseende sjukvård utom riket, äger utrikesförvaltningen från *Försäkringskassan* erhålla gottgörelse därför enligt vad i andra stycket sägs.

3 kap.

2 §⁷

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst

Sjukpenninggrundande inkomst är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetstagare i allmän eller enskild tjänst

⁶ Senaste lydelse 1994:746.

⁷ Senaste lydelse 2000:983.

(inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av *försäkringskassan*. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

(inkomst av anställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Som inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte inkomst som avses i 10 kap. 3 § 1–3 inkomstskattelagen (1999:1229) eller sådan ersättning som anges i 1 § första stycket 1–5 och fjärde stycket lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Som inkomst av annat förvärvsarbete räknas inte sådan ersättning enligt gruppsjukförsäkring eller trygghetsförsäkring vid arbetsskada som enligt 2 § första stycket lagen om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster utgör underlag för nämnda skatt. Den sjukpenninggrundande inkomsten fastställs av *Försäkringskassan*. Inkomst av anställning och inkomst av annat förvärvsarbete skall därvid var för sig avrundas till närmast lägre hundratal kronor.

Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst bortses från sådan inkomst av anställning och annat förvärvsarbete som överstiger sju och en halv gånger prisbasbeloppet. Det belopp som sålunda skall undantas skall i första hand räknas av från inkomst av annat förvärvsarbete. Ersättning för utfört arbete i annan form än pension räknas som inkomst av anställning, såvida ersättningen under ett år uppgår till minst 1 000 kronor, även om mottagaren inte är anställd hos den som utger ersättningen. I nu angivna fall skall den som utför arbetet anses såsom arbetstagare och den som utger ersättningen såsom arbetsgivare. Kan ersättning för arbete för någon annans räkning under året inte antas uppgå till minst 1 000 kronor, skall ersättningen från denne inte tas med vid beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten i annat fall än då den utgör inkomst av näringsverksamhet. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall bortses från ersättning som enligt 2 a § skall anses som inkomst av annat förvärvsarbete samt ersättning som idrottsutövare får från sådan ideell förening som avses i 7 kap. 7 § första stycket inkomstskattelagen (1999:1229) och som har till huvudsakligt syfte att främja idrottslig verksamhet, om ersättningen från föreningen under året inte kan antas uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning bortses även från ersättning från en stiftelse som har till väsentligt ändamål att tillgodose ekonomiska intressen hos dem som är eller har varit anställda hos en arbetsgivare som lämnat bidrag till stiftelsen (vinstandelsstiftelse) eller

från en annan juridisk person med motsvarande ändamål, om ersättningen avser en sådan anställd och inte utgör ersättning för arbete för den juridiska personens räkning. Detta gäller dock endast om de bidrag arbetsgivaren lämnat till den juridiska personen varit avsedda att vara bundna under minst tre kalenderår och att på likartade villkor tillkomma en betydande del av de anställda. Om arbetsgivaren är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag skall vid beräkningen inte bortses från ersättning som den juridiska personen lämnar till sådan företagsledare eller delägare i företaget eller en person som är närstående till någon av dem. Med fåmansföretag, fåmanshandelsbolag, företagsledare och närstående person avses detsamma som i inkomstskattelagen. Vid beräkning av sjukpenninggrundande inkomst av anställning skall alltid bortses från ersättning från en vinstandelsstiftelse som härrör från bidrag som arbetsgivaren lämnat under åren 1988–1991.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för *försäkringskassan*, grundas på de upplysningar som *kassan* kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning skall gälla semesterersättning. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

Beräkningen av den sjukpenninggrundande inkomsten skall, där förhållandena inte är kända för *Försäkringskassan*, grundas på de upplysningar som *Försäkringskassan* kan inhämta av den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller som kan framgå av den uppskattning, som vid taxering gjorts av den försäkrades inkomst. Semesterlön får inte inräknas i den sjukpenninggrundande inkomsten till högre belopp än vad som skulle ha utgivits i lön för utfört arbete under motsvarande tid. En liknande begränsning skall gälla semesterersättning. Inkomst av arbete för egen räkning får ej beräknas högre än som motsvarar skälig avlöning för liknande arbete för annans räkning.

2 b §⁸

Årsarbetstid beräknas av *försäkringskassan* för försäkrade som har en sjukpenninggrundande inkomst som helt eller delvis är att hänföra till anställning när detta är av betydelse för beräkning av ersättning. Årsarbetstiden är det antal timmar per år som en försäkrad kan antas komma att ha tills vidare i ifrågavarande förvärvsarbete som ordinarie arbetstid eller

Årsarbetstid beräknas av *Försäkringskassan* för försäkrade som har en sjukpenninggrundande inkomst som helt eller delvis är att hänföra till anställning när detta är av betydelse för beräkning av ersättning. Årsarbetstiden är det antal timmar per år som en försäkrad kan antas komma att ha tills vidare i ifrågavarande förvärvsarbete som ordinarie arbetstid eller

⁸ Senaste lydelse 2002:308.

motsvarande normal arbetstid. Vid beräkningen av årsarbetstiden inräknas även ledighet enligt 10 § tredje stycket.

Årsarbetstiden avrundas till närmaste hela timtal, varvid halv timme avrundas uppåt.

Beräkningen av årsarbetstiden skall, där förhållandena inte är kända för *försäkringskassan*, grundas på de upplysningar som *kassan* kan inhämta från den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller uppdragsgivare.

Regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, Riksförsäkringsverket får meddela föreskrifter om schablonberäkning av årsarbetstid.

4 b §⁹

Den allmänna försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 521 kronor.

Ett beslut som avses i första stycket får även meddelas för en sjukperiod när den sökande som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. har rätt till sjukpenning till följd av ingrepp för att ta tillvara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalender-

motsvarande normal arbetstid. Vid beräkningen av årsarbetstiden inräknas även ledighet enligt 10 § tredje stycket.

Beräkningen av årsarbetstiden skall, där förhållandena inte är kända för *Försäkringskassan*, grundas på de upplysningar som *Försäkringskassan* kan inhämta från den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller uppdragsgivare.

Regeringen, eller *den myndighet som regeringen bestämmer*, meddelar föreskrifter om schablonberäkning av årsarbetstid.

Försäkringskassan kan efter skriftlig ansökan av den försäkrade besluta att hel sjukpenning för dag skall utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor, även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1. Ett sådant beslut får meddelas om den försäkrade lider av sjukdom som kan antas medföra ett större antal sjukperioder med rätt till sjukpenning under en tolv månadersperiod. Till den del den försäkrade är arbetslös utges dock hel sjukpenning för dag som avses i 4 § första stycket 1 med högst 521 kronor.

Ett beslut enligt första stycket gäller från och med den kalender-

⁹ Senaste lydelse 2003:423.

månad då ansökan gjordes hos *försäkringskassan*, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om *försäkringskassan* finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

månad då ansökan gjordes hos *Försäkringskassan*, om inte annat sägs i beslutet. Beslutet skall gälla för viss tid som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen inte längre är uppfyllt.

En försäkrad som har gjort ansökan enligt första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om *Försäkringskassan* finner att det behövs för ärendets bedömning. För den försäkrades utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen förordnar.

5 §¹⁰

Den allmänna försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos *kassan*. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när *kassan* fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

b) när sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt denna lag eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av

Försäkringskassan skall besluta om en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen och fastställa sjukpenninggrundande inkomst. För en försäkrad som inte är bosatt i Sverige gäller detta så snart anmälan om hans inkomstförhållanden gjorts hos *Försäkringskassan*. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärsarbete. Sjukpenningförsäkringen skall omprövas

a) när *Försäkringskassan* fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden eller andra omständigheter har undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,

¹⁰ Lydelse enligt prop. 2003/04:96.

lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn beviljas den försäkrade eller sådan ersättning eller pension som redan utges ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbetsförmåga eller, vid särskild efterlevandepension, förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,

c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- eller inkomstförhållanden,

d) när tjänstepension beviljas den försäkrade,

e) när ett beslut om vilandeförklaring av sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt 16 kap. 16 § upphör, samt

f) när livränta beviljas den försäkrade enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller redan utgående livränta ändras.

Ändring som avses i första stycket skall gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att *försäkringskassan* fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b–d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om *försäkringskassan* då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program

Ändring som avses i första stycket skall gälla från och med den dag då anledningen till ändringen uppkommit. Den sjukpenninggrundande inkomst som ändrats enligt första stycket a får dock läggas till grund för ersättning tidigast från och med första dagen i den ersättningsperiod som inträffar i anslutning till att *Försäkringskassan* fått kännedom om inkomständringen.

Under tid som anges under 1–6 får, om inte första stycket b–d eller f är tillämpligt, den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten sänkas lägst till vad den skulle ha varit närmast dessförinnan om *Försäkringskassan* då känt till samtliga förhållanden. Detta gäller tid då den försäkrade

1. bedriver studier enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

3. deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd eller står till arbetsmarknadens förfogande enligt de grunder som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § föräldraledighetslagen (1995:584) och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård,

6. fullgör tjänstgöring enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt.

För en försäkrad som avses i tredje stycket 1 eller deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program

och får aktivitetsstöd skall *försäkringskassan*, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågasvarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning skall *försäkringskassan*, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

För en försäkrad som avses i 10 c § första stycket 1 eller 2 skall dock under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån för studier som avses i tredje stycket 1, sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om sjukpenningen blir högre än sjukpenning beräknad på den sjukpenninggrundande inkomsten enligt fjärde stycket.

Fjärde stycket tillämpas även för försäkrad som avses i tredje stycket 6 när den försäkrade genomgår grundutbildning som är längre än 60 dagar.

Omprövning av sjukpenningförsäkringen enligt första stycket a skall ej omfatta ändring av den försäkrades inkomstförhållanden på grund av sådant förvärvsarbete som avses i 16 kap. 15 §.

6 §¹¹

En försäkrad skall, när han gör anspråk på sjukpenning, till *den allmänna försäkringskassan* an-

och får aktivitetsstöd skall *Försäkringskassan*, vid sjukdom under den aktuella tiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. Om därvid den sjukpenninggrundande inkomsten helt eller delvis är att hänföra till anställning, skall årsarbetstiden beräknas på grundval av enbart det antal arbetstimmar som den försäkrade kan antas ha i ifrågasvarande förvärvsarbete under den aktuella tiden.

För en försäkrad som får sådan behandling eller rehabilitering som avses i 7 b § eller 22 kap. 7 § och som under denna tid får livränta enligt lagen (1976:380) om arbetskadeförsäkring eller motsvarande ersättning enligt en annan författning skall *Försäkringskassan*, vid sjukdom under den tid då livränta betalas ut, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.

En försäkrad skall, när han gör anspråk på sjukpenning, till *Försäkringskassan* anmäla sådan

¹¹ Senaste lydelse 1994:46.

måla sådan ändring i sina inkomstförhållanden eller andra omständigheter, som påverkar rätten till sjukpenning eller sjukpenningens storlek.

Allmän försäkringskassa skall i den utsträckning det skäligen påkallas genom förfrågningar hos de försäkrade eller på annat lämpligt sätt inhämta uppgifter om den försäkrades inkomstförhållanden, arbetstid och andra omständigheter som har betydelse för sjukpenningförsäkringen.

ändring i sina inkomstförhållanden eller andra omständigheter, som påverkar rätten till sjukpenning eller sjukpenningens storlek.

Försäkringskassan skall i den utsträckning det skäligen påkallas genom förfrågningar hos de försäkrade eller på annat lämpligt sätt inhämta uppgifter om den försäkrades inkomstförhållanden, arbetstid och andra omständigheter som har betydelse för sjukpenningförsäkringen.

7 b ¹²§

Sjukpenning enligt 7 § utges även när den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstid eller att helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av *försäkringskassan* godkänd plan.

Sjukpenning enligt 7 § utges även när den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstid eller att helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av *Försäkringskassan* godkänd plan.

Arbetsförmågan skall anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

Sjukpenning enligt denna paragraf utges med 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst delad med 365 eller, vid sjukpenningberäkning enligt 10 a §, med motsvarande arbetstidsfaktor även för dag som avses i 4 § första stycket 1 och 10 a § första stycket 1.

8 §

Den försäkrade skall till *försäkringskassan* ge in en skriftlig försäkran för sjukpenning. Försäkran skall innehålla uppgifter om sjukdomen, en beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och den försäkrades egen bedömning av arbetsförmågan. Uppgifterna i försäkran skall lämnas på heder och samvete.

Den försäkrade skall till *Försäkringskassan* ge in en skriftlig försäkran för sjukpenning. Försäkran skall innehålla uppgifter om sjukdomen, en beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och den försäkrades egen bedömning av arbetsförmågan. Uppgifterna i försäkran skall lämnas på heder och samvete.

¹² Senaste lydelse 1997:562.

Den försäkrade skall till *försäkringskassan* ge in läkarintyg för att styrka nedsättning av arbetsförmåga på grund av sjukdom senast från och med den sjunde dagen efter sjukanmälningsdagen.

Den försäkrade skall om *försäkringskassan* begär det till *kassan* ge in en skriftlig särskild försäkran avseende nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom. Den särskilda försäkran skall innehålla en utförligare beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och egen bedömning av arbetsförmågan än försäkran enligt första stycket. Uppgifterna i den särskilda försäkran skall lämnas på heder och samvete.

Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, meddelar föreskrifter dels om undantag i vissa fall från skyldighet att lämna läkarintyg och försäkran, dels om att sådan skyldighet skall gälla från och med en annan dag än vad som anges i denna paragraf.

8 a §¹³

Den allmänna försäkringskassan skall, om det behövs för att kunna bedöma i vilken mån den försäkrades arbetsförmåga fortfarande är nedsatt på grund av sjukdom samt om rehabilitering eller ytterligare utredningsåtgärder är nödvändiga, begära att han eller hon genomgår utredning eller deltar i ett särskilt möte (*avstämningsmöte*) för bedömning av hans eller hennes medicinska tillstånd, arbetsförmåga och behov av och möjligheter till rehabilitering.

Den försäkrade skall till *Försäkringskassan* ge in läkarintyg för att styrka nedsättning av arbetsförmåga på grund av sjukdom senast från och med den sjunde dagen efter sjukanmälningsdagen.

Den försäkrade skall om *Försäkringskassan* begär det till *Försäkringskassan* ge in en skriftlig särskild försäkran avseende nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom. Den särskilda försäkran skall innehålla en utförligare beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och egen bedömning av arbetsförmågan än försäkran enligt första stycket. Uppgifterna i den särskilda försäkran skall lämnas på heder och samvete.

Försäkringskassan skall, om det behövs för att kunna bedöma i vilken mån den försäkrades arbetsförmåga fortfarande är nedsatt på grund av sjukdom samt om rehabilitering eller ytterligare utredningsåtgärder är nödvändiga, begära att han eller hon genomgår utredning eller deltar i ett särskilt möte (*avstämningsmöte*) för bedömning av hans eller hennes medicinska tillstånd, arbetsförmåga och behov av och möjligheter till rehabilitering.

Försäkringskassan skall under sjukperioden, när det finns skäl till det, undersöka om den försäkrade efter sådan åtgärd som avses i 7 b § eller 22 kap., helt eller delvis kan försörja sig själv genom arbete.

Försäkringskassan skall, om det behövs för bedömningen av rätt till sjukpenning eller åtgärder enligt 7 b § eller 22 kap., under sjukperioden

1. infordra ett särskilt läkarutlåtande eller ett utlåtande av viss läkare eller annan sakkunnig.

¹³ Senaste lydelse 2003:422.

2. göra förfrågan hos den försäkrade, den försäkrades arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna nödvändiga uppgifter, och

3. besöka den försäkrade.

Regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, meddelar närmare föreskrifter om sådant avstämningsmöte som avses i första stycket och om särskilt läkarutlåtande enligt tredje stycket 1.

För kostnader som den enskilde har med anledning av en sådan utredning som avses i första eller tredje stycket eller som den enskilde eller en läkare har med anledning av ett sådant avstämningsmöte som avses i första stycket lämnas ersättning i enlighet med vad som fastställs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

9 a §¹⁴

En kvinna som önskar erhålla havandeskapspenning skall göra ansökan därom. *Den allmänna försäkringskassan* får påfordra att kvinnan till stöd för sin rätt till havandeskapspenning inger utlåtande av sin arbetsgivare samt läkarutlåtande.

En kvinna som önskar erhålla havandeskapspenning skall göra ansökan därom. *Försäkringskassan* får påfordra att kvinnan till stöd för sin rätt till havandeskapspenning inger utlåtande av sin arbetsgivare samt läkarutlåtande.

I beslutet om havandeskapspenning skall anges under vilken tid ersättning kan utges.

Vad i lag eller annan författning föreskrivs om sjukpenning gäller i fråga om havandeskapspenning med undantag av bestämmelserna om ersättning för merutgifter i 7 a § och om karenstid i 11 §. Vidare skall havandeskapspenningen, med avvikelse från vad som anges i 4 § första stycket och 10 a §, utges med 80 procent även för den första dagen. Havandeskapspenning utges inte i den mån kvinnan för samma tid uppbär sjukpenning eller sjuklön eller annan ersättning enligt lagen (1991:1047) om sjuklön.

10 a §¹⁵

Om den försäkrades sjukpenning i fall som avses i 10 § svarar mot sjukpenninggrundande inkomst av enbart anställning, gäller för dagar i sjukperioden som den försäkrade skulle ha utfört förvärvsarbete om han inte hade varit sjuk

1. att sjukpenning inte utges för den första dagen, och

2. att hel sjukpenning för de därpå följande dagarna utgör 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt andra och tredje styckena.

Skall sjukpenning utges för endast en dag skall till grund för beräkningen läggas det tal som erhålls när angiven procentandel av den sjukpenninggrundande inkomsten delas med årsarbetstiden. Talet avrundas till närmaste hela krontal. Det multipliceras därefter med antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid. Produkten utgör hel sjukpenning för dagen.

¹⁴ Senaste lydelse 1997:562.

¹⁵ Senaste lydelse 1997:562.

Skall sjukpenning utges för mer än en dag med samma procentandel skall, vid beräkning av sjukpenning för dessa dagar, det tal som erhållits enligt andra stycket andra meningen multipliceras med det sammanlagda antalet timmar av ordinarie arbetstid eller däremot svarande normal arbetstid som belöper på dagarna. Det tal som därvid erhålls delas med antalet dagar med sjukpenning. Kvoten utgör beloppet av hel sjukpenning för dag. Skall sjukpenning utges efter olika grader av nedsatt arbetsförmåga sammanläggs dock de timmar som avser samma grad för sig. Sjukpenning beräknas för varje sådan period för sig.

Om antalet timmar eller det sammanlagda antalet timmar enligt andra och tredje styckena inte uppgår till ett helt timtal skall avrundning ske till närmaste hela timtal, varvid halv timme avrundas uppåt. Sjukpenning avrundas till närmaste hela krontal.

Om den försäkrade gått miste om sjukpenning till följd av bestämmelserna i första stycket 1 eller 4 § första stycket 1 för sammanlagt tio dagar under de senaste tolv månaderna, utges sjukpenning för dag som avses i första stycket 1 med 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten och beräknas enligt andra och tredje styckena.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, *Riksförsäkringsverket* får meddela föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och däremot svarande normal arbetstid.

Regeringen, eller *den myndighet som regeringen bestämmer*, meddelar föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och däremot svarande normal arbetstid.

11 §¹⁶

Om en försäkrad gör anmälan till *den allmänna försäkringskassan* skall sjukpenning som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete inte utges för de första 3 eller 30 dagarna av varje sjukperiod, den dag då sjukdomsfallet inträffade inräknad (karenstid). Vid beräkning av karenstid skall, om en sjukperiod börjar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut, de båda perioderna anses såsom en sjukperiod.

En försäkrad, som gjort anmälan enligt första stycket, får övergå till försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid, om han inte har fyllt 55 år. En sådan ändring skall bli gällande 14 dagar efter den, då framställningen gjordes hos *kassan*, men får ej tillämpas vid sjukdom som inträffat innan

Om en försäkrad gör anmälan till *Försäkringskassan* skall sjukpenning som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete inte utges för de första 3 eller 30 dagarna av varje sjukperiod, den dag då sjukdomsfallet inträffade inräknad (karenstid). Vid beräkning av karenstid skall, om en sjukperiod börjar inom 20 dagar efter föregående sjukperiods slut, de båda perioderna anses såsom en sjukperiod.

En försäkrad, som gjort anmälan enligt första stycket, får övergå till försäkring med kortare karenstid eller utan karenstid, om han inte har fyllt 55 år. En sådan ändring skall bli gällande 14 dagar efter den, då framställningen gjordes hos *Försäkringskassan*, men får ej tillämpas vid sjukdom som inträffat

¹⁶ Senaste lydelse 1987:1321.

ändringen blivit gällande

fat innan ändringen blivit gällande.

13 §¹⁷

Frågor om förmåner enligt detta kapitel prövas av den allmänna försäkringskassa som enligt 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799) skall avgöra ett ärende avseende den försäkrade. Denna försäkringskassa får dock uppdra åt en annan försäkringskassa att pröva sådana frågor med undantag av frågor som avses i 5 §.

Bestämmelserna i 3, 5 och 7 §§ i fråga om sjukersättning och aktivitetsersättning tillämpas även där den försäkrade skulle ha fått sådan ersättning i form av garantiersättning om han eller hon hade haft rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna om försäkringstid i 9 kap.

Har en försäkrad, utan att bestämmelserna i 3 kap. 3 § är tillämpliga, efter ingången av den månad då han *uppnådde sextiofem års ålder*, erhållit sjukpenning under *ett hundra tjugio dagar*, får *den allmänna försäkringskassan* besluta att sjukpenning inte längre skall *utgå*.

Har en försäkrad, utan att bestämmelserna i 3 kap. 3 § är tillämpliga, efter ingången av den månad då han *eller hon fyllde 65 år*, erhållit sjukpenning under *180 dagar*, får *Försäkringskassan* besluta att sjukpenning inte längre skall *utges*.

14 §¹⁸

Sjukpenning får inte utges för tid innan anmälan om sjukdomsfallet har gjorts hos *den allmänna försäkringskassan*, där inte hinder mött för sådan anmälan eller annars särskilda skäl föranleder att sjukpenning bör utges.

Sjukpenning får inte utges för tid innan anmälan om sjukdomsfallet har gjorts hos *Försäkringskassan*, där inte hinder mött för sådan anmälan eller annars särskilda skäl föranleder att sjukpenning bör utges.

Utan hinder av föreskriften i första stycket skall sjukpenning som grundas på inkomst av anställning utges, om den försäkrades arbetsgivare skall anmäla sjukdomsfallet enligt 12 § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön.

16 §¹⁹

Om en arbetstagare har rätt till lön under sjukdom enligt statliga, kommunala eller landstingskommunala bestämmelser, kan regeringen föreskriva undantag helt eller delvis från bestämmelserna om rätt till sjukpenning.

¹⁷ Senaste lydelse 2001:489. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

¹⁸ Senaste lydelse 1991:1048.

¹⁹ Senaste lydelse 1997:562.

I den mån sådant undantag inte har föreskrivits får arbetsgivaren i den ordning regeringen bestämmer uppbära arbetstagarens sjukpenning till den del den inte överstiger den utbetalda lönen.

En överenskommelse, som innebär att en arbetsgivare som har utgivit lön till en arbetstagare under sjukdom har rätt att uppbära dennes sjukpenning, är bindande för *försäkringskassan* om den har form av kollektivavtal och på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en organisation som är att anse som huvudorganisation. Ett sådant kollektivavtal får en arbetsgivare som är bunden av avtalet efter överenskommelse åberopa även i fråga om arbetstagare som inte omfattas av avtalet men sysselsätts i arbete som avses i det. Regeringen får meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall för arbetstagare hos staten som omfattas av sådant avtal.

Regeringen får även meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning för arbetstagare med statligt reglerad anställning som är anställda hos en annan arbetsgivare än staten och som omfattas av sådant kollektivavtal som anges i tredje stycket.

Har en försäkrad drabbats av sjukdom utom riket och därvid erhållit underhåll genom utrikesförvaltningens försorg får förvaltningen i den ordning regeringen bestämmer från *försäkringskassan* erhålla den försäkrades sjukpenning, i den mån den inte överstiger vad som har utgivits i underhåll.

Sjukpenning som betalas ut enligt denna paragraf till en arbetsgivare skall minskas med lön under sjukdom som arbetsgivaren utger till arbetstagaren för samma tid som sjukpenningen avser, dock endast med den del av lönen under sjukdom som överstiger 90 procent av lönen i arbete. Härvid har bestämmelserna i 4 a § andra och tredje styckena motsvarande tillämpning.

En överenskommelse, som innebär att en arbetsgivare som har utgivit lön till en arbetstagare under sjukdom har rätt att uppbära dennes sjukpenning, är bindande för *Försäkringskassan* om den har form av kollektivavtal och på arbetstagarsidan har slutits eller godkänts av en organisation som är att anse som huvudorganisation. Ett sådant kollektivavtal får en arbetsgivare som är bunden av avtalet efter överenskommelse åberopa även i fråga om arbetstagare som inte omfattas av avtalet men sysselsätts i arbete som avses i det. Regeringen får meddela föreskrifter om sjukpenningberäkning och handläggning av sjukfall för arbetstagare hos staten som omfattas av sådant avtal.

Har en försäkrad drabbats av sjukdom utom riket och därvid erhållit underhåll genom utrikesförvaltningens försorg får förvaltningen i den ordning regeringen bestämmer från *Försäkringskassan* erhålla den försäkrades sjukpenning, i den mån den inte överstiger vad som har utgivits i underhåll.

17 §²⁰

Sjukpenning får, om omständigheterna motiverar det, dras in eller sättas ned om en försäkrad

a) underlåter att meddela *försäkringskassan* sin vistelseadress när han under sjukdomsfall vistas annat än tillfälligt på annan adress än den som angetts till *kassan*,

a) underlåter att meddela *Försäkringskassan* sin vistelseadress när han under sjukdomsfall vistas annat än tillfälligt på annan adress än den som angetts till *Försäkringskassan*,

b) underlåter att enligt 6 § första stycket anmäla sådan ändring som är av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek.

Angående nedsättning eller indragning i andra fall av ersättning som här avses stadgas i 20 kap. 3 §.

4 kap.

3 §²¹

Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse utges under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning under ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första.

Om föräldrarna gemensamt har vårdnaden om barnet, har varje förälder rätt att uppbära föräldrapenning under hälften av den i första och andra styckena angivna tiden.

En förälder som ensam har vårdnaden om barnet har rätt att själv uppbära föräldrapenningen under hela den tid som anges i första och andra styckena. Detsamma gäller om föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet men den andra föräldern inte har rätt till föräldrapenning.

Om en förälder på grund av sjukdom eller handikapp varaktigt saknar förmåga att vårda barnet har den andra föräldern rätt att själv uppbära föräldrapenningen under hela den tid som anges i första och andra styckena.

En förälder kan avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för föräldrapenning med belopp motsvarande förälderns sjukpenning såvitt avser en tid om 60 dagar för varje barn, eller vid flerbarnsbörd, för barnen gemensamt. Ett avstående från rätt att uppbära föräldrapenning görs genom skriftlig anmälan till *försäkringskassan*.

En förälder kan avstå rätt att uppbära föräldrapenning till förmån för den andra föräldern med undantag för föräldrapenning med belopp motsvarande förälderns sjukpenning såvitt avser en tid om 60 dagar för varje barn, eller vid flerbarnsbörd, för barnen gemensamt. Ett avstående från rätt att uppbära föräldrapenning görs genom skriftlig anmälan till *Försäkringskassan*.

Föräldrapenning utges längst till dess barnet har fyllt åtta år eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det första skolåret.

²⁰ Senaste lydelse 1997:275.

²¹ Senaste lydelse 2001:141.

Hel föräldrapenning utgör lägst 60 kronor om dagen (lägstanivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för en sjukpenning över lägstnivån och skulle ha varit det om *försäkringskassan* känt till samtliga förhållanden. Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges dock alltid lägst med ett belopp för hel föräldrapenning om 180 kr (grundnivå). För en förälder som endast är försäkrad enligt 3 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) gäller detta under förutsättning att föräldern uppfyller villkoren i första meningen.

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för en sjukpenning över lägstnivån och skulle ha varit det om *Försäkringskassan* känt till samtliga förhållanden. Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges dock alltid lägst med ett belopp för hel föräldrapenning om 180 kr (grundnivå). För en förälder som endast är försäkrad enligt 3 kap. 4 § socialförsäkringslagen (1999:799) gäller detta under förutsättning att föräldern uppfyller villkoren i första meningen.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för

– 210 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för

– 90 dagar med belopp enligt lägstnivån.

Vid flerbarnsbörd utges föräldrapenning enligt 3 § andra stycket för

– 90 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån, och för

– 90 dagar med belopp enligt lägstnivån. För varje barn utöver det andra utges föräldrapenning med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, beräknad enligt femte stycket, dock lägst med belopp enligt grundnivån.

När föräldrapenning enligt andra–fjärde styckena skall utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, skall beräkningen ske enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde–sjunde styckena samt 10 a och 10 b §§.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra–fjärde styckena skall, om förälderns sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt innan barnet uppnått eller skulle ha uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenningen även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt. Det-

²² Senaste lydelse 2003:1218.

samma gäller vid adoption av barn som sker inom två år och sex månader efter det att det föregående barnet fötts eller adopterats.

9 §²³

Villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket anses uppfyllt om föräldern inte har varit försäkrad för viss sjukpenning, men skulle ha varit det om *kassan* känt till samtliga förhållanden.

När det skall bestämmas om villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket är uppfyllt för en försäkrad som avses i 3 kap. 5 b § skall bortses från tiden för utlandsvistelsen. När det bestäms om villkoret är uppfyllt för en förälder som uppburit sjukersättning eller aktivitetsersättning skall sjukpenninggrundande inkomst beräknad enligt 3 kap. 5 c § anses ha gällt hela den tid som föräldern uppburit sådan ersättning.

Villkoret om försäkring för viss sjukpenning enligt 6 § andra stycket anses uppfyllt om föräldern inte har varit försäkrad för viss sjukpenning, men skulle ha varit det om *Försäkringskassan* känt till samtliga förhållanden.

11 §²⁴

Tillfällig föräldrapenning kan utges för vård av ett barn som fyllt tolv men inte sexton år i de fall barnet på grund av sjukdom, psykisk utvecklingsstörning eller annat funktionshinder är i behov av särskild tillsyn eller vård.

Tillfällig föräldrapenning kan även utges för vård av ett barn som fyllt sexton men inte tjuogoett år om barnet omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Om barnet efter att ha fyllt tjuogoett år går i sådan skola som avses i 5 kap. 28 § eller 6 kap. 7 § skollagen (1985:1100) kan tillfällig föräldrapenning utges till utgången av vårterminen det kalenderår då barnet fyller 23 år.

Tillfällig föräldrapenning enligt första stycket utges om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 10 § första stycket eller 10 a §. För tid under vilken annars föräldrapenning skulle ha uppburits utges dock inte tillfällig föräldrapenning annat än om barnet vårdas på sjukhus. Tillfällig föräldrapenning enligt andra stycket utges om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 10 § första stycket 1.

Den allmänna försäkringskassan får i förväg pröva om förutsättningarna enligt första eller andra stycket föreligger. Ett sådant beslut är bindande för den tid som anges i beslutet men kan omprövas om de förhållanden som har lagts till grund för beslutet ändras.

Försäkringskassan får i förväg pröva om förutsättningarna enligt första eller andra stycket föreligger. Ett sådant beslut är bindande för den tid som anges i beslutet men kan omprövas om de förhållanden som har lagts till grund för beslutet ändras.

²³ Senaste lydelse 2001:489.

²⁴ Senaste lydelse 1995:1478.

15 §²⁵

Föräldrapenningförmåner får inte utges för tid innan anmälan gjorts hos *försäkringskassan*. Detta gäller dock inte om hinder förelegat för sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör betalas ut.

Föräldrapenningförmåner får inte utges för tid innan anmälan gjorts hos *Försäkringskassan*. Detta gäller dock inte om hinder förelegat för sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör betalas ut.

18 §²⁶

Bestämmelserna i 3 kap. 6 §, 13 § första stycket, 16 § första–femte styckena och 17 § första stycket b samt andra stycket tillämpas även i fråga om föräldrapenningförmåner. Bestämmelserna i 3 kap. 15 § och 17 § första stycket a tillämpas även i fråga om tillfällig föräldrapenning.

Bestämmelserna i 3 kap. 6 §, 16 § första–femte styckena och 17 § första stycket b samt andra stycket tillämpas även i fråga om föräldrapenningförmåner. Bestämmelserna i 3 kap. 15 § och 17 § första stycket a tillämpas även i fråga om tillfällig föräldrapenning.

Vid beräkning av antalet dagar med rätt till föräldrapenningförmån anses en dag med tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels föräldrapenning som motsvarande andel av en dag.

Om en föräldrapenningförmån tillkommer en förälder som inte har fyllt 18 år, får *försäkringskassan* på framställning av socialnämnden besluta att föräldrapenningen helt eller delvis skall utbetalas till annan person eller till nämnden att användas till förälderns och familjens nytta.

Om en föräldrapenningförmån tillkommer en förälder som inte har fyllt 18 år, får *Försäkringskassan* på framställning av socialnämnden besluta att föräldrapenningen helt eller delvis skall utbetalas till annan person eller till nämnden att användas till förälderns och familjens nytta.

Är en kvinna vid tiden för förlossningen intagen i kriminalvårdsanstalt eller ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, får *försäkringskassan* på framställning av föreståndaren för inrättningen besluta, att den föräldrapenning som tillkommer kvinnan inrättningen besluta, att den föräldrapenniskall utbetalas till föreståndaren för att användas till kvinnans och barnets nytta.

Är en kvinna vid tiden för förlossningen intagen i kriminalvårdsanstalt eller ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, får *Försäkringskassan* på framställning av föreståndaren för inrättningen besluta, att den föräldrapenning som tillkommer kvinnan skall utbetalas till föreståndaren för att användas till kvinnans och barnets nytta.

²⁵ Senaste lydelse 1985:87.

²⁶ Senaste lydelse 2001:141.

7 kap.

3 b §²⁷

Försäkringskassan skall, när det kan anses nödvändigt för bedömningen av om rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning föreligger, begära att den försäkrade genomgår undersökning av viss läkare eller genomgår annan utredning såsom arbetsprövning eller arbetsträning, för bedömning av den försäkrades medicinska tillstånd, arbetsförmågan och behovet av och möjligheterna till rehabilitering.

När det kan anses nödvändigt för bedömning av rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning, skall *försäkringskassan* även

När det kan anses nödvändigt för bedömning av rätt till sjukersättning eller aktivitetsersättning, skall *Försäkringskassan* även

1. begära in utlåtande av viss läkare eller annan sakkunnig,
2. göra förfrågan hos den försäkrade, den försäkrades arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna nödvändiga uppgifter,
3. besöka den försäkrade, samt
4. undersöka om den försäkrade efter sådan åtgärd som avses i 3 kap. 7 b § eller 22 kap. helt eller delvis kan försörja sig själv genom arbete.

Försäkringskassan skall i samband med beslut om sjukersättning eller aktivitetsersättning också bedöma om förnyad utredning av arbetsförmågan skall göras efter viss tid.

Försäkringskassan kan även under tid som sjukersättning eller aktivitetsersättning utges vidta åtgärder enligt första och andra styckena. Innan beslut fattas om medicinsk utredning enligt första eller andra stycket skall försäkringsläkarens bedömning inhämtas.

För kostnader som den enskilde har med anledning av sådan utredning som avses i första och andra styckena lämnas ersättning i enlighet med vad regeringen eller, *efter regeringen bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.*

För kostnader som den enskilde har med anledning av sådan utredning som avses i första och andra styckena lämnas ersättning i enlighet med vad *som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*

5 §²⁸

Försäkringskassan skall, i samband med ett beslut om att bevilja en försäkrad aktivitetsersättning, undersöka om han eller hon under den tid ersättningen skall utges kan delta i aktiviteter som kan antas ha en gynnsam inverkan på hans eller hennes sjukdomstillstånd eller fysiska eller psykiska prestationsförmåga.

Om den försäkrade bedöms kunna delta i aktiviteter skall *försäkringskassan* i samråd med honom eller henne utarbeta en plan för sådana aktiviteter. Försäkringskassan skall därvid i möjligaste mån tillgodose den försäk-

Om den försäkrade bedöms kunna delta i aktiviteter skall *Försäkringskassan* i samråd med honom eller henne utarbeta en plan för sådana aktiviteter. Försäkringskassan skall därvid i möjligaste mån tillgodose den försäk-

²⁷ Senaste lydelse 2001:489.

²⁸ Senaste lydelse 2001:489.

rades önskemål.

rades önskemål.

Försäkringskassan skall verka för att de planerade aktiviteterna kommer till stånd. Försäkringskassan skall också samordna de insatser som behövs och se till att åtgärder vidtas för att underlätta för den försäkrade att delta i aktiviteterna.

Som aktiviteter enligt denna paragraf avses inte sådana åtgärder som anges i 3 b §.

8 kap.

8 §²⁹

Vid beräkning av inkomstrelaterad aktivitetsersättning får, om det medför en högre antagandeinkomst, vid tillämpning av 7 § i stället användas de två högsta enligt 6 § omräknade bruttoårsinkomsterna inom en ramtid av tre år.

Om, vid tillämpning av första stycket, endast en bruttoårsinkomst kan tillgodoräknas inom ramtiden upptas vid beräkning av antagandeinkomsten en bruttoårsinkomst med noll kronor.

Om, vid beräkning av antagandeinkomst enligt denna paragraf, den försäkrade kan tillgodoräknas en bruttoårsinkomst året före det år då försäkringsfallet inträffar men denna är lägre än den sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. som den försäkrade har vid tidpunkten för försäkringsfallet eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om *försäkringskassan* hade känt till samtliga förhållanden, får den sjukpenninggrundande inkomsten i stället utgöra bruttoårsinkomst.

Om, vid beräkning av antagandeinkomst enligt denna paragraf, den försäkrade kan tillgodoräknas en bruttoårsinkomst året före det år då försäkringsfallet inträffar men denna är lägre än den sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. som den försäkrade har vid tidpunkten för försäkringsfallet eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst om *Försäkringskassan* hade känt till samtliga förhållanden, får den sjukpenninggrundande inkomsten i stället utgöra bruttoårsinkomst.

16 kap.

1 §³⁰

Den som önskar sjukersättning eller aktivitetsersättning skall göra ansökan hos *allmän försäkringskassa* i enlighet med vad regeringen förordnar.

Uppbär en försäkrad sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård eller rehabiliteringspenning enligt denna lag, får *försäkringskassan* tillerkänna honom eller henne sjukersättning eller

Den som önskar sjukersättning eller aktivitetsersättning skall göra ansökan hos *Försäkringskassan* i enlighet med vad regeringen förordnar.

Uppbär en försäkrad sjukpenning eller ersättning för sjukhusvård eller rehabiliteringspenning enligt denna lag, får *Försäkringskassan* tillerkänna honom eller henne sjukersättning eller

²⁹ Senaste lydelse 2001:489.

³⁰ Senaste lydelse 2003:422.

aktivitetsersättning utan hinder av att han eller hon inte gjort ansökan därom. Detsamma skall gälla då en försäkrad uppbär sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utges enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande. Om den försäkrade uppbär sjukpenning skall *försäkringskassan* senast ett år efter sjukanmälningdagen ha utrett om det finns förutsättningar för att tillerkänna den försäkrade sjukersättning eller aktivitetsersättning.

Uppbär en försäkrad tidsbegränsad sjukersättning eller aktivitetsersättning, får den tid för vilken förmånen skall utges förlängas utan att ansökan har gjorts.

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om sjukersättning eller aktivitetsersättning skall ersättning lämnas i enlighet med vad regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver.*

aktivitetsersättning utan hinder av att han eller hon inte gjort ansökan därom. Detsamma skall gälla då en försäkrad uppbär sjukpenning, ersättning för sjukhusvård eller livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utges enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande. Om den försäkrade uppbär sjukpenning skall *Försäkringskassan* senast ett år efter sjukanmälningdagen ha utrett om det finns förutsättningar för att tillerkänna den försäkrade sjukersättning eller aktivitetsersättning.

För kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande vid ansökan om sjukersättning eller aktivitetsersättning skall ersättning lämnas i enlighet med vad *som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*

8 §³¹

Den som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till *allmän försäkringskassa* om han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§, eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldra-

Den som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning är skyldig att utan oskäligt dröjsmål anmäla till *Försäkringskassan* om han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större omfattning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§, eller om hans eller hennes arbetsförmåga väsentligt förbättras utan att han eller hon börjar förvärvsarbete, börjar förvärvsarbete i större utsträckning än tidigare eller fortsätter att förvärvsarbete efter tid som avses i 15 och 16 §§. Om den försäkrade har en god man eller förvaltare enligt föräldra-

³¹ Senaste lydelse 2003:422.

balken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget

rabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget.

Underlåts anmälan som avses i första stycket utan giltigt skäl, får sjukersättningen eller aktivitetsersättningen dras in för viss tid eller tills vidare.

16 §³²

Försäkringskassan får förklara sjukersättningen eller aktivitetsersättningen vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 15 §. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får *försäkringskassan* i stället besluta att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Försäkringskassan får förklara sjukersättningen eller aktivitetsersättningen vilande för tid efter den period som har bestämts i beslut enligt 15 §. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får *Försäkringskassan* i stället besluta att sjukersättningen eller aktivitetsersättningen skall förklaras vilande från och med den månad som anges i ansökan.

Sjukersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket under högst tjugofyra månader, dock längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet enligt 15 § omfattar. Om något beslut enligt 15 § inte har fattats får sjukersättningen vilandeförklaras längst till utgången av tjugofjärde månaden från och med den första månad som beslutet omfattar.

Aktivitetsersättningen får vilandeförklaras enligt första stycket längst till utgången av den period som beslutet om aktivitetsersättning omfattar.

21 §³³

För varje dag som en försäkrad, som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning, på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453) skall han eller hon betala för sitt uppehälle för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från sjukersättning eller aktivitetsersättning när denna betalas ut. Om den försäkrade samtidigt med sådan ersättning

För varje dag som en försäkrad, som uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning, på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453) skall han eller hon betala för sitt uppehälle för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *Försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från sjukersättning eller aktivitetsersättning när denna betalas ut. Om den försäkrade samtidigt med sådan ersättning

³² Senaste lydelse 2003:422.

³³ Senaste lydelse 2002:300.

uppbär pensionsförmåner enligt 4 eller 6 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdraget uppgår till 80 kr för dag. Det får dock utgöra högst en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag delat med 30. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmaste lägre kronantal.

17 kap.

1 §³⁴

Har en ersättning enligt denna lag eller enligt en annan författning betalats ut av *en allmän försäkringskassa* eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare en annan ersättning retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen skall den retroaktiva ersättningen minskas. Minskningen skall ske med det belopp som överstiger vad som skulle ha utgetts för perioden om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från *försäkringskassan* uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

I fråga om minskning av sjukersättning då livränta utges enligt äldre lagstiftning om yrkesskador gäller 2 §.

uppbär pensionsförmåner enligt 4 eller 6 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Har en ersättning enligt denna lag eller enligt en annan författning betalats ut av *Försäkringskassan* eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare en annan ersättning retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen skall den retroaktiva ersättningen minskas. Minskningen skall ske med det belopp som överstiger vad som skulle ha utgetts för perioden om beslut om båda ersättningarna hade förelegat samtidigt.

Om någon i väsentlig mån har fått sin försörjning genom ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (2001:453) utan villkor om återbetalning får socialnämnden från *Försäkringskassan* uppbära retroaktivt beviljad periodisk ersättning enligt denna lag, till den del den motsvarar vad socialnämnden sammanlagt har betalat ut till dennes samt hans makes och minderåriga barns försörjning för den tid som den retroaktiva ersättningen avser.

³⁴ Senaste lydelse 2001:489.

Inkomstrelaterad sjukersättning och sjukersättning i form av garantiersättning skall minskas enligt vad som sägs i andra stycket om den försäkrade har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av *Riksförsäkringsverket*. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av den lagen. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de försäkringstekniska grunder som tillämpas vid utbytet.

Summan av inkomstrelaterad sjukersättning och garantiersättning skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta vars årsbelopp överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet och som den sjukersättningsberättigade har rätt till som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantiersättningen. Sammanlagd hel sjukersättning skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, för månad räknat understiga 5 procent av prisbasbeloppet.

Inkomstrelaterad sjukersättning och sjukersättning i form av garantiersättning skall minskas enligt vad som sägs i andra stycket om den försäkrade har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av *Försäkringskassan*. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av den lagen. Medför en skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de försäkringstekniska grunder som tillämpas vid utbytet.

³⁵ Senaste lydelse 2002:192.

18 kap.³⁶ Om försäkringsdelegation och socialförsäkringsnämnd

1 §

Försäkringskassan skall ha en försäkringsdelegation i varje län.

2 §

Försäkringsdelegationens uppgift är att i länet bistå Försäkringskassan i frågor av större vikt som rör Försäkringskassans service till allmänheten och samarbetet inom rehabiliteringsområdet med andra myndigheter och organisationer.

3 §

Försäkringsdelegationens ledamöter utses av regeringen. Ledamöterna skall utses för en tid av fyra år räknat från och med den 1 januari året efter det år då ordinarie val till landstings- och kommunfullmäktige har hållits.

Endast den som har rösträtt vid val till kommunfullmäktige och är folkbokförd inom en kommun som hör till försäkringsdelegationens verksamhetsområde får utses till ledamot. En ledamot får inte ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Ledamöterna bör utses på förslag av de politiska partier som finns representerade i det eller de landsting eller den kommun som hör till delegationens verksamhetsområde. Fördelningen av ledamöterna bör ske proportionellt i förhållande till partiernas representation i landstinget respektive kommunen.

4 §

Ett uppdrag att vara ledamot i försäkringsdelegationen skall upphöra i förtid, om regeringen

³⁶ Tidigare 18 kap. föreslås bli upphävd i prop. 2003/04:69.

beslutar det. Uppfyller en ledamot inte längre kraven i andra stycket förfaller uppdraget. När en ledamots uppdrag upphör i förtid, skall en ny ledamot utses enligt den ordning som föreskrivs i 3 § andra stycket.

5 §

Försäkringskassan skall inrätta socialförsäkringsnämnder.

En socialförsäkringsnämnd skall bestå av sju ledamöter, varav en skall vara ordförande och en vice ordförande. Ledamöterna i en socialförsäkringsnämnd skall utses av försäkringsdelegationen.

6 §

En socialförsäkringsnämnd skall avgöra

1. ärenden om rätt till sjukersättning och aktivitetsersättning, dock inte när det gäller förutsättningarna för rätt till sådan ersättning enligt bestämmelserna om försäkringstid i 9 kap. denna lag,

2. ärenden om vilandeförklaring av sjukersättning och aktivitetsersättning enligt 16 kap. denna lag, om det samtidigt med den ersättningen utgetts sådan livränta som samordnats med ersättningen enligt 6 kap. 1 § lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, samt

3. ärenden om rätt till förmåner enligt vad som föreskrivs i andra författningar.

Ett ärende avgörs i en socialförsäkringsnämnd efter fördragning av en tjänsteman hos Försäkringskassan.

19 kap.

2 §³⁷

Sjukförsäkringen och de allmänna försäkringskassornas för-

Sjukförsäkringen och Försäkringskassans förvaltning av denna

³⁷ Senaste lydelse 2002:165.

valtning av denna finansieras genom avgifter som avses i 1 §.

Statsbidrag får lämnas med viss del av kostnaderna för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat försäkringens kostnader enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m.m., lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård och lagen (1991:1047) om sjuklön.

Statsbidrag får också lämnas för förvaltning enligt första stycket.

Statsbidrag får vidare lämnas med viss del av kostnaderna för den allmänna försäringen för förmåner enligt lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. samt för Centrala studiestödsnämnden med anledning av att sådana studielån som belöper på en studerandes sjukperiod enligt studiestödslagen (1999:1395) eller bestämmelser som har meddelats med stöd av den lagen inte skall återbetalas.

20 kap.

2 a §³⁸

Om det inte utan betydande dröjsmål kan avgöras om rätt till ersättning föreligger enligt denna lag, men det finns sannolika skäl för att sådan rätt föreligger, skall *försäkringskassan* besluta att ersättning skall betalas ut med ett skäligt belopp om detta är av väsentlig betydelse för den försäkrade. Detsamma gäller om det står klart att rätt till ersättning föreligger men ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål. För sådan ersättning får föreskrivas särskilda villkor.

Om det senare bestäms att ersättning inte skall utges eller skall utges med lägre belopp är den försäkrade inte skyldig att betala tillbaka utbetalad ersättning i andra fall än som anges i 4 §.

Finns det sannolika skäl att dra in eller minska en ersättning, kan *försäkringskassan* besluta att ersättningen skall hållas inne eller utges med lägre belopp till dess slutligt beslut fattas.

I ärenden som skall avgöras av

finansieras genom avgifter som avses i 1 §.

Statsbidrag får lämnas med viss del av kostnaderna för sjukförsäkringsförmåner, inberäknat försäkringens kostnader enligt lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m.m., lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård och lagen (1991:1047) om sjuklön.

Om det inte utan betydande dröjsmål kan avgöras om rätt till ersättning föreligger enligt denna lag, men det finns sannolika skäl för att sådan rätt föreligger, skall *Försäkringskassan* besluta att ersättning skall betalas ut med ett skäligt belopp om detta är av väsentlig betydelse för den försäkrade. Detsamma gäller om det står klart att rätt till ersättning föreligger men ersättningens belopp inte kan bestämmas utan betydande dröjsmål. För sådan ersättning får föreskrivas särskilda villkor.

Finns det sannolika skäl att dra in eller minska en ersättning, kan *Försäkringskassan* besluta att ersättningen skall hållas inne eller utges med lägre belopp till dess slutligt beslut fattas.

I ärenden som skall avgöras av

³⁸ Senaste lydelse 1986:140.

socialförsäkringsnämnd får beslut enligt första och tredje styckena fattas av tjänsteman i *försäkringskassan*, om nämnden gett ett sådant bemyndigande.

socialförsäkringsnämnd får beslut enligt första och tredje styckena fattas av tjänsteman i *Försäkringskassan*, om nämnden gett ett sådant bemyndigande.

3 §³⁹

Ersättning enligt denna lag får dras in eller sättas ned, om den som är berättigad till ersättningen

a) ådragit sig sjukdomen eller skadan vid uppsåtligt brott som han har dömts för genom dom som har vunnit laga kraft;

b) vägrar att genomgå undersökning av läkare eller att följa läkares föreskrifter;

c) underlåter att ge in ett sådant läkarintyg eller en sådan försäkrans som skall ges in till *försäkringskassan* enligt 3 kap. 8 § eller vägrar ge in en särskild försäkrans enligt tredje stycket samma paragraf;

c) underlåter att ge in ett sådant läkarintyg eller en sådan försäkrans som skall ges in till *Försäkringskassan* enligt 3 kap. 8 § eller vägrar ge in en särskild försäkrans enligt tredje stycket samma paragraf;

d) medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar en försäkrad utan giltig anledning att genomgå sådan behandling, utredning eller rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b och 8 a §§, 7 kap. 3 b § eller 22 kap. 4, 5 och 7 §§ eller delta vid ett sådant avstämningsmöte som anges i 3 kap. 8 a § får sjukpenning, sjukersättning eller aktivitetsersättning helt eller delvis tills vidare förvägras honom eller henne, under förutsättning att han eller hon erinrats om denna påföljd.

Om någon som är berättigad till ersättning enligt denna lag i annat fall underlåter att lämna uppgifter i enlighet med vad som anges i 8 § eller vägrar att ta emot besök som anges där, får ersättningen dras in eller sättas ned om omständigheterna motiverar det.

4 §⁴⁰

Har någon genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet eller på annat sätt förorsakat att ersättning utgått obehörigen eller med för högt belopp, eller har någon eljest obehörigen eller med för högt belopp uppburit ersättning och har han skäligen bort inse detta, skall återbetalning ske av vad som för mycket utbetalats.

Om det i särskilt fall finns anledning får *försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt första stycket.

Om det i särskilt fall finns anledning får *Försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning enligt första stycket.

³⁹ Senaste lydelse 2003:422.

⁴⁰ Senaste lydelse 2002:191.

Har återbetalningsskyldighet ålagts någon enligt första stycket, får vid senare utbetalning till honom i avräkning på vad som för mycket utgått innehållas ett skäligt belopp.

Avdrag på en ersättning enligt denna lag får vidare göras om någon enligt beslut av en *allmän försäkringskassa* eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av en annan författning. Har avdrag gjorts med anledning av beslut om återbetalningsskyldighet av premiepension skall det avdragna beloppet överlämnas till Premiepensionsmyndigheten.

Vad som sägs i första–fjärde styckena gäller inte sådana förhållanden som avses i 4 a §.

Avdrag på en ersättning enligt denna lag får vidare göras om någon enligt beslut av *Försäkringskassan* eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av en annan författning. Har avdrag gjorts med anledning av beslut om återbetalningsskyldighet av premiepension skall det avdragna beloppet överlämnas till Premiepensionsmyndigheten.

4 a §⁴¹

Om en vårdgivare har fått tandvårdsersättning som avses i 2 kap. 3 § med ett för högt belopp, får *den allmänna försäkringskassan* kräva tillbaka det belopp som felaktigt betalats ut. Försäkringskassan får i ett sådant fall i stället räkna av beloppet från en fordran som vårdgivaren har på tandvårdsersättning.

Om en vårdgivare har fått tandvårdsersättning som avses i 2 kap. 3 § med ett för högt belopp, får *Försäkringskassan* kräva tillbaka det belopp som felaktigt betalats ut. Försäkringskassan får i ett sådant fall i stället räkna av beloppet från en fordran som vårdgivaren har på tandvårdsersättning.

Försäkringskassan får sätta ned den samlade tandvårdsersättning som en vårdgivare begär för viss tid till ett skäligt belopp, om det begärda beloppet kan antas vara för högt och ersättningen inte kan beräknas tillförlitligt på grundval av vårdgivarens uppgifter.

6 §

Försäkrads fordran å ersättning enligt denna lag, som inestår hos *riksförsäkringsverket eller allmän försäkringskassa*, må ej utmätas. Försäkrads rätt till ersättning må ej heller överlåtas, innan ersättningen är tillgänglig för lyftning.

Bestämmelserna i första stycket hindrar *ej* utmätning enligt vad som *föreskrives* i 7 kap. utskönningsbalken.

Försäkrads fordran på ersättning enligt denna lag, som inestår hos *Försäkringskassan*, får *inte* utmätas. Försäkrads rätt till ersättning får inte heller överlåtas, innan ersättningen är tillgänglig för lyftning.

Bestämmelserna i första stycket hindrar *inte* utmätning enligt vad som *föreskrivs* i 7 kap. utskönningsbalken.

⁴¹ Senaste lydelse 1998:553.

8 §⁴²

Den som är försäkrad eller på annan grund har rätt till ersättning enligt denna lag är skyldig att lämna de uppgifter som är av betydelse för tillämpningen av lagen. Beträffande den som är omyndig eller har god man eller förvaltare enligt föräldrabalken har förmyndaren eller, om det kan anses följa av uppdraget, gode mannen eller förvaltaren skyldighet att lämna uppgifterna.

Uppgifter om faktiska förhållanden skall lämnas på heder och samvete, om inte särskilda skäl talar mot det.

Närmare föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter enligt första och andra styckena meddelas av regeringen eller *efter regeringens bemyndigande Riksförsäkringsverket*.

Även i andra fall än när det är särskilt föreskrivet får *den allmänna försäkringskassan* för bedömningen av rätten till ersättning som *försäkringskassan* betalar ut enligt denna lag

1. göra förfrågan hos den försäkrade eller någon annan som kan antas kunna lämna nödvändiga uppgifter, och
2. besöka den försäkrade.

9 §⁴³

Statliga och kommunala myndigheter ävensom arbetsgivare och försäkringsinrättningar skall på begäran lämna domstol, *riksförsäkringsverket*, *allmän försäkringskassa* eller *lokalt organ* som i 1 kap. 2 § sägs uppgift för namngiven person rörande förhållande, som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Arbetsgivare, som underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt första stycket, döms till penningböter.

9 a §⁴⁴

En allmän försäkringskassa, *Riksförsäkringsverket* och en domstol får utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter om sådana ersättningar åt enskilda, som utbetalas enligt lagstiftningen om allmän försäkring eller arbetsskadeförsäkring eller enligt lag-

Närmare föreskrifter om skyldighet att lämna uppgifter enligt första och andra styckena meddelas av regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer*.

Även i andra fall än när det är särskilt föreskrivet får *Försäkringskassan* för bedömningen av rätten till ersättning som *Försäkringskassan* betalar ut enligt denna lag

Statliga och kommunala myndigheter ävensom arbetsgivare och försäkringsinrättningar skall på begäran lämna domstol *eller Försäkringskassan* uppgift för namngiven person rörande förhållande, som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Försäkringskassan och en domstol får utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter om sådana ersättningar åt enskilda, som utbetalas enligt lagstiftningen om allmän försäkring eller arbetsskadeförsäkring eller enligt lagstiftning om annan jämförbar

⁴² Senaste lydelse 1997:275.

⁴³ Senaste lydelse 1991:885.

⁴⁴ Senaste lydelse 2001:1150.

stiftning om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskilda, under förutsättning att en försäkringsinrättning, ett försäkringsbolag eller en arbetsgivare behöver uppgiften för samordning med ersättning därifrån. En domstol får utan hinder av sekretess lämna ut de uppgifter som avses i första meningen under förutsättning att en arbetslöshetskassa behöver uppgiften för samordning med ersättning därifrån.

Till ett utländskt socialförsäkringsorgan får utan hinder av sekretess lämnas sådana uppgifter om enskilda, som behövs vid tillämpningen av en internationell överenskommelse som Sverige har anslutit sig till.

Bestämmelserna i första och andra styckena gäller även för utlämnande av uppgift från varje annan myndighet, på vilken det ankommer att handlägga ärenden enligt den lagstiftning som avses i första stycket första meningen.

10 §⁴⁵

Beslut av *en allmän försäkringskassa* som har fattats av tjänsteman i ärenden om försäkring enligt denna lag skall omprövas av *kassan*, om det begärs av en enskild som beslutet angår och beslutet inte har meddelats med stöd av 10 a §

Vid omprövningen får beslutet inte ändras till den enskildes nackdel. Om omprövning begärs av ett beslut och *Riksförsäkringsverket* överklagar samma beslut, skall *försäkringskassan* inte ompröva beslutet. Begäran om omprövning skall anses som ett överklagande.

Beslut av *Försäkringskassan* som har fattats av tjänsteman i ärenden om försäkring enligt denna lag skall omprövas av *Försäkringskassan*, om det begärs av en enskild som beslutet angår och beslutet inte har meddelats med stöd av 10 a §.

Om omprövning begärs av ett beslut och *det allmänna ombudet* överklagar samma beslut, skall *Försäkringskassan* inte ompröva beslutet. Begäran om omprövning skall anses som ett överklagande.

10 a §⁴⁶

Försäkringskassan skall ändra ett beslut i ett ärende om försäkring enligt denna lag, som har fattats av *kassan* och inte har prövats av domstol,

1. om beslutet på grund av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet,

⁴⁵ Senaste lydelse 1998:87.

⁴⁶ Senaste lydelse 1991:215.

2. om beslutet har blivit oriktigt på grund av att det har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag,

3. om beslutet har blivit oriktigt på grund av uppenbart felaktig rättstillämpning eller annan liknande orsak.

Ändring skall göras även om begäran om omprövning inte har framställts enligt 10 §. Ändring behöver inte göras om oriktigheten är av ringa betydelse.

Ett beslut får ej ändras till den försäkrades nackdel såvitt gäller förmån som har förfallit till betalning och ej heller i annat fall om det finns synnerliga skäl mot det.

En fråga om ändring enligt denna paragraf får ej tagas upp sedan mer än två år förflutit från den dag då beslutet meddelades. Ändring får dock ske även efter utgången av denna tid, om det först därefter har kommit fram att beslutet har fattats på uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag eller om det finns andra synnerliga skäl.

11 §⁴⁷

Beslut av *en allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket* i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos *försäkringskassan* får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. En enskilds överklagande av ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Vid prövning av besvär över länsrättens beslut i mål som avses i första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) gäller inte avvisningsbeslut som har meddelats av en försäkringskassa.

Beslut av *Försäkringskassan* i ärenden om försäkring enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Ett beslut som har fattats av en tjänsteman hos *Försäkringskassan* får dock inte överklagas av en enskild innan beslutet har omprövats enligt 10 §. En enskilds överklagande av ett sådant beslut innan beslutet har omprövats skall anses som en begäran om omprövning enligt nämnda paragraf.

Ett beslut som rör en person som är bosatt i Sverige överklagas till den länsrätt inom vars domkrets personen hade sin hemortskommun när beslutet fattades. Beslut i övriga fall överklagas till den länsrätt inom vars domkrets det första beslutet i saken fattades.

Med hemortskommun avses den kommun där den fysiska personen var folkbokförd den 1 november året före det år då beslutet fattades. För den som var bosatt eller stadigvarande vistades här i landet under någon del av det år då beslut fattades, men som inte var folkbokförd här den 1

⁴⁷ Senaste lydelse 1998:370.

november föregående år, avses med hemortskommun den kommun där den fysiska personen först var bosatt eller stadigvarande vistades.

11 a §

Vid prövning av besvär över länsrättens beslut i mål som avses i 11 § första stycket skall nämndemän ingå i kammarrätten, om nämndemän deltagit i länsrätten.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) gäller inte avvisningsbeslut som har meddelats av Försäkringskassan.

12 §⁴⁸

Riksförsäkringsverket har att verka för att bestämmelserna om den allmänna försäkringen tillämpas likformigt och rättvist.

Riksförsäkringsverket får överta allmän försäkringskassas uppgift att i länsrätten och kammarrätten föra det allmännas talan. Riksförsäkringsverket för det allmännas talan i Regeringsrätten.

Riksförsäkringsverket får, även till förmån för enskild part, överklaga domstols och försäkringskassas beslut samt begära ändring enligt 10 a §.

Det allmänna ombudet får överklaga Försäkringskassans beslut och begära ändring enligt 10 a §.

Det allmänna ombudet får föra talan även till förmån för enskild part. Motsvarande gäller för Försäkringskassan vid överklagande av domstols beslut.

13 §⁴⁹

Har ett överklagande inom klagotiden kommit in till en allmän förvaltningsdomstol, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa, som inte har meddelat det överklagade beslutet, skall överklagandet översändas till den myndighet som meddelat beslutet och anses inkommet i rätt tid.

⁴⁸ Senaste lydelse 1995:1686. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

⁴⁹ Senaste lydelse 1996:200. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

Överklagande av beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall vara inkommet inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om överklagandet anförts av *Riksförsäkringsverket* eller *allmän försäkringskassa*, inom två månader från den dag då beslutet meddelades

Vad som sägs i denna paragraf om överklagande skall i tillämpliga delar gälla en begäran om omprövning enligt 10 §.

Allmän försäkringskassas, Riksförsäkringsverkets och domstols beslut skall omedelbart gälla, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet

Överklagande av beslut i mål eller ärenden om försäkring enligt denna lag skall vara inkommet inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet eller, om överklagandet anförts av *det allmänna ombudet* eller *Försäkringskassan*, inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Försäkringskassans och domstols beslut skall omedelbart gälla, om inte annat föreskrivits i beslutet eller bestäms av den domstol som har att pröva beslutet.

13 a §⁵⁰

I ärenden enligt 4 a § samt 2 kap. 3 a och 3 b §§ gäller bestämmelserna i 10–13 §§ om omprövning och ändring av *en allmän försäkringskassas* beslut samt om överklagande av *en försäkringskassas* eller domstols beslut.

Bestämmelserna i 10–13 §§ gäller också *allmän försäkringskassas* eller *Riksförsäkringsverkets* beslut i ärenden om utfärdande av intyg för tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen

I ärenden enligt 4 a § samt 2 kap. 3 a och 3 b §§ gäller bestämmelserna i 10–13 §§ om omprövning och ändring av *Försäkringskassan* beslut samt om överklagande av *Försäkringskassans* eller domstols beslut.

Bestämmelserna i 10–13 §§ gäller också *Försäkringskassans* beslut i ärenden om utfärdande av intyg för tillämpningen av rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen.

16 §

De närmare föreskrifter, som *finnas erforderliga* för tillämpningen av denna lag, meddelas av regeringen eller, *efter regeringens bemyndigande*, av *riksförsäkringsverket*

De närmare föreskrifter som *behövs* för tillämpningen av denna lag meddelas av regeringen eller *den myndighet som regeringen bestämmer*.

⁵⁰ Senaste lydelse 2003:300.

21 kap.

2 §⁵¹

För den frivilliga försäkringen skall den försäkrade erlägga den avgift som fastställs av regeringen, *eller efter regeringens bestämmande, Riksförsäkringsverket*. Avgifterna får inte bestämmas till olika belopp för olika försäkrade i vidare mån än som föranleds av skillnader i försäkringens omfattning.

Statsbidrag får lämnas med viss del av kostnaderna för sjukpenning och sjukpenningtillägg enligt 1 §.

För reglering av över- och underskott skall hos varje allmän försäkringskassa finnas en fond för den frivilliga sjukförsäkringen.

Fondens kapital och avkastning får tas i anspråk enligt de bestämmelser som meddelas av regeringen.

Fonden förvaltas enligt grunder som riksdagen fastställer särskilt.

För den frivilliga försäkringen skall den försäkrade erlägga den avgift som fastställs av regeringen *eller den myndighet som regeringen bestämmer*. Avgifterna får inte bestämmas till olika belopp för olika försäkrade i vidare mån än som föranleds av skillnader i försäkringens omfattning.

22 kap.

3 §⁵²

Den försäkrades arbetsgivare skall i samråd med den försäkrade svara för att dennes behov av rehabilitering snarast klarläggs och för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.

Arbetsgivaren skall påbörja en rehabiliteringsutredning

1. när den försäkrade till följd av sjukdom har varit helt eller delvis frånvarande från sitt arbete under längre tid än fyra veckor i följd,

2. när den försäkrades arbete ofta har avbrutits av kortare sjukperioder eller

3. när den försäkrade begär det.

Rehabiliteringsutredningen skall i fall som avses i andra stycket 1 tillställas *försäkringskassan* inom åtta veckor från dagen för anmälan om sjukdomsfallet och i fall som avses i andra stycket 2 inom samma tid räknat från dagen för anmälan om det sjukdomsfall som närmast föregick rehabiliteringsutredningen. Har rehabiliterings-

Rehabiliteringsutredningen skall i fall som avses i andra stycket 1 tillställas *Försäkringskassan* inom åtta veckor från dagen för anmälan om sjukdomsfallet och i fall som avses i andra stycket 2 inom samma tid räknat från dagen för anmälan om det sjukdomsfall som närmast föregick rehabiliteringsutredningen. Har rehabiliterings-

⁵¹ Senaste lydelse 1998:87. Ändringen innebär bl.a. att andra–femte styckena upphävs.

⁵² Senaste lydelse 2003:422.

utredningen gjorts på begäran av den försäkrade, skall den tillställas *kassan* inom åtta veckor från den dag då begäran framställdes hos arbetsgivaren.

Om rehabiliteringsutredningen inte kan slutföras inom den i tredje stycket angivna tiden, skall detta anmälas till *försäkringskassan* inom samma tid. Därvid skall uppgift lämnas om orsaken till dröjsmålet och om den tidpunkt då utredningen beräknas vara avslutad. Sedan utredningen slutförts skall den omgående tillställas *försäkringskassan*.

Utredningen skall genomföras i samråd med den försäkrades arbetstagarorganisation, om den försäkrade medger det.

Försäkringskassan skall överta ansvaret för rehabiliteringsutredningen, om det finns skäl till det.

utredningen gjorts på begäran av den försäkrade, skall den tillställas *Försäkringskassan* inom åtta veckor från den dag då begäran framställdes hos arbetsgivaren.

Om rehabiliteringsutredningen inte kan slutföras inom den i tredje stycket angivna tiden, skall detta anmälas till *Försäkringskassan* inom samma tid. Därvid skall uppgift lämnas om orsaken till dröjsmålet och om den tidpunkt då utredningen beräknas vara avslutad. Sedan utredningen slutförts skall den omgående tillställas *Försäkringskassan*.

6 §⁵³

Om den försäkrade behöver en rehabiliteringsåtgärd, för vilken ersättning kan utges enligt detta kapitel, skall *försäkringskassan* upprätta en rehabiliteringsplan. Planen skall såvitt möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

Rehabiliteringsplanen skall ange de rehabiliteringsåtgärder som skall komma i fråga och vem som har ansvaret för dem, en tidsplan för rehabiliteringen samt uppgifter i övrigt som behövs för att genomföra rehabiliteringen. Planen skall även innehålla uppgift om den beräknade kostnaden för ersättning under rehabiliteringstiden.

Försäkringskassan skall fortlöpande se till att rehabiliteringsplanen följs och att det vid behov görs nödvändiga ändringar i den.

11 §⁵⁴

Den försäkrade skall så snart det kan ske och senast inom två veckor till *försäkringskassan* anmäla sådan ändring av sina förhållanden som är av betydelse för rätten till rehabiliteringsersättning eller för rehabiliteringsersättningens storlek.

Den försäkrade skall så snart det kan ske och senast inom två veckor till *Försäkringskassan* anmäla sådan ändring av sina förhållanden som är av betydelse för rätten till rehabiliteringsersättning eller för rehabiliteringsersättningens storlek.

⁵³ Senaste lydelse 1991:1040.

⁵⁴ Senaste lydelse 1991:1040.

16 §⁵⁵

Rehabiliteringsersättning enligt detta kapitel får, om omständigheterna motiverar det, dras in eller sättas ned om den försäkrade underlåter att till *försäkringskassan* anmäla sådan ändring av förhållande, som är av betydelse för rätten till rehabiliteringsersättning eller för rehabiliteringsersättningens storlek.

Rehabiliteringsersättning enligt detta kapitel får, om omständigheterna motiverar det, dras in eller sättas ned om den försäkrade underlåter att till *Försäkringskassan* anmäla sådan ändring av förhållande, som är av betydelse för rätten till rehabiliteringsersättning eller för rehabiliteringsersättningens storlek.

Om nedsättning eller indragning i andra fall av ersättning som här avses föreskrivs i 20 kap. 3 §.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
  2. Bestämmelserna i 17 kap. 1 § första stycket skall tillämpas även när en ersättning som där avses har betalats ut av en allmän försäkringskassa.
  3. När bestämmelserna i 18 kap. 3 § första stycket tillämpas första gången skall försäkringsdelegationens ledamöter utses för tiden till och med den 31 december 2006.
  4. Beträffande omprövning eller överklagande av beslut som har meddelats av Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa gäller bestämmelserna i 20 kap. 10 och 11 §§ första–tredje styckena i deras lydelse före den 1 januari 2005. Därvid gäller att omprövning av allmän försäkringskassas beslut skall göras av Försäkringskassan.
  5. Äldre bestämmelser i 20 kap. 11 § fjärde stycket i dess lydelse före den 1 januari 2005 skall fortfarande tillämpas såvitt avser beslut som har meddelats av en allmän försäkringskassa.

⁵⁵ Senaste lydelse 1997:275.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

dels att 1 kap. 2 § skall ha följande lydelse,

dels att det i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna skall införas två nya punkter, 2 och 3, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Den allmänna försäkringen handhas av Försäkringskassan.

Den allmänna försäkringen handhas av Försäkringskassan.

Om allmänt ombud hos Försäkringskassan finns särskilda bestämmelser.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2. *Äldre bestämmelser om skadestånd i 18 kap. 37 och 38 §§ gäller för uppdrag som har fullgjorts före ikraftträdandet. Vad som i 18 kap. 38 § sägs om anmärkning skall gälla anmärkning av Riksförsäkringsverket eller Försäkringskassan och vad som sägs om överlämnande till styrelsen skall även gälla överlämnande till Försäkringskassan. Försäkringskassan för det allmännas talan om skadestånd enligt denna punkt.*

3. *Äldre bestämmelser i 18 kap. om redovisning och revision gäller i tillämpliga delar efter utgången av år 2004. Regeringen får meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av nämnda bestämmelser.*

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring¹

dels att 8 kap. 13 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 1 och 2 §§, 4 kap. 5 §, 6 kap. 4 och 9 §§ samt 8 kap. 1–4, 7–9 och 12 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om försäkring för arbetsskada.

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och *handläggning av ärenden*, m.m.

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och *anmälan*, m.m.

2 §

Arbetsskadeförsäkringen handhas av *Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna och de lokala myndigheter* som regeringen bestämmer.

Arbetsskadeförsäkringen handhas av *Försäkringskassan*

4 kap.

5 §³

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränterunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan skall utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om *försäkringskassan* hade känt till samtliga förhållanden.

För den som är sjukpenningförsäkrad enligt 3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring utgörs livränterunderlaget av hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst enligt 3 kap. 2 § nämnda lag vid den tidpunkt från vilken livräntan skall utges eller den inkomst som då skulle ha utgjort hans eller hennes sjukpenninggrundande inkomst, om *Försäkringskassan* hade känt till samtliga förhållanden.

Vid tillämpningen av första stycket gäller följande avvikelser från bestämmelserna i 3 kap. 2 § lagen om allmän försäkring. Vid beräkningen skall också andra skattepliktiga förmåner än pengar beaktas.

¹ Lagen omtryckt 1993:357.

Senaste lydelse av 8 kap. 13 § 1998:90.

² Senaste lydelse 1999:809.

³ Senaste lydelse 1998:678.

Med inkomst av anställning likställs kostnadsersättning som inte enligt 8 kap. 19 eller 20 § skattebetalningslagen (1997:483) undantas vid beräkning av skatteavdrag. Semesterlön och semesterersättning skall medräknas utan den begränsning som anges i 3 kap. 2 § tredje stycket lagen om allmän försäkring. Inkomst i form av skattepliktiga förmåner skall värderas på det sätt som är föreskrivet för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

6 kap.

4 §

En försäkrad som på anmodan av *allmän försäkringskassa* eller med dess samtycke avhåller sig från arbetet i syfte att förebygga att en arbetsskada uppstår, återuppstår eller förvärras, har rätt att under tiden få skälig ersättning från arbetsskadeförsäkringen, motsvarande högst hel sjukpenning enligt bestämmelserna i 3 kap. 1–2 a §§.

En försäkrad som på anmodan av *Försäkringskassan* eller med dess samtycke avhåller sig från arbetet i syfte att förebygga att en arbetsskada uppstår, återuppstår eller förvärras, har rätt att under tiden få skälig ersättning från arbetsskadeförsäkringen, motsvarande högst hel sjukpenning enligt bestämmelserna i 3 kap. 1–2 a §§.

9 §⁴

För varje dag som en försäkrad, som uppbär livränta enligt 4 kap., på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453) skall han eller hon betala för sitt uppehälle för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från livräntan när denna betalas ut. Om den försäkrade samtidigt med livräntan uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, pensionsförmåner enligt 4 eller 6 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

För varje dag som en försäkrad, som uppbär livränta enligt 4 kap., på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453) skall han eller hon betala för sitt uppehälle för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *Försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från livräntan när denna betalas ut. Om den försäkrade samtidigt med livräntan uppbär sjukersättning eller aktivitetsersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, pensionsförmåner enligt 4 eller 6 kap. lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn, ålderspension enligt lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

⁴ Senaste lydelse 2002:301.

eller lagen (1998:702) om garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdraget uppgår till 80 kr för dag. Det får dock utgöra högst en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag delat med 30. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmaste lägre krontal.

8 kap.

1 §⁵

Underrättelse om arbetsskada skall beträffande arbetstagare omedelbart lämnas till den arbetsgivare hos vilken arbetstagaren var anställd när skadan inträffade. Har skada till följd av annat än olycksfall visat sig först efter det den försäkrade har upphört att vara utsatt för inverkan som har orsakat skadan, skall underrättelse lämnas till den arbetsgivare hos vilken den försäkrade senast var utsatt för sådan inverkan. Finns någon som på arbetsgivarens vägnar förestår arbetet, får underrättelsen i stället lämnas till denne. Beträffande försäkrad som avses i 3 kap. 15 § socialförsäkringslagen (1999:799) skall vad i detta kapitel sägs om arbetsgivare gälla rektor eller annan som förestår utbildningen.

Arbetsgivare eller arbetsföreståndare som genom underrättelse enligt första stycket eller på annat sätt har fått kännedom om inträffad arbetsskada är skyldig att omedelbart anmäla skadan till *allmän försäkringskassa*. Annan försäkrad än arbetstagare skall själv anmäla arbetsskada till *försäkringskassan*. Har han avlidit till följd av skadan, skall anmälan göras av den som har rätt att företräda dödsboet.

Anmälan enligt andra stycket skall göras enligt föreskrifter som meddelas av regeringen till *den allmänna försäkringskassa som avses i 5 kap. socialförsäkringslagen*. Nödvändiga utgifter för läkarutlåtanden ersätts i enlighet med vad regeringen föreskriver.

eller lagen (1998:702) om garantipension eller äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Arbetsgivare eller arbetsföreståndare som genom underrättelse enligt första stycket eller på annat sätt har fått kännedom om inträffad arbetsskada är skyldig att omedelbart anmäla skadan till *Försäkringskassan*. Annan försäkrad än arbetstagare skall själv anmäla arbetsskada till *Försäkringskassan*. Har han avlidit till följd av skadan, skall anmälan göras av den som har rätt att företräda dödsboet.

Anmälan enligt andra stycket skall göras enligt föreskrifter som meddelas av regeringen. Nödvändiga utgifter för läkarutlåtanden ersätts i enlighet med vad regeringen föreskriver.

⁵ Senaste lydelse 1999:809.

2 §⁶

Ansökan om ersättning enligt denna lag skall göras skriftligen hos *den allmänna försäkringskassan*.

Ansökan om ersättning enligt denna lag skall göras skriftligen hos *Försäkringskassan*.

3 §⁷

Den allmänna försäkringskassan skall så snart det kan ske bestämma den ersättning som skall betalas ut. *Den behöriga försäkringskassan får dock uppdra åt en annan försäkringskassa att bestämma ersättningen.*

Försäkringskassan skall så snart det kan ske bestämma den ersättning som skall betalas ut.

Frågan om den försäkrade har ådragit sig en arbetsskada skall endast prövas i den mån det behövs för att bestämma ersättning enligt denna lag. Bestämmelsen i 20 kap. 2 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring om förordnande till dess slutligt beslut kan fattas gäller även i fråga om ersättning från arbetsskadeförsäkringen.

Beslut som meddelas enligt denna lag skall gälla omedelbart, om ej annat föreskrivs i beslutet eller bestäms av den myndighet som har att pröva beslutet.

4 §⁸

Ärende angående livränta till den försäkrade och i annat ärende uppkommen fråga huruvida den försäkrade har ådragit sig arbetsskada till följd av annat än olycksfall skall i *försäkringskassa* avgöras av socialförsäkringsnämnd. Regeringen får dock meddela föreskrifter om behörighet för tjänsteman hos *försäkringskassan* att avgöra ärenden som är av enkel beskaffenhet och inte angår livränta till den försäkrade.

Ärende angående livränta till den försäkrade och i annat ärende uppkommen fråga huruvida den försäkrade har ådragit sig arbetsskada till följd av annat än olycksfall skall i *Försäkringskassan* avgöras av socialförsäkringsnämnd. Regeringen får dock meddela föreskrifter om behörighet för tjänsteman hos *Försäkringskassan* att avgöra ärenden som är av enkel beskaffenhet och inte angår livränta till den försäkrade.

7 §⁹

Myndighet, arbetsgivare och uppdragsgivare är skyldiga att på begäran lämna domstol, *Riksförsäkringsverket*, *allmän försäkringskassa* eller *lokal myndighet som avses i 1 kap. 2 §* uppgift om namngiven person rörande

Myndighet, arbetsgivare och uppdragsgivare är skyldiga att på begäran lämna domstol eller *Försäkringskassan* uppgift om namngiven person rörande förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag. Arbetsgivare

⁶ Senaste lydelse 2002:222.

⁷ Senaste lydelse 1999:809.

⁸ Senaste lydelse 2000:465.

⁹ Senaste lydelse 1991:221.

förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag. Arbetsgivare och uppdragsgivare är även skyldiga att lämna sådan uppgift om arbetet och arbetsförhållandena som behövs för att bestämma ersättningsbelopp.

och uppdragsgivare är även skyldiga att lämna sådan uppgift om arbetet och arbetsförhållandena som behövs för att bestämma ersättningsbelopp.

8 §

Domstol och *allmän försäkringskassa* har, i den mån det behövs för att bestämma ersättning enligt denna lag, rätt att hos myndighet som har att utöva tillsyn över arbetsgivares verksamhet begära undersökning av arbetsförhållanden eller att, om särskilda skäl föreligger eller det gäller annan försäkrad än arbetstagare, själva företa sådan undersökning.

Domstol och *Försäkringskassan* har, i den mån det behövs för att bestämma ersättning enligt denna lag, rätt att hos myndighet som har att utöva tillsyn över arbetsgivares verksamhet begära undersökning av arbetsförhållanden eller att, om särskilda skäl föreligger eller det gäller annan försäkrad än arbetstagare, själva företa sådan undersökning.

9 §

Allmän försäkringskassa får i ärende angående arbetsskadeförsäkring begära att tingsrätt håller förhör med vittne eller sakkunnig. Ingen är skyldig att inställa sig vid annan tingsrätt än den inom vars domkrets han vistas. Om förhöret skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives om bevisupptagning utom huvudförhandling. Ersättning till den som har inställt sig för att höras utgår med skäligt belopp som rätten bestämmer och betalas av *kassan*.

Försäkringskassan får i ärende angående arbetsskadeförsäkring begära att tingsrätt håller förhör med vittne eller sakkunnig. Ingen är skyldig att inställa sig vid annan tingsrätt än den inom vars domkrets han vistas. Om förhöret skall i tillämpliga delar gälla vad som föreskrives om bevisupptagning utom huvudförhandling. Ersättning till den som har inställt sig för att höras utgår med skäligt belopp som rätten bestämmer och betalas av *Försäkringskassan*.

12 §

Bestämmelserna i 20 kap. 10–13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om omprövning och ändring av *försäkringskassas* beslut samt överklagande av *försäkringskassas* och domstols beslut har motsvarande tillämpning i ärende enligt denna lag.

Bestämmelserna i 20 kap. 10–13 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om omprövning och ändring av *Försäkringskassans* beslut samt överklagande av *Försäkringskassans* och domstols beslut har motsvarande tillämpning i ärende enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

dels att 15 kap. 1 § skall upphöra att gälla,

dels att 1 kap. 4, 5 och 5 b §§, 2 kap. 5 och 17 §§, 3 kap. 7 och 13–15 §§, 4 kap. 12 §, 12 kap. 1–3 och 9 §§, 13 kap. 4, 5, 9, 11, 12, 14–20 och 22 §§, 14 kap. 1, 1 a, och 7–9 §§, 15 kap. 6–11, 13, 15 och 20 §§ samt rubriken närmast före 13 kap. 19 § skall ha följande lydelse,

dels att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:980) om ändring i lagen (2002:206) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 15 kap. 2 § skall lyda ”Tillsyn”,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 13 kap. 17 a och 22 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §¹

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och *handläggning av ärenden*, m.m.

I socialförsäkringslagen (1999:799) finns bestämmelser om vem som omfattas av denna lag. Socialförsäkringslagen innehåller också bestämmelser om förmåner vid utlandsvistelse och *anmälan*, m.m.

Om allmänt ombud hos Försäkringskassan finns särskilda bestämmelser.

5 §²

Vissa beräkningar enligt denna lag skall göras med ledning av ett inkomstindex. Detta index skall visa den relativa förändringen av genomsnittet av de försäkrades årliga pensionsgrundande inkomster utan den begränsning som anges i 2 kap. 1 § andra stycket, efter avdrag för allmän pensionsavgift, vilka har uppburits av dem som under inkomståret har fyllt minst 16 år och högst 64 år.

Förändringen av indextalet mellan två på varandra följande år skall motsvara den beräknade årliga relativa förändringen av de inkomster som anges i första stycket under en period av tre år före det år inkomstindexet avser. Vid beräkningen av inkomsterna skall den årliga förändringen i det allmänna prisläget räknat från juni månad till juni månad under samma period frånräknas. Det framräknade värdet skall därefter omräknas med förändringen i det allmänna prisläget i juni månad två år före det år indexet avser och det allmänna prisläget i juni månad året närmast före det året.

Regeringen skall för varje år   Regeringen skall för varje år

¹ Senaste lydelse 1999:802.

² Senaste lydelse 2003:301.

fastställa inkomstindexet efter det att det har beräknats av *Riksförsäkringsverket*. För år 1999 skall inkomstindexet vara lika med 100,00.

fastställa inkomstindexet efter det att det har beräknats av *Försäkringskassan*. För år 1999 skall inkomstindexet vara lika med 100,00.

5 b §³

Avgiftsinkomsterna beräknas som

1. genomsnittet av inkomsterna det andra–fjärde året före det år balanstalet avser, multiplicerat med

2. den beräknade årliga relativa förändringen av inkomsterna under det andra–femte året före det år balanstalet avser. Vid beräkningen av den relativa förändringen av inkomsterna skall den årliga förändringen i det allmänna prisläget räknat från juni månad till juni månad under samma period frånräknas. Det framräknade värdet skall därefter omräknas med förändringen i det allmänna prisläget i juni månad tre år före det år balanstalet avser och det allmänna prisläget i juni månad året efter det förstnämnda året.

Omsättningstiden beräknas som medianen av omsättningstiden för det tredje, fjärde och femte året före det år balanstalet avser.

Pensionsskulden beräknas för det andra året före det år balanstalet avser, som summan av

1. pensionsbehållningar enligt 5 kap. 2 §,

2. det beräknade värdet av pensionsrätter för inkomstpension enligt 4 kap. 2–6 §§,

3. utbetalad pension för varje åldersgrupp i december månad multiplicerad med beräknat antal återstående utbetalningar av ett genomsnittligt pensionsbelopp för samma åldersgrupp justerat med den räntefaktor som anges i 5 kap. 12 § andra stycket, och

4. det beräknade värdet av kommande utbetalningar av tilläggs pension för dem som inte påbörjat uttag av sådan pension.

Ytterligare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om beräkning av balanstal meddelas av regeringen. Beräkningarna skall göras av *Riksförsäkringsverket*.

Ytterligare föreskrifter för verkställighet av lagens bestämmelser om beräkning av balanstal meddelas av regeringen. Beräkningarna skall göras av *Försäkringskassan*.

2 kap.

5 §⁴

Som pensionsgrundande inkomst av anställning räknas vidare

1. sjukpenning och rehabiliteringspenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring samt sjukpenning eller särskild arbetsskadeersättning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utgetts enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande, i den utsträckning ersättningen har trätt i stället för en försäkrads inkomst som arbetstagare i allmän eller enskild tjänst,

2. föräldrapenningförmåner enligt lagen om allmän försäkring,

³ Senaste lydelse 2002:315.

⁴ Senaste lydelse 2002:631.

3. ersättning enligt lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård,
4. ersättning som *en allmän försäkringskassa* har *utgett* enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
4. ersättning som har *utgetts* enligt 20 § lagen (1991:1047) om sjuklön,
5. livränta enligt 4 kap. lagen om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen,
6. delpension enligt lagen (1979:84) om delpensionsförsäkring,
7. vårdbidrag enligt lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag, i den utsträckning bidraget inte är ersättning för merkostnader,
8. dagpenning från arbetslöshetskassa,
10. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
11. utbildningsbidrag för doktorander,
14. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
15. dagpenning till totalförsvarspliktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspliktiga,
16. bidrag från Sveriges författarfond och Konstnärsnämnden i den utsträckning som regeringen så föreskriver, samt
17. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen om allmän försäkring.

17 §⁵

Om en ersättning som är pensionsgrundande eller för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § eller pensionspoäng enligt 4 kap. 9 §, har betalats ut av *en allmän försäkringskassa* eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den ersättning som betalats ut tidigare, är den senare beviljade ersättningen inte pensionsgrundande till den del den avser tid före utbetalningsmånaden.

Om en ersättning som är pensionsgrundande eller för vilken det skall beräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 4 § eller pensionspoäng enligt 4 kap. 9 §, har betalats ut av *Försäkringskassan* eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats annan ersättning som är pensionsgrundande och samordnad med den ersättning som betalats ut tidigare, är den senare beviljade ersättningen inte pensionsgrundande till den del den avser tid före utbetalningsmånaden.

Beviljas vid samma tidpunkt inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 8 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring och livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller motsvarande livränta som bestäms med tillämpning av den lagen, skall det vid tillämpning av första stycket anses

⁵ Senaste lydelse 2001:492.

som om sjukersättningen eller aktivitetsersättningen har betalats ut före livräntan.

3 kap.

7 §⁶

Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av *en allmän försäkringskassa* eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats sjukersättning eller aktivitetsersättning som är samordnad med den tidigare utbetalade ersättningen, skall pensionsgrundande belopp med anledning av sjukersättningen eller aktivitetsersättningen inte tillgodoräknas till den del denna ersättning avser tid före den månad då den har betalats ut.

Om en pensionsgrundande ersättning har betalats ut av *Försäkringskassan* eller en arbetslöshetskassa till en försäkrad och den försäkrade senare för samma månad har beviljats sjuk eller aktivitetsersättning som är samordnad med den tidigare utbetalade ersättningen, skall pensionsgrundande belopp med anledning av sjukersättningen eller aktivitetsersättningen inte tillgodoräknas till den del denna ersättning avser tid före den månad då den har betalats ut.

13 §⁷

Om föräldrarna enligt 11 och 12 §§ var för sig kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § får de, genom anmälan *hos allmän försäkringskassa*, ange vem av dem som skall tillgodoräknas ett sådant belopp.

Om föräldrarna enligt 11 och 12 §§ var för sig kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § får de, genom anmälan *till Försäkringskassan*, ange vem av dem som skall tillgodoräknas ett sådant belopp.

Görs inte anmälan enligt första stycket skall beloppet tillgodoräknas den av föräldrarna som, för det år beloppet hänför sig till, har lägst pensionsunderlag enligt 4 kap. 2 §. Har ingen av föräldrarna något pensionsunderlag för det året eller har de lika högt underlag, skall det pensionsgrundande beloppet tillgodoräknas modern eller, om föräldrarna är av samma kön, den äldre av dem.

Vid beräkning enligt andra stycket av pensionsunderlaget skall bortses från pensionsgrundande belopp enligt 10 §. Vidare skall vid sådan beräkning med pensionsgrundande inkomst likställas inkomster som avses i 18 §.

14 §

Om enligt 11 och 12 §§ endast en av föräldrarna för ett år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn, får denna förälder, genom anmälan till *allmän försäkrings-*

Om enligt 11 och 12 §§ endast en av föräldrarna för ett år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn, får denna förälder, genom anmälan till *Försäkringskassan*,

⁶ Senaste lydelse 2001:492.

⁷ Senaste lydelse 2002:609.

kassa, överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till den andra föräldern om det enda skälet till att den andra föräldern inte kan tillgodoräknas beloppet är att han eller hon inte har bott tillsammans med barnet under minst halva året. Detta gäller dock endast om sistnämnda förälder

1. under året har bott tillsammans med barnet i inte obetydlig omfattning, och

2. inte enligt 11 och 12 §§ själv för samma år kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett annat barn.

överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till den andra föräldern om det enda skälet till att den andra föräldern inte kan tillgodoräknas beloppet är att han eller hon inte har bott tillsammans med barnet under minst halva året. Detta gäller dock endast om sistnämnda förälder

15 §

En förälder som enligt 11 och 12 §§ för ett år ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn får också, om den andra föräldern har avlidit under det året eller tidigare, genom anmälan till *allmän försäkringskassa* överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till en annan försäkrad som föräldern under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med och stadigvarande sammanbodde med.

Överlåtelse enligt första stycket får ske endast om den försäkrade till vilken överlåtelse avses ske uppfyller de förutsättningar som anges i 12 § första stycket 1, 3 och 5 och denne inte heller enligt 11 och 12 §§ för samma år själv kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett annat barn.

En förälder som enligt 11 och 12 §§ för ett år ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 10 § för ett barn får också, om den andra föräldern har avlidit under det året eller tidigare, genom anmälan till *Försäkringskassan* överlåta rätten att för det året tillgodoräknas ett sådant belopp för det barnet till en annan försäkrad som föräldern under intjänandeåret var gift med eller hade gemensamt barn med och stadigvarande sammanbodde med.

4 kap.

12 §

Vårdår skall efter ansökan hos *allmän försäkringskassa* tillgodoräknas en förälder som är bosatt här i landet och som under större delen av ett kalenderår har vårdat ett barn som inte har fyllt tre år och som är bosatt här. För samma barn och år får dock vårdår tillgodoräknas endast en förälder.

Vid tillämpningen av första stycket skall med barn likställas fosterbarn och med en förälder likställas den, med vilken en förälder är eller har varit gift eller har eller har haft barn om de stadigvarande sammanbor.

Vårdår skall efter ansökan hos *Försäkringskassan* tillgodoräknas en förälder som är bosatt här i landet och som under större delen av ett kalenderår har vårdat ett barn som inte har fyllt tre år och som är bosatt här. För samma barn och år får dock vårdår tillgodoräknas endast en förälder.

12 kap.

1 §⁸

Ålderspension enligt denna lag betalas ut efter ansökan. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos *den allmänna försäkringskassan*. En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 och som uppbär inkomstpension utan att ha rätt till tilläggspension skall dock, utan särskild ansökan, erhålla tilläggspension från och med den månad då han eller hon fått rätt till sistnämnda pension.

Om en person som har rätt till ålderspension enligt denna lag och är bosatt i Sverige inte tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år har ansökt om uttag av inkomst- eller tilläggspension, skall *den allmänna försäkringskassan* utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension. För den som månaden före den då han eller hon fyller 65 år har uppburit sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall motsvarande gälla, om ansökan om inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag inte har gjorts senast förstnämnda månad.

Ålderspension enligt denna lag betalas ut efter ansökan. Sådan ansökan skall göras skriftligen hos *Försäkringskassan*. En pensionsberättigad som är född under något av åren 1938–1953 och som uppbär inkomstpension utan att ha rätt till tilläggspension skall dock, utan särskild ansökan, erhålla tilläggspension från och med den månad då han eller hon fått rätt till sistnämnda pension.

Om en person som har rätt till ålderspension enligt denna lag och är bosatt i Sverige inte tre månader före ingången av den månad då han eller hon fyller 70 år har ansökt om uttag av inkomst- eller tilläggspension, skall *Försäkringskassan* utreda om den pensionsberättigade vill ta ut ålderspension. För den som månaden före den då han eller hon fyller 65 år har uppburit sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller särskild efterlevandepension enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn skall motsvarande gälla, om ansökan om inkomst- eller tilläggspension enligt denna lag inte har gjorts senast förstnämnda månad.

2 §⁹

Ålderspension skall utges från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med den månad ansökan kom in till *den allmänna försäkringskassan*.

Har den pensionsberättigade uppburit sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller särskild efterlevandepension

Ålderspension skall utges från och med den månad som anges i ansökan, dock tidigast från och med den månad ansökan kom in till *Försäkringskassan*.

⁸ Senaste lydelse 2001:492.

⁹ Lydelse enligt prop. 2003/04:91.

enligt lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn omedelbart före 65 års ålder får inkomst- och tilläggspension beviljas för högst tre månader före ansökningsmånaden, dock tidigast från och med den månad då den pensionsberättigade fyllde 65 år.

3 §¹⁰

Vad som föreskrivs i 1 § första stycket och 2 § första stycket gäller också i fråga om ökat uttag av ålderspension enligt denna lag. Ökat uttag av premiepension kan dock tidigast göras från och med månaden efter den då ansökan kom in till *den allmänna försäkringskassan*.

Återkallelse eller minskning av uttag av ålderspension enligt denna lag får göras genom skriftlig anmälan till *den allmänna försäkringskassan*. Ändringen skall göras från och med den månad som anges i anmälan, dock tidigast från och med månaden efter den månad då anmälan kom in till *den allmänna försäkringskassan*.

Vad som föreskrivs i 1 § första stycket och 2 § första stycket gäller också i fråga om ökat uttag av ålderspension enligt denna lag. Ökat uttag av premiepension kan dock tidigast göras från och med månaden efter den då ansökan kom in till *Försäkringskassan*.

Återkallelse eller minskning av uttag av ålderspension enligt denna lag får göras genom skriftlig anmälan till *Försäkringskassan*. Ändringen skall göras från och med den månad som anges i anmälan, dock tidigast från och med månaden efter den månad då anmälan kom in till *Försäkringskassan*.

9 §¹¹

För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av *Riksförsäkringsverket*, skall inkomstpensionen och tilläggspensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning

För en pensionsberättigad som har rätt till livränta på grund av obligatorisk försäkring enligt lagen (1916:235) om försäkring för olycksfall i arbete, lagen (1929:131) om försäkring för vissa yrkessjukdomar eller lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller som enligt annan lag eller särskild författning eller enligt regeringens förordnande har rätt till annan livränta, som bestäms av eller betalas ut av *Försäkringskassan*, skall inkomstpensionen och tilläggspensionen minskas enligt vad som sägs i andra stycket. Motsvarande skall gälla i fall då livränta utges enligt utländsk lagstiftning om yrkesskadeförsäkring. Minskning skall

¹⁰ Lydelse enligt prop. 2003/04:91

¹¹ Senaste lydelse 2002:206.

skall däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkrings-tekniska grunderna.

Summan av inkomstpension, tilläggspension och garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension skall minskas med tre fjärdedelar av varje livränta som överstiger en sjättedel av prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring och som den pensionsberättigade uppbär som skadad. Minskning skall därvid i första hand göras på garantipensionen och därefter på tilläggspensionen. Avdrag på inkomstpension och tilläggspension enligt 6 kap. 2 § 1 får dock göras endast om den pensionsberättigade kunnat tillgodoräkna sig pensionspoäng för minst ett år när skadan inträffade.

Sammanlagd hel pension enligt denna lag skall dock aldrig, på grund av bestämmelserna i denna paragraf, för månad räknat understiga 13 procent av prisbasbeloppet för den som är ogift och 11,5 procent av prisbasbeloppet för den som är gift. Härvid skall bestämmelserna i 6 kap. 17 § tillämpas på motsvarande sätt.

13 kap. 4 §¹²

Andra beslut enligt denna lag än sådana som avses i 1 och 2 §§ skall fattas av *den allmänna försäkringskassa som enligt 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799) skall avgöra ett ärende avseende den försäkrade.*

Den försäkringskassa som avses i första stycket skall även handlägga andra ärenden enligt denna lag än sådana som avses i 1 och 2 §§.

däremot inte ske på grund av livränta enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan livränta som bestäms med tillämpning av nämnda lag. Medför skada för vilken livränta har börjat utges återigen sjukdom som berättigar till sjukpenning, skall det anses som om livränta utgavs under sjukdomstiden. Har livränta eller del därav eller livränta för viss tid bytts ut mot ett engångsbelopp, skall det vid beräkning enligt andra stycket anses som om livränta utges eller som om den livränta som utges har höjts med ett belopp som svarar mot engångsbeloppet enligt de vid utbytet tillämpade försäkrings-tekniska grunderna.

Andra beslut enligt denna lag än sådana som avses i 1 och 2 §§ skall fattas av *Försäkringskassan.*

¹² Senaste lydelse 1999:802. Ändringen innebär bl.a. att andra och tredje styckena upphävs.

Ändring och omprövning av beslut enligt denna lag som har meddelats av en allmän försäkringskassa skall göras av samma försäkringskassa.

5 §¹³

Beslut enligt 3 och 4 kap. samt beslut om inkomst-, tilläggs- och premiepension får fattas genom automatiserad behandling av *Riksförsäkringsverket för en allmän försäkringskassas räkning* när skälen för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

För sådana beslut som avses i första stycket skall ändring och omprövning, liksom andra åtgärder som enligt denna lag eller annan författning skall vidtas med avseende på beslutet, i stället vidtas av den försäkringskassa som enligt 4 § är behörig vid tidpunkten för åtgärden.

Beslut enligt 3 och 4 kap. samt beslut om inkomst-, tilläggs- och premiepension får fattas genom automatiserad behandling av *Försäkringskassan* när skälen för beslutet får utelämnas enligt 20 § första stycket 1 förvaltningslagen (1986:223).

9 §¹⁴

Ett beslut enligt denna lag skall omprövas om den som beslutet avser begär det eller om det finns andra skäl. Omprövning skall dock inte göras av beslut som meddelats enligt 11 eller 13 §.

Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får omprövas på begäran av den enskilde bara i samband med att beslutet om pensionsrätt eller pensionspoäng omprövas. Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får dock omprövas även om inte pensionsrätt eller pensionspoäng påverkas, om det är av betydelse för den enskilde. Härvid skall samma bestämmelser gälla som för omprövning av beslut om pensionsrätt och vad som då sägs

Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får omprövas på begäran av den enskilde bara i samband med att beslutet om pensionsrätt eller pensionspoäng omprövas. Ett beslut om pensionsgrundande inkomst eller andra pensionsgrundande belopp får dock omprövas även om inte pensionsrätt eller pensionspoäng påverkas, om det är av betydelse för den enskilde. Härvid skall samma bestämmelser gälla som för omprövning av beslut om pensionsrätt och vad som då sägs

¹³ Senaste lydelse 2002:206. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

¹⁴ Senaste lydelse 2003:725.

om *allmän försäkringskassa* skall, när det gäller omprövning av beslut om pensionsgrundande inkomst, i stället avse Skatteverket.

Om, vid omprövning av ett beslut om pensionsrätt eller pensionspoäng, prövning skall göras av den pensionsgrundande inkomst som legat till grund för beslutet, skall *försäkringskassan* överlämna ärendet i den delen till Skatteverket för omprövning av beslutet om denna inkomst.

om *Försäkringskassan* skall, när det gäller omprövning av beslut om pensionsgrundande inkomst, i stället avse Skatteverket.

Om, vid omprövning av ett beslut om pensionsrätt eller pensionspoäng, prövning skall göras av den pensionsgrundande inkomst som legat till grund för beslutet, skall *Försäkringskassan* överlämna ärendet i den delen till Skatteverket för omprövning av beslutet om denna inkomst.

11 §

Den som vill begära omprövning enligt 9 eller 10 § skall göra detta skriftligen. Begäran om omprövning av ett beslut enligt 4 kap. skall ha kommit in till *allmän försäkringskassa* före utgången av året efter det fastställelseår som beslutet avser. I fråga om annat beslut skall begäran om omprövning ha kommit in inom två månader från det att den som begär omprövningen fick del av beslutet.

Gör den som begär omprövning sannolikt att han eller hon inte inom två månader före utgången av den tid som anges i första stycket andra meningen har fått kännedom om ett beslut eller annan handling med uppgift om vad som har beslutats, skall begäran om omprövning i stället ha kommit in inom två månader från den dag då den som begär omprövningen fick sådan kännedom.

12 §¹⁵

Om en begäran om omprövning har kommit in till Premiepensionsmyndigheten eller till Skatteverket, en *allmän försäkringskassa* eller en allmän förvaltningsdomstol, som inte har fattat det överklagade beslutet, skall begäran om omprövning sändas till den som har meddelat beslutet. Har begäran kommit in till någon av de först nämnda

Om en begäran om omprövning har kommit in till Premiepensionsmyndigheten, Skatteverket, *Försäkringskassan* eller en allmän förvaltningsdomstol, som inte har fattat det överklagade beslutet, skall begäran om omprövning sändas till den som har meddelat beslutet. Har begäran kommit in till *Premiepensionsmyndigheten*, *Skatteverket* eller

¹⁵ Senaste lydelse 2003:725. Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

myndigheterna eller en försäkringskassa inom den tid som anges i 11 §, skall den anses som inkommen i rätt tid.

Bestämmelserna i första stycket gäller också om en begäran om omprövning har kommit in till Riksförsäkringsverket inom den tid som anges i 11 §.

Försäkringskassan inom den tid som anges i 11 §, skall den anses som inkommen i rätt tid.

14 §¹⁶

Ett beslut om pensionsgrundande inkomst skall omprövas av Skatteverket om en allmän försäkringskassa enligt 9 § tredje stycket har överlämnat ett ärende för omprövning.

Ett beslut om pensionsgrundande inkomst skall omprövas av Skatteverket om Försäkringskassan enligt 9 § tredje stycket har överlämnat ett ärende för omprövning.

15 §

Har omprövning begärts av ett beslut och överklagar Riksförsäkringsverket samma beslut, skall beslutet inte omprövas utan ärendet i stället överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Den enskildes begäran om omprövning skall då anses som ett överklagande.

Har omprövning begärts av ett beslut och överklagar Försäkringskassan eller det allmänna ombudet samma beslut, skall beslutet inte omprövas utan ärendet i stället överlämnas till allmän förvaltningsdomstol. Den enskildes begäran om omprövning skall då anses som ett överklagande.

16 §¹⁷

En fråga enligt denna lag som redan har avgjorts av en allmän förvaltningsdomstol får inte omprövas av Skatteverket, en allmän försäkringskassa eller Premiepensionsmyndigheten.

En fråga enligt denna lag som redan har avgjorts av en allmän förvaltningsdomstol får inte omprövas av Skatteverket, Försäkringskassan eller Premiepensionsmyndigheten.

17 §¹⁸

Ett beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol av den som beslutet avser eller, om denne har avlidit, av annan som är berörd av beslutet samt av Riksförsäkringsverket. En enskild får dock endast överklaga sådana beslut som har tillkommit

Ett beslut enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol av den som beslutet avser eller, om denne har avlidit, av annan som är berörd av beslutet samt av det allmänna ombudet. En enskild får dock endast överklaga sådana beslut som har tillkommit

¹⁶ Senaste lydelse 2003:725.

¹⁷ Senaste lydelse 2003:725.

¹⁸ Senaste lydelse 2003:725.

genom omprövning. Även beslut som innebär att en begäran om omprövning har avvisats får överklagas av den enskilde. En enskilds överklagande av ett annat beslut skall anses som en begäran om omprövning.

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) gäller inte avvisningsbeslut enligt denna lag som har meddelats av *en försäkringskassa*, Skatteverket eller Premiepensionsmyndigheten.

genom omprövning. Även beslut som innebär att en begäran om omprövning har avvisats får överklagas av den enskilde. En enskilds överklagande av ett annat beslut skall anses som en begäran om omprövning. *Det allmänna ombudet får överklaga endast beslut som har fattats av Försäkringskassan*

Bestämmelsen i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) gäller inte avvisningsbeslut enligt denna lag som har meddelats av *Försäkringskassan*, Skatteverket eller Premiepensionsmyndigheten.

17 a §

Ett beslut som rör en person som är bosatt i Sverige skall överklagas till den länsrätt inom vars domkrets personen hade sin hemortskommun när beslutet fattades. Beslut i övriga fall skall överklagas till den länsrätt inom vars domkrets det första beslutet i saken fattades.

Med hemortskommun avses den kommun där den fysiska personen var folkbokförd den 1 november året före det år då beslutet fattades. För den som var bosatt eller stadigvarande vistades här i landet under någon del av det år då beslut fattades, men som inte var folkbokförd här den 1 november föregående år, avses med hemortskommun den kommun där den fysiska personen först var bosatt eller stadigvarande vistades.

18 §

Ett överklagande från en enskild skall ha kommit in till den myndighet *eller den allmänna försäkringskassa* som gjort omprövningen inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet om omprövning eller

Ett överklagande från en enskild skall ha kommit in till den myndighet som gjort omprövningen inom två månader från den dag då klaganden fick del av beslutet om omprövning eller avvisning.

avvisning.

Bestämmelserna i 12 § om begäran om omprövning skall tillämpas i fråga om överklagande av en enskild.

Överklagande
Riksförsäkringsverket

av **Överklagande av det allmänna ombudet**

19 §

Om *Riksförsäkringsverket* överklagar ett beslut enligt 2–4 kap. skall överklagandet ha kommit in före utgången av året efter fastställelseåret. Om beslutet har meddelats efter den 31 oktober året efter det fastställelseår som beslutet avser, får överklagandet dock komma in inom två månader från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Överklagar *Riksförsäkringsverket* ett annat beslut som meddelats enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

För överklagande enligt första och andra styckena gäller bestämmelserna i 12 § första stycket.

Om *det allmänna ombudet* överklagar ett beslut enligt 2–4 kap. skall överklagandet ha kommit in före utgången av året efter fastställelseåret. Om beslutet har meddelats efter den 31 oktober året efter det fastställelseår som beslutet avser, får överklagandet dock komma in inom två månader från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Överklagar *det allmänna ombudet* ett annat beslut som meddelats enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

20 §

Om en enskild överklagar en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då den enskilde fick del av det överklagade beslutet.

Om *Riksförsäkringsverket*, *Premiepensionsmyndigheten* eller *en allmän försäkringskassa* överklagar en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

Om *det allmänna ombudet*, *Premiepensionsmyndigheten* eller *Försäkringskassan* överklagar en allmän förvaltningsdomstols beslut enligt denna lag skall överklagandet ha kommit in inom två månader från den dag då beslutet meddelades.

22 §¹⁹

Bestämmelsen i 7 a § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) om förvaltningsmyndighets partsställning gäller inte i fråga om mål enligt 2–4 kap. Om en enskild överklagar ett beslut en-

Bestämmelsen i 7 a § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) om förvaltningsmyndighets partsställning gäller inte i fråga om mål enligt 2–4 kap. Om en enskild överklagar ett beslut en-

¹⁹ Ändringen innebär bl.a. att andra och tredje styckena upphävs.

ligt 2–4 kap. hos en allmän förvaltningsdomstol, *bestämmer Riksförsäkringsverket om verket skall vara part i målet. Om en enskild klagar till kammarrätten och verket har varit part i länsrätten, är verket alltid motpart i kammarrätten. Även om Riksförsäkringsverket har beslutat att inte vara part, får domstolen förelägga verket att svara i målet. Riksförsäkringsverket får överklaga ett avgörande av en allmän förvaltningsdomstol även om verket inte har varit part där.*

Om en enskild överklagar ett annat beslut enligt denna lag, får Riksförsäkringsverket överta Premiensionsmyndighetens eller en allmän försäkringskassas uppgift att i allmän förvaltningsdomstol föra det allmännas talan.

Riksförsäkringsverket för det allmännas talan i Regeringsrätten.

ligt 2–4 kap. hos en allmän förvaltningsdomstol, *får dock Försäkringskassan bestämma om den skall vara part i målet. Om en enskild klagar till kammarrätten och Försäkringskassan har varit motpart i länsrätten, är Försäkringskassan alltid motpart i kammarrätten. Även om Försäkringskassan har bestämt att inte vara part, får domstolen förelägga Försäkringskassan att svara i målet. Försäkringskassan får överklaga ett avgörande av en allmän förvaltningsdomstol även om Försäkringskassan inte har varit part där.*

22 a §

Det allmänna ombudet får överklaga ett avgörande av en allmän förvaltningsdomstol endast om ombudet har varit part där. Försäkringskassan får inte överklaga ett avgörande som kan överklagas av det allmänna ombudet.

14 kap.

1 §

Den allmänna försäkringskassan skall besluta om återbetalning av inkomst- eller tilläggspension, om den som uppburit pensionen genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp. Detsamma gäller om inkomst- eller tilläggspension i

Försäkringskassan skall besluta om återbetalning av inkomst- eller tilläggspension, om den som uppburit pensionen genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionen har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp. Detsamma gäller om inkomst- eller tilläggspension i annat fall har lämnats felaktigt

annat fall har lämnats felaktigt eller med ett för högt belopp och den som uppburit pensionen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Har inkomst- eller tilläggs-pension betalats ut och minskas därefter pensionsrätt eller pensionspoäng på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning, skall *försäkringskassan* besluta om återbetalning av för mycket utbetald pension.

Den som uppburit för mycket inkomst- eller tilläggs-pension enligt denna lag är skyldig att betala tillbaka utbetald sådan pension endast om beslut om återbetalning har meddelats enligt första eller andra stycket. Om det finns särskilda skäl får *försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

eller med ett för högt belopp och den som uppburit pensionen har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Har inkomst- eller tilläggs-pension betalats ut och minskas därefter pensionsrätt eller pensionspoäng på grund av bristande eller underlåten avgiftsbetalning, skall *Försäkringskassan* besluta om återbetalning av för mycket utbetald pension.

Den som uppburit för mycket inkomst- eller tilläggs-pension enligt denna lag är skyldig att betala tillbaka utbetald sådan pension endast om beslut om återbetalning har meddelats enligt första eller andra stycket. Om det finns särskilda skäl får *Försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

1 a §²⁰

Om en tjänsteman enligt 2 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna har överfört värdet av pensionsrätt för inkomstpension och värdet av rätt till tilläggs-pension till gemenskaperna och om den fastställda pensionsrätten för inkomstpension eller fastställda pensionspoäng för den personen därefter har sänkts, skall *den allmänna försäkringskassan* återkräva av honom eller henne vad som har överförts för mycket.

Återkrav skall ske om sänkningen beror på att den pensionsgrundande inkomsten av annat förvärvsarbete har sänkts eller på att pensionsrätt eller pensionspoäng inte borde ha tillgodoräknats till följd av

Om en tjänsteman enligt 2 § lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna har överfört värdet av pensionsrätt för inkomstpension och värdet av rätt till tilläggs-pension till gemenskaperna och om den fastställda pensionsrätten för inkomstpension eller fastställda pensionspoäng för den personen därefter har sänkts, skall *Försäkringskassan* återkräva av honom eller henne vad som har överförts för mycket.

Återkrav skall ske om sänkningen beror på att den pensionsgrundande inkomsten av annat förvärvsarbete har sänkts eller på att pensionsrätt eller pensionspoäng inte borde ha tillgodoräknats till följd av

²⁰ Senaste lydelse 2002:127.

bestämmelserna i 4 kap. 4 eller 8 § om bristande eller underlåten avgiftsbetalning. I andra fall skall beloppet återkrävas endast om den som överfört värdet av pensionsrättigheter genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionsrätt eller pensionspoäng har fastställts felaktigt eller med ett för högt belopp. Om det finns särskilda skäl får *den allmänna försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning

bestämmelserna i 4 kap. 4 eller 8 § om bristande eller underlåten avgiftsbetalning. I andra fall skall beloppet återkrävas endast om den som överfört värdet av pensionsrättigheter genom att lämna oriktiga uppgifter eller genom att underlåta att fullgöra en uppgifts- eller anmälningsskyldighet har orsakat att pensionsrätt eller pensionspoäng har fastställts felaktigt eller med ett för högt belopp. Om det finns särskilda skäl får *Försäkringskassan* helt eller delvis efterge krav på återbetalning.

7 §²¹

Avdrag på pension enligt denna lag får göras med skäligt belopp om den pensionsberättigade enligt beslut av *en allmän försäkringskassa* eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av denna lag eller en annan författning.

Har avdrag gjorts enligt första stycket med anledning av beslut om återbetalningsskyldighet av premiepension skall det avdragna beloppet överlämnas till Premiepensionsmyndigheten.

Avdrag på pension enligt denna lag får göras med skäligt belopp om den pensionsberättigade enligt beslut av *Försäkringskassan* eller Premiepensionsmyndigheten är återbetalningsskyldig för en ersättning som har utgetts på grund av denna lag eller en annan författning.

8 §

Om en ersättning enligt en annan författning har betalats ut efter beslut av *en allmän försäkringskassa* eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare pension retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen avser, skall avdrag göras på den retroaktiva pensionen. Detta avdrag skall motsvara det belopp som överstiger vad som skulle ha betalats ut för perioden om beslut om båda ersättningarna hade fattats samtidigt.

Om en ersättning enligt en annan författning har betalats ut efter beslut av *Försäkringskassan* eller en arbetslöshetskassa och beviljas senare pension retroaktivt enligt denna lag för samma tid som den tidigare utbetalade ersättningen avser, skall avdrag göras på den retroaktiva pensionen. Detta avdrag skall motsvara det belopp som överstiger vad som skulle ha betalats ut för perioden om beslut om båda ersättningarna hade fattats samtidigt.

²¹ Senaste lydelse 2002:206.

En pensionsberättigad skall betala för sitt uppehälle för varje dag som han eller hon är

– häktad

– intagen i kriminalvårdsanstalt eller

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från ålderspensionen när denna betalas ut. Om den pensionsberättigade samtidigt med inkomstgrundad ålderspension uppbär garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension, äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

Avdraget uppgår till 80 kr för dag. Det får dock utgöra högst en tredjedel av förmånernas månadsbelopp efter skatteavdrag delat med 30. Därvid skall det belopp varmed minskning sker avrundas till närmaste lägre kronotal.

Avdrag skall inte göras för tid under vilken den pensionsberättigades fängelsestraff verkställs utanför kriminalvårdsanstalt enligt 33 a § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt. Avdrag skall heller inte göras, om den pensionsberättigade är berättigad till sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring men förmånen enligt 16 kap. 20 § förstnämnda lag eller 6 kap. 8 § sistnämnda lag inte skall utges.

– på grund av skyddstillsyn med särskild behandlingsplan vistas i ett sådant familjehem eller hem för vård eller boende som avses i socialtjänstlagen (2001:453). Vid vistelse i ett familjehem eller ett hem för vård eller boende gäller detta endast för den tid under vilken staten bekostar vistelsen. Betalning skall ske genom att *Försäkringskassan*, efter skatteavdrag enligt skattebetalningslagen (1997:483), gör avdrag från ålderspensionen när denna betalas ut. Om den pensionsberättigade samtidigt med inkomstgrundad ålderspension uppbär garantipension enligt lagen (1998:702) om garantipension, äldreförsörjningsstöd enligt lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd, sjukersättning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring eller livränta enligt 4 kap. lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, skall endast ett avdrag göras från de sammantagna förmånerna.

²².Senaste lydelse 2002:302.

15 kap.

6 §

Anmälan enligt 3 kap. 13–15 §§ skall vara skriftlig och skall ha kommit in till *den allmänna försäkringskassan* senast den 31 januari fastställelseåret. Anmälan enligt 3 kap. 13 § skall göras gemensamt av föräldrarna. Anmälan enligt 3 kap. 14 och 15 §§ skall göras gemensamt av den förälder som enligt 3 kap. 11 och 12 §§ ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § och den till vilken överlåtelse skall ske. Med en förälder skall därvid likställas en särskilt förordnad vårdnadshavare och den som med socialnämndens medgivande tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

Återkallelse av en anmälan som avses i första stycket får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till *den allmänna försäkringskassan*. Återkallelsen skall vara skriftlig.

Om någon som enligt en anmälan som avses i första stycket skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp inte enligt 3 kap. 12 § kan tillgodoräknas ett sådant belopp, skall *den allmänna försäkringskassan* bortse från anmälan.

7 §

En försäkrad som under intjänandeåret har haft sådan ersättning som avses i 3 kap. 18 § och som för det året skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § är skyldig att upplysa *den allmänna försäkringskassan* om ersättningen.

Anmälan enligt 3 kap. 13–15 §§ skall vara skriftlig och skall ha kommit in till *Försäkringskassan* senast den 31 januari fastställelseåret. Anmälan enligt 3 kap. 13 § skall göras gemensamt av föräldrarna. Anmälan enligt 3 kap. 14 och 15 §§ skall göras gemensamt av den förälder som enligt 3 kap. 11 och 12 §§ ensam kan tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § och den till vilken överlåtelse skall ske. Med en förälder skall därvid likställas en särskilt förordnad vårdnadshavare och den som med socialnämndens medgivande tagit emot ett utländskt barn för stadigvarande vård och fostran i syfte att adoptera det.

Återkallelse av en anmälan som avses i första stycket får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till *Försäkringskassan*. Återkallelsen skall vara skriftlig.

Om någon som enligt en anmälan som avses i första stycket skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp inte enligt 3 kap. 12 § kan tillgodoräknas ett sådant belopp, skall *Försäkringskassan* bortse från anmälan.

En försäkrad som under intjänandeåret har haft sådan ersättning som avses i 3 kap. 18 § och som för det året skall tillgodoräknas ett pensionsgrundande belopp enligt 3 kap. 10 § är skyldig att upplysa *Försäkringskassan* om ersättningen.

8 §

Anmälan om överföring av pensionsrätt enligt 4 kap. 7 § skall vara skriftlig och skall ha kommit in till *den allmänna försäkringskassan* senast den 31 januari det första år till vilket den pensionsrätt som skall överföras är hänförlig. Anmälan skall göras gemensamt av makarna och gäller tills vidare om inget annat anges i anmälan.

Om en make vill att en överföring som gäller tills vidare skall upphöra måste han eller hon skriftligen anmäla detta till *den allmänna försäkringskassan* senast den 31 januari det år från och med vilket överföringen skall upphöra. Om makarnas äktenskap har upplösts skall överföringen upphöra från och med det år då äktenskapet upplöstes. Har äktenskapet upplöstes genom att den make från vilken överföringen skall ske har avlidit, skall dock överföringen även gälla det år då äktenskapet upplöstes, om inte också den andra maken avled samma år.

Återkallelse av anmälan som avses i första och andra styckena får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till *den allmänna försäkringskassan*. Återkallelsen skall vara skriftlig.

Anmälan om överföring av pensionsrätt enligt 4 kap. 7 § skall vara skriftlig och skall ha kommit in till *Försäkringskassan* senast den 31 januari det första år till vilket den pensionsrätt som skall överföras är hänförlig. Anmälan skall göras gemensamt av makarna och gäller tills vidare om inget annat anges i anmälan.

Om en make vill att en överföring som gäller tills vidare skall upphöra måste han eller hon skriftligen anmäla detta till *Försäkringskassan* senast den 31 januari det år från och med vilket överföringen skall upphöra. Om makarnas äktenskap har upplösts skall överföringen upphöra från och med det år då äktenskapet upplöstes. Har äktenskapet upplöstes genom att den make från vilken överföringen skall ske har avlidit, skall dock överföringen även gälla det år då äktenskapet upplöstes, om inte också den andra maken avled samma år.

Återkallelse av anmälan som avses i första och andra styckena får inte göras efter den dag då anmälan senast skall ha kommit in till *Försäkringskassan*. Återkallelsen skall vara skriftlig.

9 §

En förälder som vill tillgodoräknas ett vårdår enligt 4 kap. 12 § skall hos *den allmänna försäkringskassan* göra en skriftlig ansökan om detta senast den 31 januari andra året efter utgången av det år för vilket vårdår skall tillgodoräknas.

En förälder som vill tillgodoräknas ett vårdår enligt 4 kap. 12 § skall hos *Försäkringskassan* göra en skriftlig ansökan om detta senast den 31 januari andra året efter utgången av det år för vilket vårdår skall tillgodoräknas.

10 §

Om en ansökan, anmälan eller liknande, som enligt denna lag skall göras till *den allmänna*

Om en ansökan, anmälan eller liknande, som enligt denna lag skall göras till *Försäkringskassan*,

försäkringskassan, i stället har kommit in till Premiepensionsmyndigheten skall den anses inkommen till *försäkringskassan* samma dag. Detsamma skall gälla om ansökan, anmälan eller liknande skall göras till Premiepensionsmyndigheten och den i stället har kommit in till *en allmän försäkringskassa*.

i stället har kommit in till Premiepensionsmyndigheten skall den anses inkommen till *Försäkringskassan* samma dag. Detsamma skall gälla om ansökan, anmälan eller liknande skall göras till Premiepensionsmyndigheten och den i stället har kommit in till *Försäkringskassan*.

11 §²³

Efter föreläggande av Skatteverket, *en allmän försäkringskassa*, Premiepensionsmyndigheten, *Riksförsäkringsverket* eller en allmän förvaltningsdomstol skall en enskild, i den omfattning och inom den tid som har angetts i föreläggandet, meddela de upplysningar som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Efter föreläggande av Skatteverket, *Försäkringskassan*, Premiepensionsmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol skall en enskild, i den omfattning och inom den tid som har angetts i föreläggandet, meddela de upplysningar som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

13 §²⁴

Statliga och kommunala myndigheter samt arbetsgivare och försäkringsinrättningar skall på begäran lämna Skatteverket, *en allmän försäkringskassa*, Premiepensionsmyndigheten, *Riksförsäkringsverket* och en allmän förvaltningsdomstol uppgift som avser namngiven person när det gäller förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Statliga och kommunala myndigheter samt arbetsgivare och försäkringsinrättningar skall på begäran lämna Skatteverket, *Försäkringskassan*, Premiepensionsmyndigheten och en allmän förvaltningsdomstol uppgift som avser namngiven person när det gäller förhållande som är av betydelse för tillämpningen av denna lag.

Arbetslöshetskassor skall på begäran lämna sådan uppgift till Skatteverket, Premiepensionsmyndigheten och en allmän förvaltningsdomstol.

Arbetsgivare som underlåter att fullgöra uppgiftsskyldighet enligt första stycket döms till penningböter.

15 §²⁵

Skatteverket, *en allmän försäkringskassa*, Premiepensionsmyndigheten, *Riksförsäkrings-*

Skatteverket, *Försäkringskassan*, Premiepensionsmyndigheten och en allmän förvalt-

²³ Senaste lydelse 2003:725.

²⁴ Senaste lydelse 2003:725.

²⁵ Senaste lydelse 2003:725.

verket och en allmän förvaltningsdomstol får utan hinder av sekretess på begäran lämna ut uppgifter om pension enligt denna lag till

1. en försäkringsinrättning, ett försäkringsbolag eller en arbetsgivare, om uppgiften behövs för samordning med ersättning därifrån, och till

2. ett utländskt socialförsäkringsorgan, om uppgiften behövs vid tillämpningen av en internationell överenskommelse som Sverige har anslutit sig till.

Skatteverket, Premiepensionsmyndigheten och en allmän förvaltningsdomstol får utan hinder av sekretess på begäran lämna ut uppgifter om pension enligt denna lag till en arbetslöshetskassa, om uppgiften behövs för samordning med ersättning därifrån.

20 §²⁶

Den myndighet regeringen bestämmer skall för varje år upprätta en redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. *Riksförsäkringsverket*, Premiepensionsmyndigheten samt Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna skall tillställa myndigheten de uppgifter som behövs för detta.

Den myndighet regeringen bestämmer skall för varje år upprätta en redovisning av det inkomstgrundade ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. *Försäkringskassan*, Premiepensionsmyndigheten samt Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna skall tillställa myndigheten de uppgifter som behövs för detta.

3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till *den allmänna försäkringskassan* senast den 31 januari 2006. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall i dessa fall i stället göras senast den 31 januari 2006.

3. De nya bestämmelserna i 3 kap. 11 och 22 §§ tillämpas även för tillgodoräknande av pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004. Anmälan om att få tillgodoräknas pensionsgrundande belopp för åren 1999–2004 skall ha kommit in till *Försäkringskassan* senast den 31 januari 2006. Sådan anmälan som enligt 15 kap. 6 § skall göras senast den 31 januari fastställelseåret, skall i dessa fall i stället göras senast den 31 januari 2006.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

²⁶ Senaste lydelse 2001:222.

2. Bestämmelserna i 2 kap. 17 §, 3 kap. 7 § och 14 kap. 8 § skall tillämpas även när en ersättning som där avses har betalats ut av en allmän försäkringskassa.

3. Äldre bestämmelser i 13 kap. 17 § andra stycket skall fortfarande tillämpas såvitt avser beslut som har meddelats av en allmän försäkringskassa.

2.8 Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2 § brottsbalken skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2003/04:70   *Föreslagen lydelse*

20 kap.

2 §

Arbetstagare som, för sig själv eller för annan, tar emot, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, döms för mutbrott till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma skall gälla, om arbetstagaren begått gärningen innan han erhöll anställningen eller efter det han slutat densamma. Är brottet grovt, döms till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Vad i första stycket sägs om arbetstagare skall också tillämpas på

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun, landsting, kommunalförbund eller *allmän försäkringskassa*,

2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning,

3. den som omfattas av lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt,

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet,

5. den som i annat fall än som avses i 1–4 på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för någon annan

a) sköta en rättslig eller ekonomisk angelägenhet,

b) genomföra en vetenskaplig eller motsvarande utredning,

c) självständigt sköta en kvalificerad teknisk uppgift, eller

d) övervaka utförandet av en sådan uppgift som anges i a, b eller c,

6. främmande stats minister, ledamot av främmande stats lagstiftande församling eller ledamot av främmande stats organ motsvarande dem som avses i 1,

7. någon som, utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar främmande stats myndighet eller utländskt skiljemannauppdrag,

8. ledamot av kontrollorgan, beslutande organ eller parlamentarisk församling i mellanstatlig eller överstatlig organisation där Sverige är medlem, och

9. domare eller annan funktionär i internationell domstol vars domsrätt Sverige godtar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller beträffande gärningar som har begåtts före ikraftträdandet.

2.9 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 7 och 10 §§ samt 9 kap. 25 § sekretesslagen¹ (1980:100) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

7 §²

Sekretess gäller hos *allmän försäkringskassa*, *Premiepensionsmyndigheten*, *Riksförsäkringsverket* och domstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbets-skadeförsäkring eller handikapp-ersättning och vårdbidrag eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdsersättning eller ersättning för sjukgymnastik, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. I fråga om myndighet som anges i 8 § gäller dock bestämmelserna där.

Sekretess gäller hos *Försäkringskassan*, *Premiepensionsmyndigheten* och domstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbets-skadeförsäkring eller handikapp-ersättning och vårdbidrag eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdsersättning eller ersättning för sjukgymnastik, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. I fråga om myndighet som anges i 8 § gäller dock bestämmelserna där.

Sekretess enligt första stycket gäller också i förhållande till en vård- eller behandlingsbehövande själv i fråga om uppgift om hans hälsotillstånd, om det med hänsyn till ändamålet med vården eller behandlingen är av synnerlig vikt att uppgiften inte lämnas till honom.

Sekretess gäller hos myndighet som avses i första stycket för anmälan eller annan utsaga av enskild om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att fara uppkommer för att den som har gjort anmälan eller avgivit utsagan eller någon honom närstående utsätts för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

Utan hinder av sekretessen får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen om allmän försäkring, lagstiftningen om allmän pension, lagstiftningen om handikappersättning och vårdbidrag och lagstiftningen om sjuklön.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474.

² Senaste lydelse 2002:194.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år eller, i fall som avses i tredje stycket, i högst femtio år.

10 §³

Sekretess gäller i ärende om arbetsförmedling eller yrkesvägledning för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Motsvarande sekretess gäller i ärende om arbetsvård, antagning till arbetsmarknadsutbildning, hjälp och stöd vid arbetslöshet eller andra åtgärder i anställningsfrämjande syfte eller för att främja enskilda anpassning till arbetslivet. Sekretessen gäller dock inte beslut i ärende som avses i detta stycke.

Sekretess gäller i ärende om arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring för uppgift om enskilda personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

I ärende hos *allmän försäkringskassa*, *Riksförsäkringsverket* eller domstol gäller 7 § i stället för första stycket. I ärende hos *Försäkringskassan* eller domstol gäller 7 § i stället för första stycket.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

9 kap.

25 §⁴

Sekretess gäller hos *en allmän försäkringskassa*, *Premiepensionsmyndigheten*, *Riksförsäkringsverket* och domstol i ärende enligt lagstiftningen om inkomstgrundad ålderspension för uppgift om

1. hur premiepensionsmedel har placerats för en enskilda räkning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att han eller hon lider men, och

2. vad en pensionssparare har bestämt om efterlevandeskydd enligt 10 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Utän hinder av sekretess får uppgift lämnas till enskild enligt vad som föreskrivs i lagstiftningen om inkomstgrundad ålderspension.

Sekretess enligt första stycket 2 gäller inte sedan pensionsspararen har avlidit.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Sekretess gäller hos *Försäkringskassan*, *Premiepensionsmyndigheten* och domstol i ärende enligt lagstiftningen om inkomstgrundad ålderspension för uppgift om

1. hur premiepensionsmedel har placerats för en enskilda räkning, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att han eller hon lider men, och

2. vad en pensionssparare har bestämt om efterlevandeskydd enligt 10 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

³ Senaste lydelse 2001:1149.

⁴ Senaste lydelse 1986:686.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för uppgifter i sådana ärenden där handlingar omhändertagits för arkivering före denna tidpunkt.

2.10 Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)

Härigenom föreskrivs att 2 § arkivlagen (1990:782) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Vad som enligt denna lag gäller för statliga myndigheters arkiv skall gälla även för arkiv hos

1. sådana organ som avses i 1 kap. 8 § andra stycket första meningen sekretesslagen (1980:100) till den del arkivet härrör från den verksamhet som avses i bilagan till sekretesslagen, och

2. *allmänna försäkringskassor.*

Föreslagen lydelse

2 §¹

Vad som enligt denna lag gäller för statliga myndigheters arkiv skall gälla även för arkiv hos sådana organ som avses i 1 kap. 8 § andra stycket första meningen sekretesslagen (1980:100) till den del arkivet härrör från den verksamhet som avses i bilagan till sekretesslagen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller beträffande handlingar som har inkommit eller upprättats i ärenden som avslutats före utgången av år 2004.

¹ Senaste lydelse 1999:305.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1991:1047) om sjuklön dels att 25 § skall upphöra att gälla, dels att 10–14, 16–17 a, 20, 24, 26 och 28 §§ samt rubriken närmast före 20 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Den allmänna försäkringskassan skall, under förutsättning att det finns särskilda skäl som talar för det, självmant eller på framställning av arbetsgivaren ålägga arbetstagaren att genom intyg av läkare eller tandläkare styrka nedsättningen av arbetsförmågan

Försäkringskassan skall, under förutsättning att det finns särskilda skäl som talar för det, självmant eller på framställning av arbetsgivaren ålägga arbetstagaren att genom intyg av läkare eller tandläkare styrka nedsättningen av arbetsförmågan

1. från och med en tidigare dag än sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningsdagen i en pågående sjukperiod, eller

2. från och med den första dagen av varje kommande sjukperiod.

Ett beslut enligt första stycket 2 får inte avse längre tid än ett år.

Ett beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet eller bestäms av en domstol som prövar beslutet.

11 §¹

Den allmänna försäkringskassan får företa sjukkontroll under sjuklöneperioden genom att

Försäkringskassan får företa sjukkontroll under sjuklöneperioden genom att

1. göra förfrågan hos arbetstagaren, hans arbetsgivare, läkare eller någon annan som kan antas kunna lämna behövliga uppgifter, och

2. besöka arbetstagaren.

Försäkringskassan får utan hinder av sekretess lämna ut uppgift till arbetsgivaren om vad som framkommit vid sjukkontroll enligt första stycket, under förutsättning att uppgiften behövs för ställningstagande till arbetstagarens rätt till sjuklön under sjuklöneperioden. Uppgiften får avse huruvida arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom eller nedsättningens omfattning.

12 §²

Arbetsgivaren skall till *den allmänna försäkringskassan* anmäla sjukdomsfall som har gett arbetstagare hos honom rätt till sjuklön, om sjukperioden och anställningen fortsätter efter

Arbetsgivaren skall till *Försäkringskassan* anmäla sjukdomsfall som har gett arbetstagare hos honom rätt till sjuklön, om sjukperioden och anställningen fortsätter efter sjuklöneperiodens

¹ Senaste lydelse 1991:1988.

² Senaste lydelse 2001:1116.

sjuklöneperiodens utgång. Anmälan skall göras inom sju kalenderdagar från denna tidpunkt.

Om anmälningsskyldighet vid inträffad arbetsskada finns föreskrifter i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring.

13 §³

Den allmänna försäkringskassan kan, efter skriftlig ansökan, besluta om särskilt högriskskydd för en arbetstagare som är försäkrad för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Ett sådant beslut får meddelas om den sökande har en sjukdom som under en tolv månadersperiod

1. kan antas medföra ett större antal sjukperioder, eller
2. medför risk för en eller flera längre sjukperioder.

Ett beslut som avses i första stycket får även meddelas för en sjukperiod när den sökande som givare av biologiskt material enligt lagen (1995:831) om transplantation m.m. har rätt till sjuklön till följd av ingrepp för att ta till vara det biologiska materialet eller förberedelser för sådant ingrepp.

För den som avses i första stycket 1 och andra stycket skall 15 och 16 §§ tillämpas på sökanden och dennes arbetsgivare. För den som avses i första stycket 2 skall endast 16 § tillämpas.

Ett beslut enligt första och andra styckena skall *meddelas av den försäkringskassa som anges i 25 § och* avse den sökandes samtliga anställningar. Ett beslut enligt första stycket skall gälla från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos *försäkringskassan* eller från och med den senare kalendermånad som anges i beslutet. Detta beslut gäller till och med den dag som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen 1 eller 2 inte längre är uppfyllt. Om beslutet upphävs skall *försäkringskassan* på lämpligt sätt underrätta arbetsgivaren om detta.

utgång. Anmälan skall göras inom sju kalenderdagar från denna tidpunkt.

Försäkringskassan kan, efter skriftlig ansökan, besluta om särskilt högriskskydd för en arbetstagare som är försäkrad för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring. Ett sådant beslut får meddelas om den sökande har en sjukdom som under en tolv månadersperiod

1. kan antas medföra ett större antal sjukperioder, eller
2. medför risk för en eller flera längre sjukperioder.

Ett beslut enligt första och andra styckena skall avse den sökandes samtliga anställningar. Ett beslut enligt första stycket skall gälla från och med den kalendermånad då ansökan gjordes hos *Försäkringskassan* eller från och med den senare kalendermånad som anges i beslutet. Detta beslut gäller till och med den dag som anges i beslutet eller, om det finns särskilda skäl, tills vidare. Beslutet skall upphävas om villkoret enligt första stycket andra meningen 1 eller 2 inte längre är uppfyllt. Om beslutet upphävs skall *Försäkringskassan* på lämpligt sätt underrätta arbetsgivaren om detta.

³ Senaste lydelse 2001:1116.

14 §⁴

En arbetstagare som har gjort ansökan enligt 13 § första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om *försäkringskassan* finner att det behövs för ärendets bedömning. För arbetstagarens utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i enlighet med *vad regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Riksförsäkringsverket föreskriver*.

En arbetstagare som har gjort ansökan enligt 13 § första stycket är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare och att ge in utlåtande över undersökningen, om *Försäkringskassan* finner att det behövs för ärendets bedömning. För arbetstagarens utgifter för undersökningen och för utlåtande över undersökningen lämnas ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring i enlighet med *föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer*.

16 §

En arbetsgivare hos vilken ett beslut enligt 13 § gäller har rätt till ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för de kostnader för sjuklön som han har haft för arbetstagaren enligt denna lag.

Utbetalning görs av *den allmänna försäkringskassan* efter skriftlig ansökan av arbetsgivaren.

Utbetalning görs av *Försäkringskassan* efter skriftlig ansökan av arbetsgivaren.

Ersättning får inte lämnas för längre tid tillbaka än tolv månader före ansökningsmånaden.

17 §⁵

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår uppgår till högst 160 gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan hos *den allmänna försäkringskassan* begära ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 a §. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild

En arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader under ett kalenderår uppgår till högst 160 gånger det för året gällande prisbasbeloppet enligt 1 kap. 6 § lagen (1962:381) om allmän försäkring kan hos *Försäkringskassan* begära ersättning för kostnader för sjuklön enligt 17 a §. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bortses från avgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) och lagen (1994:1920) om allmän löneavgift samt från skatt enligt lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa för-

⁴ Senaste lydelse 2001:1116.

⁵ Senaste lydelse 2003:424.

löneskatt på vissa förvärvsinkomster. Vidare bortses från arbetsgivarens lönekostnader för arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller och från ersättning som arbetsgivare betalar till *försäkringskassan* till följd av bestämmelserna i 24 § första stycket.

värvsinkomster. Vidare bortses från arbetsgivarens lönekostnader för arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller och från ersättning som arbetsgivare betalar till *Försäkringskassan* till följd av bestämmelserna i 24 § första stycket.

17 a §⁶

En arbetsgivare som avses i 17 § och vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt som sägs i 17 §, under ett kalenderår överstiger 90 procent av den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos *den allmänna försäkringskassan* ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för överskjutande del av sjuklönekostnaden, dock med begränsningar som följer av andra stycket, 17 b § och föreskrifter som meddelas med stöd av sistnämnda paragraf.

En arbetsgivare som avses i 17 § och vars kostnader för sjuklön enligt 6 §, inklusive därpå belöpande avgifter och skatt som sägs i 17 §, under ett kalenderår överstiger 90 procent av den genomsnittliga årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare, erhåller efter ansökan hos *Försäkringskassan* ersättning från sjukförsäkringen enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för överskjutande del av sjuklönekostnaden, dock med begränsningar som följer av andra stycket, 17 b § och föreskrifter som meddelas med stöd av sistnämnda paragraf.

Ersättning lämnas inte för arbetsgivarens kostnader för sjuklön till arbetstagare för vilka beslut enligt 13 § gäller.

Ersättning från *försäkringskassan* vid tvist om sjuklön

Ersättning från *Försäkringskassan* vid tvist om sjuklön

20 §⁷

Om tvist har uppkommit om arbetstagarens rätt till sjuklön och tvisten gäller huruvida arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom eller nedsättningens omfattning eller huruvida arbetstagarförhållande föreligger, kan *den allmänna försäkringskassan*, efter skriftlig ansökan av en

Om tvist har uppkommit om arbetstagarens rätt till sjuklön och tvisten gäller huruvida arbetsförmågan är nedsatt på grund av sjukdom eller nedsättningens omfattning eller huruvida arbetstagarförhållande föreligger, kan *Försäkringskassan*, efter skriftlig ansökan av en arbetstagare som är

⁶ Senaste lydelse 2003:424.

⁷ Senaste lydelse 1998:817.

arbetstagare som är försäkrad för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, besluta att ersättning för tid som den omtvistade sjuklönen avser skall utges från sjukförsäkringen enligt lagen om allmän försäkring.

försäkrad för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, besluta att ersättning för tid som den omtvistade sjuklönen avser skall utges från sjukförsäkringen enligt lagen om allmän försäkring.

24 §

I den utsträckning som ersättning enligt 20 § har utbetalats inträder *försäkringskassan* i arbetstagarens rätt enligt denna lag mot arbetsgivaren.

Om arbetstagaren har mottagit ersättning enligt 20 § och därefter har erhållit den omtvistade sjuklönen eller del därav, skall ersättningen i motsvarande utsträckning återbetalas.

I den utsträckning som ersättning enligt 20 § har utbetalats inträder *Försäkringskassan* i arbetstagarens rätt enligt denna lag mot arbetsgivaren.

26 §⁸

I fråga om *försäkringskassans* handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

18 kap. 46 och 47 §§ om Riksförsäkringsverkets tillsyn,

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning av ersättning,

20 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet,

20 kap. 5 § om preskription,

20 kap. 6 § om förbud mot utmätning och om överlåtelse,

20 kap. 8 § första–tredje styckena och 9 § om skyldighet att lämna uppgifter,

20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder,

20 kap. 9 a § om undantag från sekretess.

I fråga om *Försäkringskassans* handläggning av ärenden enligt 10, 11, 13, 14, 16, 17 och 20 §§ samt 24 § andra stycket och 27 § andra stycket tillämpas följande föreskrifter i lagen (1962:381) om allmän försäkring:

20 kap. 2 a § om provisoriskt beslut,

20 kap. 3 § tredje stycket om indragning eller nedsättning av ersättning,

20 kap. 4 § om återbetalningsskyldighet,

20 kap. 5 § om preskription,

20 kap. 6 § om förbud mot utmätning och om överlåtelse,

20 kap. 8 § första–tredje styckena och 9 § om skyldighet att lämna uppgifter,

20 kap. 8 § fjärde stycket om utredningsåtgärder,

20 kap. 9 a § om undantag från sekretess.

⁸ Senaste lydelse 1998:86.

28 §⁹

De föreskrifter om omprövning och ändring av *försäkringskassans* beslut som finns i 20 kap. 10 och 10 a §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt

beslut att inte avge yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare skall föreskrifterna i 20 kap. 11–13 §§ samma lag om överklagande av *försäkringskassans* eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket.

I övrigt får *försäkringskassans* beslut enligt denna lag inte överklagas.

De föreskrifter om omprövning och ändring av *Försäkringskassans* beslut som finns i 20 kap. 10 och 10 a §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring skall tillämpas på motsvarande sätt i fråga om

beslut enligt 10 eller 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket, samt

beslut att inte avge yttrande enligt 27 § andra stycket.

Vidare skall föreskrifterna i 20 kap. 11–13 §§ samma lag om överklagande av *Försäkringskassans* eller domstols beslut tillämpas på motsvarande sätt i fråga om beslut enligt 10 § första stycket 2, 13 §, 14 § andra meningen, 16, 17 a eller 20 § eller 24 § andra stycket.

I övrigt får *Försäkringskassans* beslut enligt denna lag inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.

⁹ Senaste lydelse 2003:424.

2.12 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 11 § och 22 kap. 1 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

§ 11¹

När den slutliga skatten bestäms gäller att

1. egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) debiteras på grundval av uppgifter om försäkringsförhållanden som lämnas av *den allmänna försäkringskassan*,

2. begravningsavgift enligt begravningslagen (1990:1144), som inte ingår i avgift enligt 3, räknas ut med ledning av den avgiftssats som för inkomståret gäller för den skattskyldige enligt de uppgifter som lämnats för den församling eller kommun som avgiften skall betalas till, och att

3. avgift som avses i lagen (1999:291) om avgift till registrerat trossamfund räknas ut med ledning av den avgiftssats som för inkomståret gäller för den skattskyldige enligt de uppgifter som lämnats av trossamfundet.

1. egenavgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980) debiteras på grundval av uppgifter om försäkringsförhållanden som lämnas av *Försäkringskassan*,

22 kap.

1 §²

Skatteverkets beslut får, utom i de fall som avses i 2 §, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol av den skattskyldige. Beslut som myndighet fattat enligt 13 kap. 1 § överklagas hos regeringen. Skatteverkets beslut får, utom i de fall som avses i tredje stycket, överklagas också av det allmänna ombudet hos Skatteverket.

Om det är den skattskyldige som överklagar, skall Skatteverket vara den skattskyldiges motpart sedan handlingarna i målet överlämnats till länsrätten. Om även det allmänna ombudet hos Skatteverket överklagar, tillämpas dock bestämmelserna i 2 § lagen (2003:643) om allmänt ombud hos Skatteverket.

Skatteverkets beslut om avgiftsunderlag för egenavgifter får överklagas också av *Riksförsäkringsverket*. Vad som sägs i denna lag om överklagande av det allmänna ombudet skall då i stället gälla *Riksförsäkringsverket*. Vid sådant överklagande gäller dessutom 13 kap. 22 § första stycket lagen (1998:674) om

Skatteverkets beslut om avgiftsunderlag för egenavgifter får överklagas också av *Försäkringskassan*. Vad som sägs i denna lag om överklagande av det allmänna ombudet hos Skatteverket skall då i stället gälla *Försäkringskassan*. Vid sådant överklagande gäller dessutom 13 kap. 22 § första stycket lagen

¹ Senaste lydelse 2003:227.

² Senaste lydelse 2003:664.

inkomstgrundad ålderspension. (1998:674) om inkomstgrundad
ålderspension.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
2. Äldre bestämmelser i 11 kap. 11 § tillämpas på uppgifter som har lämnats före ikraftträdandet.
3. Äldre bestämmelser i 22 kap. 1 § tredje stycket gäller fortfarande för överklagande som har anhängiggjorts före ikraftträdandet. Vad som där sägs om Riksförsäkringsverket skall då i stället gälla Försäkringskassan.

2.13 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 2 och 16 §§ samt 8 kap. 17 och 21 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

2 §¹

Helt undantagna från skattskyldighet är

1. staten,
2. landsting, kommuner och kommunalförbund,
3. pensionsstiftelser enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m., och
4. samordningsförbund enligt 4 § lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting.

I lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel finns bestämmelser om avkastningsskatt för pensionsstiftelser.

16 §

Följande juridiska personer är skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

- akademier,
- allmänna undervisningsverk,
- sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i, samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för,
- regionala utvecklingsbolag som med stöd av 1 § lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare samt moderbolag till sådana utvecklingsbolag,
- allmänna försäkringskassor,

Följande juridiska personer är skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastigheter:

- akademier,
- allmänna undervisningsverk,
- sådana sammanslutningar av studerande vid svenska universitet och högskolor som de studerande enligt lag eller annan författning är skyldiga att vara medlemmar i, samt samarbetsorgan för sådana sammanslutningar med ändamål att sköta de uppgifter som sammanslutningarna enligt författningen ansvarar för,
- regionala utvecklingsbolag som med stöd av 1 § lagen (1994:77) om beslutanderätt för regionala utvecklingsbolag fått rätt att pröva frågor om stöd till näringsidkare samt moderbolag till sådana utvecklingsbolag,

¹ Senaste lydelse 2003:1214.

– arbetslöshetskassor,
– personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. och vars ändamål uteslutande är att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall,

– stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att lämna avgångsersättning till friställda arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit uppsagda eller löper risk att bli uppsagda till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggning eller rationalisering av företags verksamhet eller med ändamål att lämna permitteringslönersättning, och

– bolag eller annan juridisk person som uteslutande har till uppgift att lämna permitteringslönersättning.

– arbetslöshetskassor,
– personalstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. och vars ändamål uteslutande är att lämna understöd vid arbetslöshet, sjukdom eller olycksfall,

– stiftelser som bildats enligt avtal mellan organisationer av arbetsgivare och arbetstagare med ändamål att lämna avgångsersättning till friställda arbetstagare eller främja åtgärder till förmån för arbetstagare som blivit uppsagda eller löper risk att bli uppsagda till följd av driftsinskränkning, företagsnedläggning eller rationalisering av företags verksamhet eller med ändamål att lämna permitteringslönersättning, och

– bolag eller annan juridisk person som uteslutande har till uppgift att lämna permitteringslönersättning.

8 kap.

17 §

Bidrag från *en allmän försäkringskassa* till handikappade eller till föräldrar till handikappade barn för att skaffa eller anpassa motorfordon är skattefria. Om bidraget betalas ut till en näringsidkare för näringsverksamheten, tillämpas bestämmelserna om näringsbidrag i 29 kap.

Bidrag från *Försäkringskassan* till handikappade eller till föräldrar till handikappade barn för att skaffa eller anpassa motorfordon är skattefria. Om bidraget betalas ut till en näringsidkare för näringsverksamheten, tillämpas bestämmelserna om näringsbidrag i 29 kap.

17 §

Ersättningar från *en allmän försäkringskassa* till arbetsgivare som enligt 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring har rätt att få arbetstagares sjukpenning från *försäkringskassan* är skattefria, om lönen till arbetstagaren och andra utgifter för denne inte skall dras av.

Ersättningar från *Försäkringskassan* till arbetsgivare som enligt 3 kap. 16 § andra eller tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring har rätt att få arbetstagares sjukpenning från *Försäkringskassan* är skattefria, om lönen till arbetstagaren och andra utgifter för denne inte skall dras av.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
2. Bestämmelserna i 7 kap. 2 och 16 §§ tillämpas första gången vid 2006 års taxering.
3. Bestämmelserna i 8 kap. 17 och 21 §§ tillämpas på bidrag och ersättningar som betalas ut efter utgången av år 2004.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 13 § lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

§ 13

I fråga om livräntor som utbetalas på grund av personskada och inte avser ersättning för förlorat underhåll och som fastställts före år 1976 gäller vad som sägs i andra och tredje styckena. I fråga om livräntor enligt den upphävda lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utbetalas enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande och som bestäms av eller utbetalas från *Riksförsäkringsverket* gäller vad som sägs i andra och tredje styckena även beträffande livränta som har fastställts senare på grund av skadefall som har inträffat före den 1 juli 1977.

I fråga om livräntor som utbetalas på grund av personskada och inte avser ersättning för förlorat underhåll och som fastställts före år 1976 gäller vad som sägs i andra och tredje styckena. I fråga om livräntor enligt den upphävda lagen (1954:243) om yrkesskadeförsäkring eller motsvarande ersättning som utbetalas enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande och som bestäms av eller utbetalas från *Försäkringskassan* gäller vad som sägs i andra och tredje styckena även beträffande livränta som har fastställts senare på grund av skadefall som har inträffat före den 1 juli 1977.

Vid tillämpning av 11 kap. 37 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall hälften av det livräntebelopp som hänför sig till ett beskattningsår, till den del detta inte överstiger ett basbelopp, anses avse ersättning för annat än förlorad inkomst av skattepliktig natur (skattefri del av livräntan). Om den skattskyldige under beskattningsåret fått flera sådana livräntor, skall för totalbeloppet på motsvarande sätt beräknas en skattefri del som skall hänföras till de olika livräntorna i förhållande till deras storlek.

Om en sådan livränta helt eller delvis byts ut mot ett engångsbelopp, skall vid tillämpningen av 11 kap. 39 § inkomstskattelagen så stor del av engångsbeloppet anses utgöra ersättning för annat än förlorad inkomst av skattepliktig natur som motsvarar förhållandet mellan den skattefria delen av det livräntebelopp som hänför sig till året för utbytet och hela detta livräntebelopp, beräknat som om livräntan utbetalats hela året på oförändrade villkor.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005 och tillämpas första gången vid 2006 års taxering.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Härigenom föreskrivs att 1, 7, 8, 18 och 31 §§ lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i verksamhet som gäller socialförsäkringsförmåner samt andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av *Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna* eller Premiepensionsmyndigheten (socialförsäkringens administration).

Denna lag tillämpas vid behandling av personuppgifter i verksamhet som gäller socialförsäkringsförmåner samt andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning eller särskilt beslut av regeringen handläggs av *Försäkringskassan* eller Premiepensionsmyndigheten (socialförsäkringens administration).

Lagen gäller endast om behandlingen är helt eller delvis automatiserad eller om uppgifterna ingår i eller är avsedda att ingå i en strukturerad samling av personuppgifter som är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.

Bestämmelserna i 7–15, 24, 25 och 28 §§ gäller i tillämpliga delar även uppgifter om avlidna personer

2 §

De allmänna försäkringskassorna, Premiepensionsmyndigheten och Riksförsäkringsverket får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten får i sin verksamhet behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att

1. återsöka vägledande avgöranden,
2. tillgodose behov av underlag som krävs för att den registrerades eller annans rättigheter eller skyldigheter i fråga om förmåner och ersättningar som nämns i 1 § skall kunna bedömas eller fastställas,
3. informera om sådana förmåner och ersättningar som nämns i 1 §,
4. handlägga ärenden,
5. planera verksamhet samt genomföra resultatstyrning, resultatuppföljning, resultatredovisning, utvärdering och tillsyn av respektive verksamhet, eller
6. framställa statistik avseende verksamhet enligt 4 och 5.

Vid behandling för det ändamål som anges i första stycket 1 får inte uppgifter som direkt pekar ut den registrerade användas.

8 §

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § får också behandlas av *de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket* för tillhandahållande av information som behövs

1. som underlag för beslut om och kontroll av förmåner, ersättningar och andra stöd åt enskilda i den verksamhet som bedrivs av Centrala studiestödsnämnden och arbetslöshetskassorna,

2. för samordning av tjänstepensioner i den verksamhet som bedrivs av Statens pensionsverk och det för kommunerna och landstingen gemensamma organet för administration av personalpensioner, eller

3. för handläggning av ärenden hos Statens pensionsverk där regler om statens tjänstegrupplivförsäkring skall tillämpas.

De allmänna försäkringskassorna, Premiepensionsmyndigheten och Riksförsäkringsverket får även behandla personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § för att tillhandahålla information utanför den egna myndigheten på grund av

1. sådan bestämmelse om skyldighet att lämna ut uppgifter till andra myndigheter som avses i 14 kap. 1 § andra meningen sekretesslagen (1980:100),

2. sådant medgivande att lämna ut uppgifter som följer av särskilda bestämmelser i lag eller förordning,

3. sådan skyldighet att lämna ut uppgifter som följer av gemenskapsrätten inom Europeiska unionen, eller

4. åtaganden i samarbetet inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller i avtal om social trygghet eller utgivande av sjukvårdsförmåner som Sverige ingått med andra stater.

Personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § får också behandlas av *Försäkringskassan* för tillhandahållande av information som behövs

Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten får även behandla personuppgifter som behandlas för ändamål som anges i 7 § för att tillhandahålla information utanför den egna myndigheten på grund av

18 §

De allmänna försäkringskassorna, Riksförsäkringsverket och Premiepensionsmyndigheten får ha direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen i den utsträckning det behövs för de ändamål som anges i 7 och 8 §§. Sådan direktåtkomst skall vara förbehållen de personkategorier som på grund av sina arbetsuppgifter behöver tillgång till uppgifterna.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om direktåtkomst som avses i första stycket.

Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten får ha direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen i den utsträckning det behövs för de ändamål som anges i 7 och 8 §§. Sådan direktåtkomst skall vara förbehållen de personkategorier som på grund av sina arbetsuppgifter behöver tillgång till uppgifterna.

31 §

De allmänna försäkringskassorna, Riksförsäkringsverket och Premiepensionsmyndigheten skall genom särskilda åtgärder kontrollera efterlevnaden av denna lag enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Försäkringskassan och Premiepensionsmyndigheten skall genom särskilda åtgärder kontrollera efterlevnaden av denna lag enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005. Äldre bestämmelser gäller för uppgifter som inhämtats före ikraftträdandet.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1210) om
finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser
mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd,
kommun och landsting

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting samt 1, 3, 5, 6, 12, 14, 16, 25 och 26 §§ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

**Lag om finansiell samordning av
rehabiliteringsinsatser mellan
allmän försäkringskassa,
länsarbetsnämnd, kommun och
landsting**

**Lag om finansiell samordning av
rehabiliteringsinsatser**

Finansiell samordning enligt denna lag får inom ett samordningsområde bedrivas mellan *allmän försäkringskassa*, länsarbetsnämnd, kommun och landsting för att uppnå en effektiv resursanvändning. Ett samordningsområde kan omfatta en eller flera kommuner eller delar av kommuner.

1 §

Finansiell samordning enligt denna lag får inom ett samordningsområde bedrivas mellan *Försäkringskassan*, länsarbetsnämnd, kommun och landsting för att uppnå en effektiv resursanvändning. Ett samordningsområde kan omfatta en eller flera kommuner eller delar av kommuner.

En allmän försäkringskassa, en länsarbetsnämnd och ett landsting samt en eller flera kommuner får delta som samverkande parter i verksamhet med finansiell samordning. Finansiell samordning får bedrivas endast om *en försäkringskassa*, en länsarbetsnämnd, ett landsting och minst en kommun deltar. Finansiell samordning får dock bedrivas utan ett landsting, om det i samordningen deltar en kommun som inte ingår i ett landstingsområde.

3 §

Försäkringskassan, en länsarbetsnämnd och ett landsting samt en eller flera kommuner får delta som samverkande parter i verksamhet med finansiell samordning. Finansiell samordning får bedrivas endast om *Försäkringskassan*, en länsarbetsnämnd, ett landsting och minst en kommun deltar. Finansiell samordning får dock bedrivas utan ett landsting, om det i samordningen deltar en kommun som inte ingår i ett landstingsområde.

Den allmänna försäkringskassan skall bidra med hälften av medlen till den finansiella

5 §

Försäkringskassan skall bidra med hälften av medlen till den finansiella samordningen, lands-

samordningen, landstinget med en fjärdedel samt den eller de kommuner som deltar med en fjärdedel. Om en kommun, som inte ingår i ett landstingsområde, deltar i finansiell samordning, skall den kommunen bidra med hälften av medlen.

Om flera kommuner deltar i finansiell samordning inom ett samordningsområde, skall dessa tillsammans anses utgöra en part. Den andel som dessa kommuner sammanlagt skall bidra med fördelas mellan dem på det sätt som de kommer överens om.

6 §

En samverkande part får som medlem i ett samordningsförbund överföra medel för finansiell samordning till förbundet.

Den allmänna försäkringskassan får, i den omfattning som regeringen beslutar, använda medel som är avsedda för att täcka kostnader för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Försäkringskassan får, i den omfattning som regeringen beslutar, använda medel som är avsedda för att täcka kostnader för sjukpenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

12 §

Ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen utses av kommun- och landstingsfullmäktige, *allmän försäkringskassas styrelse* och av länsarbetsnämndens chef. När ledamöter eller ersättare skall utses för kommun och landsting skall det, under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt, ske genom proportionellt val.

Till ledamot eller ersättare i styrelsen får en medlem utse endast den som är

1. ledamot eller ersättare i kommun- eller landstingsfullmäktige,
2. ledamot eller ersättare i *försäkringskassans styrelse* eller i en socialförsäkringsnämnd hos *försäkringskassan*, eller
3. ledamot i länsarbetsnämndens styrelse eller anställd vid länsarbetsnämnden.

Minst en av de ledamöter som *försäkringskassans styrelse* utser skall vara ledamot eller *ersättare i försäkringskassans styrelse*. Endast sådan ledamot eller

Ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen utses av kommun- och landstingsfullmäktige, *länets försäkringsdelegation hos Försäkringskassan* och av länsarbetsnämndens chef. När ledamöter eller ersättare skall utses för kommun och landsting skall det, under de förutsättningar som anges i 2 § lagen (1992:339) om proportionellt valsätt, ske genom proportionellt val.

Minst en av de ledamöter som *Försäkringskassan* utser skall vara ledamot i *försäkringsdelegationen*.

ersättare i en socialförsäkringsnämnd som har utsetts på förslag av de politiska partierna enligt 18 kap. 33 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring får utses till ledamot eller ersättare i förbundsstyrelsen.

När det utses ersättare i styrelsen skall det bestämmas i vilken ordning de skall kallas till tjänstgöring.

14 §

Om det under ett år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet utses ledamöter och ersättare enligt 12 § första stycket skall detta i fråga om kommun och landsting göras av de nyvalda fullmäktige. *Försäkringskassans val av ledamöter och ersättare skall förrättas av försäkringskassans nyutnämnda styrelse året efter ett valår.*

Om det under ett år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet utses ledamöter och ersättare enligt 12 § första stycket skall detta i fråga om kommun och landsting göras av de nyvalda fullmäktige.

När ledamöter och ersättare utses enligt första stycket skall 4 kap. 7 § kommunallagen (1991:900) tillämpas på motsvarande sätt.

16 §

Bestämmelserna i 4 kap. 8–10 §§ samt 11 § första stycket kommunallagen (1991:900) om upphörande av uppdrag och rätt till ledighet skall tillämpas på motsvarande sätt för ledamöter och ersättare i styrelsen. Det förhållandet att en ledamots eller ersättares mandattid i kommun- eller landstingsfullmäktige *eller i försäkringskassan* eller länsarbetsnämndens styrelse har löpt ut medför inte att uppdraget som ledamot eller ersättare i samordningsförbundets styrelse upphör.

Bestämmelserna i 4 kap. 8–10 §§ samt 11 § första stycket kommunallagen (1991:900) om upphörande av uppdrag och rätt till ledighet skall tillämpas på motsvarande sätt för ledamöter och ersättare i styrelsen. Det förhållandet att ledamots eller ersättares mandattid i kommun- eller landstingsfullmäktige, *i en försäkringsdelegation eller socialförsäkringsnämnd hos Försäkringskassan* eller i länsarbetsnämndens styrelse har löpt ut medför inte att uppdraget som ledamot eller ersättare i samordningsförbundets styrelse upphör.

Länsarbetsnämnden får återkalla uppdraget för en ledamot eller ersättare som nämnden har utsett, om hans eller hennes anställning vid nämnden har upphört.

25 §

Ett samordningsförbunds räkenskaper och årsredovisning samt

Ett samordningsförbunds räkenskaper och årsredovisning samt

styrelsens förvaltning skall granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För *den allmänna försäkringskassan* och länsarbetsnämnden skall en gemensam revisor utses. För revisorerna skall det finnas personliga ersättare. Revisorer och deras ersättare skall såvitt avser kommun och landsting utses av kommun- och landstingsfullmäktige. När kommun- och landstingsfullmäktige utser revisorer och ersättare skall 12 § första och andra styckena och 14 § denna lag samt 4 kap. 5 och 6 §§ kommunallagen (1991:900) tillämpas på motsvarande sätt. Riksrevisionen skall utse den revisor som för *den allmänna försäkringskassans* och länsarbetsnämndens räkning skall granska samordningsförbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning. Skäligt arvode till den revisor och den ersättare som utses av Riksrevisionen betalas av *försäkringskassan*.

För granskning av ett nybildat förbund skall revisor och revisorsersättare utses senast när förbundet bildas och avse tiden från tidpunkten för utseendet till dess nästa mandattid för revisorer och revisorsersättare börjar.

26 §

Bestämmelserna i 9 kap. 4–17 §§ kommunallagen (1991:900) tillämpas på motsvarande sätt vid revision enligt denna lag. Bestämmelserna i 9 kap. 18 § kommunallagen tillämpas på motsvarande sätt vid revision enligt denna lag som utförs av revisorer utsedda av kommun- och landstingsfullmäktige.

Justering av revisorernas protokoll tillkännages på anslagstavlan hos varje kommun och landsting som är medlem i samordningsförbundet.

Revisionsberättelse skall lämnas till styrelsen *och* förbundsmedlemmarna *samt till Riksförsäkringsverket* och Arbetsmarknadsstyrelsen. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas.

styrelsens förvaltning skall granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För *Försäkringskassan* och länsarbetsnämnden skall en gemensam revisor utses. För revisorerna skall det finnas personliga ersättare. Revisorer och deras ersättare skall såvitt avser kommun och landsting utses av kommun- och landstingsfullmäktige. När kommun- och landstingsfullmäktige utser revisorer och ersättare skall 12 § första och andra styckena och 14 § denna lag samt 4 kap. 5 och 6 §§ kommunallagen (1991:900) tillämpas på motsvarande sätt. Riksrevisionen skall utse den revisor som för *Försäkringskassans* och länsarbetsnämndens räkning skall granska samordningsförbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning. Skäligt arvode till den revisor och den ersättare som utses av Riksrevisionen betalas av *Försäkringskassan*.

Revisionsberättelse skall lämnas till styrelsen, förbundsmedlemmarna *och* Arbetsmarknadsstyrelsen. Förbundsmedlemmarna skall var för sig pröva frågan om styrelsen skall beviljas ansvarsfrihet och om skadeståndstalan skall väckas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2005.
  2. Försäkringskassan inträder som förbundsmedlem i ett samordningsförbund som har bildats före ikraftträdandet på samma villkor som har gällt för den allmänna försäkringskassa som har varit medlem i förbundet.
  3. De ledamöter och ersättare i samordningsförbundets styrelse som har utsetts av en allmän försäkringskassas styrelse skall behålla sitt uppdrag under återstoden av mandatperioden, om inte försäkringsdelegationen beslutar annat.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 19 december 2002 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att lämna förslag till hur den framtida socialförsäkringsadministrationen skall utformas för att skapa bättre förutsättningar för att komma till rätta med de administrativa brister som uppmärksammats i olika sammanhang. Uppdraget innebar vidare att förutsättningarna skall öka att genom gemensamma förhållningssätt bryta utvecklingen av ohälsan och att kunna utnyttja samhällets samlade resurser på bästa sätt för de försäkrade. Utredningen (Utredningen angående socialförsäkringsadministrationen [ANSA]) överlämnade i juni 2003 delbetänkandet 21+1-→1 En sammanhållen administration av socialförsäkringen (SOU 2003:63). I delbetänkandet föreslogs att den nya socialförsäkringsadministrationen skall vara statlig och bestå av en myndighet. Vidare föreslogs att den nya myndigheten skall ha en styrelse med fullt ansvar, samt att ett regionalt förtroendemannaorgan skall inrättas i respektive län. Delbetänkandet har remissbehandlats vid ett särskilt remissmöte. De myndigheter och organisationer som framfört synpunkter vid remissmötet har också lämnat sina synpunkter i skriftlig form. Dessa handlingar finns förvarade i Socialdepartementet (dnr S2003/5664/SF).

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2004 redovisat delbetänkandets förslag och framhållit att regeringen skyndsamt skall överväga frågan om att inordna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket i en ny sammanhållen statlig myndighet.

I november 2003 överlämnade ANSA-utredningen sitt slutbetänkande Försäkringskassan Den nya myndigheten (SOU 2003:106). I slutbetänkandet fördjupade utredningen de förslag som tidigare redovisats i delbetänkandet beträffande organisationsform, ansvarsfördelning och förtroendemannainflytande. Dessutom lämnade utredningen förslag rörande tillsyn, pensionsadministration, rehabiliteringsarbete, vissa beslutsfunktioner beträffande ärendehandläggningen, allmänt ombud hos Försäkringskassan, forumfrågan och förändringsarbetet. Utredningen lämnade emellertid inte några lagförslag. Slutbetänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Socialdepartementet (dnr S2003/9394/SF).

Regeringen överlämnade den 4 mars 2004 till riksdagen propositionen En ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration (prop. 2003/04:69). I propositionen föreslogs att de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket skall avvecklas den 31 december 2004 och att en ny sammanhållen statlig myndighet skall inrättas den 1 januari 2005. Vidare angavs i propositionen att förslag till den närmare lagreglering som behövs för att den nya myndigheten skall kunna fullgöra sina uppgifter skulle lämnas till riksdagen i en proposition under våren 2004.

Lagförslagen, som har utarbetats inom regeringskansliet, har beretts under hand med Riksförsäkringsverket.

4 Organisatoriska frågor

4.1 Allmänt

Regeringen föreslog i propositionen En ny statlig myndighet för socialförsäkringens administrationen (prop. 2003/04:69) att Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna skall avvecklas och ersättas av en ny sammanhållen statlig myndighet, benämnd Försäkringskassan. Denna myndighet skall tillsammans med Premiepensionsmyndigheten utgöra den samlade socialförsäkringsadministrationen. I propositionen gjorde regeringen bedömningen att den nya myndigheten bör ledas av en styrelse med fullt ansvar och att en generaldirektör bör svara för den löpande verksamheten.

I det sammanhanget uttalade regeringen att det inom den nya Försäkringskassan på länsnivå borde inrättas ett förtroendemannaorgan, benämnt försäkringsdelegation. Regeringen bedömde vidare att de nuvarande socialförsäkringsnämnderna inom de allmänna försäkringskassorna borde finnas kvar med samma uppgifter som i dag.

ANSA-utredningen föreslog att det skulle inrättas ett nationellt socialförsäkringsråd till stöd för den nya Försäkringskassans ledning. Regeringen ansåg emellertid att utredningens förslag att inrätta ett nationellt socialförsäkringsråd inte borde genomföras nu. Socialförsäkringsrådet i den formen kunde ses som en permanent kanal mellan försäkringsdelegationerna och myndighetens ledning. Regeringen ansåg att det vore bättre om den nya Försäkringskassans styrelse och verkställande ledning tillsammans med respektive försäkringsdelegation utvecklade de former för ett effektivt samspel som de ansåg lämpliga.

I de följande avsnitten behandlas vissa frågor rörande det regionala förtroendemannaorganet och socialförsäkringsnämnderna.

4.2 Försäkringsdelegationer

Regeringens förslag: Försäkringskassan skall ha en försäkringsdelegation i varje län. Dess ledamöter utses av regeringen för en mandattid av fyra år. Ledamöterna bör utses på förslag av de politiska partierna i landsting eller kommun. Fördelningen av ledamöterna bör ske proportionellt i förhållande till partiernas representation i landstinget respektive kommunen.

Delegationen skall i länet bistå Försäkringskassan i frågor av större vikt som rör Försäkringskassans service till allmänheten och samarbetet inom rehabiliteringsområdet med andra myndigheter och organisationer.

Delegationen skall för Försäkringskassans räkning i förekommande fall utse ledamöter och ersättare i styrelsen för ett samordningsförbund för finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Regeringens bedömning: Försäkringsdelegationen bör på länsnivå avgöra om Försäkringskassan skall delta i finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen ansåg emellertid att beslut om Försäkringskassan skall delta i organiserad lokal eller regional samverkan av större omfattning bör tas efter samråd med försäkringsdelegationen.

Remissinstanserna: I fråga om ANSA-utredningens förslag beträffande förtroendemannaorganisationens utformning skiljer sig remissinstansernas uppfattning väsentligt. Vissa instanser, såsom *Ekonomistyrningsverket* och *Statskontoret* anser att inriktningen bör vara att det nuvarande förtroendemannainflytandet begränsas vid ett införande av en sammanhållen statlig myndighet. Andra instanser, bl.a. *Stats tjänstemannaförbundet* och *Landsorganisationen* betonar angelägenheten av att ett starkt förtroendemannainflytande bibehålls. *Försäkringskassornas Förbund* anser att förtroendemannainflytandet bör ha samma karaktär som i nuvarande organisation. *Riksförsäkringsverket* delar utredningens bedömning av ansvaret för hur rehabiliteringsverksamheten skall fördelas. *Försäkringskassornas förbund* avvisar förslaget om att medverkan i organiserad form skall fattas efter samråd med försäkringsdelegationen och anser att sådant beslut i stället skall fattas av respektive regional styrelse eller Försäkringskassenämnd. Ett flertal av *de allmänna försäkringskassorna* anser att försäkringsdelegationen eller en regional styrelse bör ha beslutanderätt över Försäkringskassans deltagande i finansiell samordning

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har tidigare i den ovan nämnda propositionen (prop. 2003/04:69) framhållit att en rak ansvarslinje måste gälla för lednings- och styrfrågor som rör den nya Försäkringskassans verksamhet. De nuvarande kassastyrelserna bör enligt regeringens uppfattning därför upphöra vid inrättandet av den nya Försäkringskassan. Å andra sidan finns det ett särskilt värde av att förtroendemannamedverkan vad gäller samverkan inom rehabiliteringsområdet. Detta område är speciellt i sina kontaktytor och avgränsbart från den dagliga administrativa ledningen och styrningen av Försäkringskassan och dess verksamhet. Regeringen anser därför att i den finansiella samordningen inom rehabiliteringsområdet som redovisas i propositionen Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (prop. 2002/03:132) bör vissa beslut tas av förtroendevalda även efter inrättandet av den nya statliga Försäkringskassan.

ANSA-utredningen har föreslagit att det inrättas en försäkringsdelegation på regional nivå. Denna delegation skall enligt utredningen bl.a. svara för bevakning av att myndighetens verksamhet på länsnivå bedrivs på ett effektivt sätt och med god service. Regeringen delar utredningens syn att en sådan delegation kan fylla en viktig uppgift i att stärka den medborgerliga insynen. De uppgifter som utredningen har föreslagit bör därför läggas på en sådan delegation, som bör finnas i varje län inom den nya Försäkringskassan.

Med utgångspunkt i utredningens förslag bör således försäkringsdelegationen bevaka att Försäkringskassans verksamhet i länet bedrivs på så sätt att länets invånare och företag får ett bra bemötande och att kontakterna underlättas genom god service och information i länet. I sådana frågor bör delegationen också fungera som kontakt och samrådsorgan i förhållande till myndigheten i övrigt. Delegationen bör även bevaka att nödvändig samverkan med berörda aktörer kommer till stånd samt också

besluta i samverkansfrågor inom rehabiliteringsområdet i enlighet med vad som anges nedan.

I uppdraget bör även ligga att utvärdera de iakttagelser som gjorts och årligen lämna rapporter till regeringen i dessa frågor.

Dessutom bör enligt regeringens mening de beslut beträffande finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet som nu fattas av försäkringskassornas styrelser fr.o.m. den 1 januari 2005 fattas av respektive försäkringsdelegation. Detta innebär alltså att myndighetens beslut om deltagande i finansiell samordning enligt lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting kommer att fattas av respektive försäkringsdelegation. Även beslut rörande andra samverkansformer inom rehabiliteringsområdet (t.ex. Socsam) bör fattas av försäkringsdelegationerna.

I den lagstiftning som gäller den finansiella samordningen inom rehabiliteringsområdet finns utförliga bestämmelser om hur samverkansparterna skall utse ledamöter och ersättare i styrelsen för det samordningsförbundet som svarar för samordningen. Regeringen anser att det skall vara en uppgift för delegationen att för Försäkringskassans räkning utse ledamöter och ersättare i denna förbundsstyrelse.

Vidare bör det enligt regeringens uppfattning dessutom ligga på delegationen att besluta om Försäkringskassans deltagande i finansiell samordning. Beslutsordningen i administrativa frågor, till vilken deltagande i finansiell samordning är att hänföra, regleras för statliga förvaltningsmyndigheter i instruktionen för respektive myndighet. Regeringen avser därför att i den kommande instruktionen för den nya Försäkringskassan ta in bestämmelser om att beslut om deltagande i finansiell samordning skall fattas av respektive försäkringsdelegation.

Försäkringskassans representanter i samordningsförbundet skall hämtas från myndighetens förtroendemannaorganisation, dvs. försäkringsdelegation respektive socialförsäkringsnämnd. Med hänsyn till att de frågor som beslutas inom ramen för sådan samordning främst rör metoder och resursanvändning anser regeringen att det är en fördel om de förtroendemän som utses att representera den nya myndigheten i första hand tas från kretsen ledamöter i försäkringsdelegationen, eftersom de i delegationens arbete inte kommer att syssla med individärenden utan med mer generella organisatoriska och administrativa frågor.

Försäkringsdelegationens ledamöter bör, på motsvarande sätt som i dag gäller de allmänna försäkringskassornas styrelse, utses av regeringen på förslag av de politiska partierna i landstingen. Försäkringskassan bör tillhandahålla försäkringsdelegationen erforderligt kanslistöd för dess verksamhet. Antalet ledamöter i delegationen skall kunna variera beroende på länets storlek.

4.3 Socialförsäkringsnämnder

<p>Regeringens förslag: Socialförsäkringsnämnderna skall behållas som beslutsorgan i samma slags ärenden som i dag. Ledamöterna i en socialförsäkringsnämnd skall utses av försäkringsdelegationen i den region där nämnden skall verka.</p>

Utredningens förslag: De ärendeslag som i dag avgörs av socialförsäkringsnämnd skall i fortsättningen avgöras i en särskild ordning av en tjänsteman och två förtroendemän. Försäkringsdelegationen skall utse de förtroendemän som skall avgöra vissa socialförsäkringsärenden i denna särskilda ordning.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som haft synpunkter på frågan om lämpligheten av att nu genomföra en ändring i beslutformerna för de socialförsäkringsärenden som i dag beslutas av socialförsäkringsnämnd har flertalet förordat att nämnderna skall finnas kvar i nuvarande form.

Skälen för regeringens förslag: Nuvarande ordning med att vissa mer kvalificerade socialförsäkringsärenden avgörs av en socialförsäkringsnämnd har bl.a. den fördelen att detta ger förtroendemännainflytande i beslutsfattande i enskilda ärenden. Det finns inte tillräckligt underlag för att anse det att av ANSA-utredningen föreslagna alternativet har sådana fördelar framför nuvarande ordning att det finns skäl för att ändra den nuvarande beslutsordningen.

Med hänsyn bl.a. till att kassastyrelserna avvecklas, skall försäkringsdelegationerna överta kassastyrelsernas uppgifter att utse ledamöter i socialförsäkringsnämnderna.

5 Processuella frågor

5.1 Allmänt ombud och företrädare för det allmänna

Regeringens förslag: En funktion som allmänt ombud skall inrättas hos Försäkringskassan. Det allmänna ombudet skall ha samma möjligheter att överklaga Försäkringskassans beslut som Riksförsäkringsverket har i dag i fråga om de allmänna försäkringskassornas beslut.

Försäkringskassan skall företräda det allmänna i socialförsäkringsmål i allmän förvaltningsdomstol.

Om det allmänna ombudet har överklagat Försäkringskassans beslut hos länsrätt företräder emellertid ombudet det allmänna i högre instans även om den enskilde har initierat processen där.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks i princip av de remissinstanser som har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Om en enskild överklagar en allmän försäkringskassas beslut hos länsrätten inträder kassan som den enskildes motpart där i enlighet med bestämmelsen i 7 a § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Denna partsställning behålls vid endera partens fullföljd till kammarrätt. Enligt 20 kap. 12 § andra stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) får emellertid Riksförsäkringsverket (RFV) överta kassans uppgift att i länsrätt och kammarrätt föra det allmännas talan. Där stadgas också att RFV exklusivt för det allmännas talan i Regeringsrätten.

RFV:s nuvarande partsroll regleras huvudsakligen i 20 kap. 12 § tredje stycket AFL. Där anges bl.a. att RFV får, även till förmån för enskild

part, överklaga domstols och försäkringskassas beslut. Behörigheten gäller såväl tjänstemannabeslut som beslut i socialförsäkringsnämnd. Bestämmelsen infördes i samband med att försäkringsrätterna inrättades år 1979.

Motiven för RFV:s partsroll är flera. Samtidigt som bestämmelsen infördes år 1979 lagfästes det att RFV skall verka för att bestämmelserna om den allmänna försäkringen tillämpas likformigt och rättvist (se 20 kap. 12 § första stycket AFL). Denna skyldighet sågs som något som redan låg i RFV:s tillsynsfunktion. För att verket skulle kunna fullgöra bevakningsplikten krävdes att verket kunde vara part i mål vid försäkringsrätt och Försäkringsöverdomstolen. Statsmakterna har även vid flera tillfällen hänfört RFV:s funktion som partsföreträdare för det allmänna till huvudområdet normgivning (se prop. 1996/97:63 och prop. 1997/98:41). Verket anges ha två instrument när det gäller normgivningen. Främst kommer utfärdandet av bindande föreskrifter och allmänna råd som komplettering till statsmakternas författningar, men dessutom kan RFV genom utövandet av partsfunktionen och genom åtgärder för att sprida praxis och annan liknande information till försäkringskassorna verka för en likformig och rättvis tillämpning av socialförsäkringens bestämmelser.

Enligt vad förfarandeutredningen (SOU 2001:47) uppgett utövas RFV:s funktion som partsföreträdare för det allmänna främst i högre förvaltningsdomstol (kammarrätt och Regeringsrätten). Det är mindre vanligt att RFV överklagar en försäkringskassas beslut eller tar över försäkringskassans talan vid länsrätt. RFV:s ombudsfunktion är organiserad som en del av RFV. Det har ibland framförts farhågor att detta förhållande skulle innebära en konfliktsituation, eftersom RFV både är partsföreträdare och normgivare i övrigt. Förfarandeutredningen hade bl.a. till uppdrag att se över RFV:s roll enligt 20 kap. 12 § AFL. Utredningens slutsats var att nuvarande ordning inte behövde ändras utifrån de rollkonflikter som kunde tänkas förekomma.

Det bör noteras att RFV:s partsroll på pensionssidan är något annorlunda. Bestämmelsen i 7 a § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) om förvaltningsmyndighets partsställning gäller inte i fråga om mål enligt 2–4 kap. lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension, dvs. mål om pensionsrätt m.m. Någon regelrätt tvåpartsprocess gäller alltså inte i sådana mål. Om en enskild överklagar ett sådant beslut hos en allmän förvaltningsdomstol, bestämmer RFV om verket skall vara part i målet. Om en enskild klagat till kammarrätten och verket har varit part i länsrätten, är verket alltid motpart i kammarrätten. Även om RFV har beslutat att inte vara part, får domstolen förelägga verket att svara i målet. RFV får överklaga ett avgörande av en allmän förvaltningsdomstol även om verket inte har varit part där. Om en enskild överklagar ett annat beslut enligt lagen, får RFV överta Premiepensionsmyndighetens (PPM) eller en allmän försäkringskassas uppgift att i allmän förvaltningsdomstol föra det allmännas talan. RFV får på motsvarande sätt som gäller enligt AFL det allmännas talan i Regeringsrätten.

Som nämnts ovan har RFV möjlighet att överklaga en allmän försäkringskassas beslut. Genom att den nya Försäkringskassan kommer att överta såväl de allmänna försäkringskassornas som RFV:s uppgifter

kommer möjligheten för det allmänna att föra vidare principiellt viktiga frågor till domstolsprövning att upphöra om något nytt organ med denna uppgift inte samtidigt inrättas. En myndighet anses nämligen inte kunna överklaga sina egna beslut. Det kan anföras att behovet av en sådan funktion minskar med den sammanhållna myndigheten. Emellertid kommer det även fortsättningsvis finnas behov av att frågor av principiell natur blir föremål för domstolsprövning. Myndigheten kan i många situationer anse att det är oklart hur gällande rätt skall uttolkas, oavsett om beslutet blir gynnande eller ej för den enskilde. Att endast sådana frågor i beslut som en enskild väljer att överklaga förs upp till prövning av domstol kan inte anses tillfredställande. Det övergripande kravet på att socialförsäkringen skall tillämpas likformigt och rättvist kan inte på ett godtagbart sätt upprätthållas med en sådan ordning. Regeringen anser mot denna bakgrund att en särskild funktion bör inrättas med uppgift att överklaga Försäkringskassans beslut till allmän förvaltningsdomstol på samma sätt som RFV kan göra i dag. Med denna begränsade – men viktiga – uppgift ligger det närmast till hands att välja den modell som har införts för den nya skatteadministrationen (se prop. 2002/03:99, bet 2003/04:SkU2, rskr. 2003/04:17). Hos den nya Försäkringskassan bör således inrättas en särskild funktion som allmänt ombud.

Det allmänna ombudet hos Försäkringskassan bör, liksom RFV i dag, kunna överklaga Försäkringskassans beslut även till förmån för den enskilde. Möjligheten att överklaga bör huvudsakligen användas då det krävs för att utjämna en oenhetlig rättstillämpning på områden där behov av prejudikat är särskilt framträdande. Det allmänna ombudet bör även ha en formell rätt att överklaga andra beslut av Försäkringskassan och att begära att ett materiellt felaktigt beslut rättas av Försäkringskassan med stöd av 20 kap. 10 a § AFL, men denna rätt avses tillämpas endast i undantagsfall. Det allmänna ombudets överklaganden kommer således att gälla ett begränsat antal beslut. Det allmänna ombudet bör ha möjlighet att uppdra åt en tjänsteman vid Försäkringskassan att företräda ombudet i allmän förvaltningsdomstol. Med hänsyn till detta bör funktionen som allmänt ombud utformas som en central funktion och kunna fullgöras av endast en eller ett fåtal personer. Det är viktigt att det allmänna ombudet informerar beslutsfattare inom Försäkringskassan om sådana avgöranden som är av intresse för att skapa en enhetlig rättstillämpning inom myndigheten.

Det får anses vara av stor vikt att det allmänna ombudet garanteras en självständig ställning i sin processföring i förhållande till Försäkringskassan. Det allmänna ombudet bör därför utses av regeringen.

Bestämmelser om var det allmänna ombudet skall finnas och vem som skall utse ombudet bör tas in i en särskild lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Regleringen av det allmänna ombudets processuella befogenheter erfordrar dessutom justeringar i AFL och i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP).

När det gäller frågan om var det allmänna ombudet skall ha sitt kansli anser regeringen att detta är en fråga som rör Försäkringskassans inre organisation och som därför bör bestämmas av myndigheten själv.

Vad därefter gäller frågan om vilket organ som bör företräda det allmänna i allmän förvaltningsdomstol gör regeringen följande bedömning.

Som nämnts ovan anges i 7 a § förvaltningsprocesslagen att om en enskild överklagar en förvaltningsmyndighets beslut skall den myndighet som först beslutade i saken vara den enskildes motpart. Något skäl att frångå denna ordning när det gäller den nya Försäkringskassan finns inte enligt regeringens mening. Det innebär att när en enskild överklagar Försäkringskassans beslut, utan att det allmänna ombudet överklagar samma beslut, företräder Försäkringskassan det allmänna som part i samtliga instanser. Som nämnts ovan gäller dock inte denna ordning vid överklagande av vissa ärenden enligt LIP. Den nya Försäkringskassan bör dock kunna välja att träda in i en sådan process.

Eftersom den nya Försäkringskassan blir en sammanhållen myndighet med erforderlig processkapacitet bör således Försäkringskassan även kunna föra det allmänna talan i Regeringsrätten.

Om emellertid det allmänna ombudet har överklagat Försäkringskassans beslut hos länsrätten bör ombudet därefter, inte minst av process-ekonomiska skäl, behålla sin ställning av part i samtliga instanser.

5.2 Forumregler

Regeringens förslag: Försäkringskassans beslut som rör en person som är bosatt i Sverige skall överklagas hos den länsrätt inom vars domkrets personen hade sin hemortskommun när beslutet fattades.

Försäkringskassans beslut avseende personer som inte är bosatta i Sverige skall överklagas hos den länsrätt inom vars domkrets det första beslutet i saken fattades.

Utredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks av de remissinstanser som har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar skall som huvudregel ett beslut överklagas till den länsrätt inom vars domkrets ärendet först prövas. Bestämmelsen har i vissa sammanhang tolkats så att det är den beslutande "arbetsenhetens" placering och inte den klagandes hemortskommun som blir avgörande när det gäller att bestämma vilken länsrätt som skall pröva ett överklagande. Till stöd för denna tolkning brukar anges ett uttalande i prop. 1997/98:17 om domstolsfrågor i anledning av den ändrade länsindelningen i västra Sverige där det sägs att styrande för vilken länsrätt som skall pröva överklagandet är var det skattekontor eller – i förekommande fall – det länsskattekontor som har fattat beslutet ligger (prop. 2002/03:99, RÅ 1995 ref. 20).

Regeringsrätten har å andra sidan i ett avgörande beträffande arbetslöshetskassor med lokal administration, funnit att bestämmelsen ska tolkas så, att beslutet ska överklagas till den länsrätt där arbetslöshetskassans styrelse har sitt säte, och alltså inte den domstol där det lokalkontor som fattat beslutet är beläget (RÅ 1997 ref. 13). Avgörandet var ett av skälen till att det i lagen om arbetslöshetsersättning infördes en särskild forumregel av innebörden att behörig domstol är den inom vars domkrets det första beslutet i saken har fattats.

Länsrätternas domkretsar överensstämmer i stort sett med det geografiska området för de allmänna försäkringskassorna. Försäkringskassan i Västra Götaland omfattar dock geografiskt länsrätterna i Göteborg, Vänersborg och Mariestad.

Regleringen av försäkringskassornas fördelning av beslutskompetensen sinsemellan finns främst i 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799). Tre huvudsituationer kan urskiljas, nämligen att individen är bosatt i Sverige, att han eller hon arbetar här utan att vara bosatt samt att han eller hon enligt EG-rättslig lagstiftning har rätt till förmåner i egenskap av familjemedlem till en annan förmånsberättigad. För personer bosatta i Sverige gäller att ett ärende ska avgöras av den allmänna försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den enskilde var folkbokförd den 1 november året före avgörandet. Om den enskilde då inte var folkbokförd i Sverige ska ärendet i stället avgöras av den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den enskilde är bosatt vid årets ingång. Sker bosättningen senare under året, ska ärendet avgöras av den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde personen bor.

Ett ärende som avser någon som inte är bosatt i Sverige, men som alltså omfattas av socialförsäkringen på grund av arbetsvillkoret, skall avgöras av den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den enskilde regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. Om dygnsvilan inte tillbringas i Sverige, skall ärendet avgöras av den försäkringskassa inom vars verksamhetsområde den enskilde regelmässigt arbetar. Är den enskilde sjöman skall ärendet, om det inte avser pension, avgöras av Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa. Om det inte med stöd av dessa bestämmelser går att föra ett ärende till någon viss försäkringskassa, skall ärendet avgöras av Gotlands läns allmänna försäkringskassa om ärendet gäller pension, sjukersättning, aktivitetsersättning, yrkesskadelivränta eller livränta som bestäms med tillämpning av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, och av Stockholms läns allmänna försäkringskassa i övriga fall.

Om en persons familjemedlemmar ska ha förmåner skall ärendena avgöras av samma försäkringskassa som skall avgöra ett ärende angående den ursprungliga personen. Ett ärende, som avser någon som omfattas eller väljer att omfattas av svensk lagstiftning enligt artikel 16 i förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, skall avgöras av Gotlands läns allmänna försäkringskassa om ärendet gäller pension, sjukersättning, aktivitetsersättning, yrkesskadelivränta eller livränta som bestäms med tillämpning av lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring, och av Stockholms läns allmänna försäkringskassa i övriga fall.

Det finns en möjlighet att bestämma att det hos en eller flera försäkringskassor skall finnas för alla försäkringskassor gemensamma enheter för vissa ärenden eller frågor (se 18 kap. 2 § AFL och förordningen (2000:806) om gemensamma enheter för allmänna försäkringskassor). Sådana enheter finns för närvarande i försäkringskassorna i Östergötland (försäkringsmedicinska utredningar), Gotland (vissa EG-rättsliga pensionsfrågor), Skåne (tandvårdsförsäkring) och Norrbotten (efterlevandepension m.m.). I sådana fall är den försäkringskassan behörig att fatta

beslutet eller handha frågan. Dessutom finns vissa ytterligare bestämmelser om ärendepuppdelning i ett antal förordningar.

Den organisation med en myndighet för hela landet som regeringen föreslagit i prop. 2003/04:69 gör att forumreglerna för de allmänna förvaltningsdomstolarna behöver förändras. Förslaget i den delen innebär att ärendehandläggningen inte längre har några formella geografiska begränsningar. Det får ankomma på den nya myndigheten att besluta om den lokala organisationen. Det är vidare upp till myndigheten att utnyttja kapaciteten i organisationen på lämpligt sätt, vilket kan komma att innebära exempelvis att viss ärendehandläggning koncentreras till vissa orter eller att balanserade ärenden i en viss region sprids ut över landet. Nuvarande regler i bl.a. socialförsäkringslagen om fördelning av beslutskompetensen fyller inte längre någon funktion, eftersom beslutskompetensen i fortsättningen gäller myndigheten som helhet.

Enmyndighetslösningen kan alltså innebära att ärenden flyttas inom myndigheten över större geografiska områden än vad som gäller i dag. Det innebär att den allmänna forumregeln i lagen om allmänna förvaltningsdomstolar, som utgår från var beslutet är fattat, leder till att måltillströmningen till i första hand länsrätterna kan komma att variera mycket. Domstolarna får på detta sätt begränsade möjligheter att förutse sin arbetssituation. Justitiedepartementet lämnade i januari 2001 ett uppdrag till en särskild utredningsman att bl.a. överväga forumregeln i 14 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar. Översynen omfattade en undersökning av om en ny allmän forumregel, som t.ex. anknyter till bostadsort eller hemvist, bättre än den nuvarande kunde tillgodose vissa krav som angavs. Dessa krav var att så många måltyper som möjligt ska förekomma i alla länsrätter, att förändringar i förvaltningsmyndigheternas organisation inte påverkar spridningen av mål till länsrätterna samt att målen så långt det är möjligt handläggs av den länsrätt som är geografiskt närmast den det berör (Ju 2001:B, dnr Ju 2001/511/LED). Utredaren har därefter i september 2001 redovisat sitt förslag och förordat att nuvarande reglering ska bestå (se dnr Ju 2001/6425), men ändå uttalat att forumproblemet på grund av myndigheternas regionalisering bör lösas i specialförfattningarna, i första hand för länsrätternas största målområden. Förslaget har remissbehandlats och övervägs för närvarande inom Regeringskansliet.

I samband med inrättandet av en gemensam myndighet för hela skatteförvaltningen den 1 januari 2004 har särskilda forumregler införts för den verksamheten (se prop. 2002/03:90).

Utgångspunkten för en forumbestämmelse för socialförsäkringsmål bör vara att denna ska leda till en jämn och i så stor utsträckning som möjligt förutsägbar måltillströmning till länsrätterna. Tillströmningen bör inte påverkas av hur den nya myndigheten väljer att organisera sin verksamhet. Med en ny organisation för socialförsäkringsadministrationen uppfyller nuvarande allmänna forumregel inte dessa krav. Därför bör särskilda forumbestämmelser inrättas för socialförsäkringsmål.

Det finns ett egenvärde i att reglerna om behörig domstol blir enkla och enhetliga och det är även en fördel om de överensstämmer med den särreglering, som har inrättats på skatteområdet. Slutligen finns – som regeringen uttryckt i samband med översynen av den nuvarande bestämmelsen – ett värde i att måltyperna sprids till så många länsrätter som

möjligt samt att målen samtidigt så långt som möjligt handläggs av den länsrätt som är geografiskt närmast den det berör.

I de flesta ärenden som avgörs hos de allmänna försäkringskassorna är den försäkrade bosatt i Sverige. Med nuvarande ordning har ärendet då handlagts av en försäkringskassa i närheten av bostadsorten och därefter överklagats till den länsrätt som är geografiskt närmast. Regeringen anser att den försäkrades hemortskommun, dvs. där hon eller han var folkbokförd den 1 november året före det år beslutet fattades, även i fortsättningen i realiteten bör vara styrande vid valet av behörig domstol. En sådan reglering står i överensstämmelse med vad som gäller enligt rättegångsbalkens bestämmelser för ett stort antal måltyper i allmän domstol och även med vad som gäller som huvudregel för fysiska personer inom skattelagstiftningen.

Som nämnts ovan förekommer inom socialförsäkringen även beslut riktade mot personer som inte är bosatta i Sverige. För forumvalet vid överklagande av dessa beslut måste en annan lösning väljas. Försäkringskassorna har enligt nuvarande bestämmelser att som huvudregel utgå från var dygnsvilan tillbringas, därefter var arbetsgivaren finns och slutligen i en utpekad kassa (Gotlands läns allmänna försäkringskassa och i vissa fall Stockholms läns allmänna försäkringskassa). Ärendevolymer i jämförelse med det totala antalet ärenden för socialförsäkringsadministrationen är relativt små och detsamma gäller måltillströmningen till domstolarna. En grupp som omfattas är de s.k. gränsgångarna, vilkas ärenden i dag handläggs av den försäkringskassa där arbetsgivaren finns. Av naturliga skäl är den gruppen dock geografiskt relativt stabil. Handläggningen av utlandsärenden är i dagens organisation koncentrerad. Ärendenas särart gör att det är troligt att de även i en framtida organisation kommer att handläggas koncentrerat. Därför är det ändamålsenligt att överklaganden i sådana ärenden styrs utifrån var ärendet först prövats. Forum för överklagande kommer således i dessa fall styras av var Försäkringskassan väljer att handlägga ärendena. Om den nya myndigheten avser att i framtiden flytta handläggningen av sådana ärendegrupper får det förutsättas att Försäkringskassan beaktar forumproblematiken.

Frågan var ett ärende först anses prövat är emellertid inte alldeles klar. Till detta kommer att en enskild enligt nuvarande bestämmelser för socialförsäkringen endast kan överklaga sådana tjänstemannabeslut som fattats efter omprövning (se 20 kap. 11 § första stycket AFL). Det kan i en sådan situation uppstå än mer oklarheter om vilken domstol som är behörig (jfr RÅ 1997 ref. 13). I likhet med vad som gäller för arbetslöshetsförsäkringsmål (se 95 § lagen [1997:239] om arbetslöshetskassor) bör det därför införas en forumbestämmelse som pekar ut den domstol inom vars domkrets det första beslutet fattats som behörig domstol.

En forumregel som utgår från hemortskommunen innebär i praktiken att uppdelningen mellan förvaltningsdomstolarna i huvudsak består.

Det har i olika sammanhang framförts synpunkten att det vore av värde även för förvaltningsdomstolarna att få specialisera sig. Dessa tankar har emellertid hittills avvisats av statsmakterna. Det är snarast så, att det finns en strävan att sprida måltyperna över samtliga länsrätter. För de ärenden som överklagas med stöd av att beslutet fattats i domkretsen – exempelvis utlandsärenden – blir för övrigt konsekvensen av en koncentrerad handläggning i myndigheten, att även domstolen blir speciali-

serad. Om den nya myndigheten exempelvis även fortsättningsvis väljer att handlägga utlandsärenden på en enhet på Gotland, kommer Länsrätten i Gotlands län att även fortsättningsvis vara den domstol som har hand om överklagandena.

I den mån de föreslagna forumreglerna uppfattas som svårtillämpade är detta inte något som drabbar den enskilde klagande. Enligt 23 § andra stycket förvaltningslagen (1986:233) ska en skrivelse med överklagande ges in till den myndighet som meddelat beslutet. Myndigheten ska sedan göra en rättidsprövning och se till att överklagandet – om det är i rätt tid – vidarebefordras till rätt domstol.

I sammanhanget kan noteras att det i 20 kap. 13 § första stycket AFL sägs att om ett överklagande inom klagotiden kommit till allmän förvaltningsdomstol, RFV eller en allmän försäkringskassa som inte meddelat beslutet, ska överklagandet anses ha kommit in i rätt tid och översändas till behörig myndighet. När nu socialförsäkringsadministrationen kommer att utgöra endast en sammanhållen statlig myndighet saknas anledning att ha en sådan särreglering. Det innebär att lagrummet kan utmönstras. I stället kommer då att gälla de generella bestämmelserna i 6 a § förvaltningsprocesslagen och 24 § förvaltningslagen.

6 Sekretessfrågor m.m.

Regeringens förslag: I sekretesslagen (1980:100) och i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration görs ändringar på så sätt att vad som sägs om allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket i stället skall gälla Försäkringskassan.

Utredningens förslag: Utredningen berör inte närmare de författningsmässiga konsekvenserna när det gäller sekretesslagstiftningen.

Remissinstanserna: Datainspektionen har ingenting att erinra mot vad som föreslås. Inspektionen påpekar dock att det i författningsarbetet kan uppkomma sådana frågor om integritetsskydd som kan behöva övervägas särskilt.

Skälen för regeringens förslag

Den föreslagna organisatoriska förändringen av socialförsäkringens administration aktualiserar även vissa frågeställningar rörande tillämpningen av tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar och de bestämmelser i sekretesslagen (1980:100) som avser socialförsäkringens administration.

Tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar

En handling är enligt 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen (TF) allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten. Av 2 kap. 6 § första stycket TF framgår att en handling anses inkommen till en myndighet när

den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare tillhanda. I 2 kap. 7 § TF föreskrivs – såvitt nu är av intresse – att en handling anses upprättad hos en myndighet när den har expedierats, eller om den inte har expedierats, när det ärende till vilken den hänför sig har slutbehandlats eller, om den inte hänför sig till visst ärende, när den har färdigställts av myndigheten. Av 2 kap. 8 § TF framgår att om ett organ som ingår i eller är knutet till ett verk eller liknande myndighetsorganisation överlämnat en handling till ett annat organ inom samma myndighetsorganisation skall handlingen inte anses som därigenom inkommen eller upprättad i annat fall än då organen uppträder som självständiga i förhållande till varandra.

De allmänna försäkringskassorna är i dag att anse som särskilda myndigheter. Detta innebär att om en försäkringskassa översänder en handling till en annan försäkringskassa, så är handlingen att anse som i TF:s mening upprättad hos den översändande kassan och inkommen hos den mottagande kassan. Den föreslagna organisatoriska förändringen av socialförsäkringens administration innebär emellertid att de formella myndighetsgränserna i verksamheten försvinner och att all handläggning sker inom en och samma myndighet. Enligt huvudregeln kommer därför handlingar som utväxlas mellan olika organ inom den nya Försäkringskassan inte därigenom att bli allmänna. Det är bara i de fall organen uppträder som självständiga gentemot varandra som handlingar blir allmänna vid ett sådant överlämnande. Närmare ledning för hur man i det särskilda fallet skall se på denna fråga får hämtas i bestämmelser som gäller för de olika organens organisation, beslutsbefogenheter etc. (se prop. 1975/76:160 s. 151 ff.). Enbart det förhållandet att man inom den nya myndigheten – precis som i dag – kan komma att koncentrera handläggningen av vissa ärendetyper till ett visst organ torde inte medföra att organet kan anses uppträda som självständigt i förhållande till myndigheten i övrigt i den mening som avses i 2 kap. 8 § TF. Inte heller torde den kommande indelningen i olika länsorganisationer inom den nya Försäkringskassan att få den effekten. Med hänsyn till att det allmänna ombudet kommer att inta en sådan särställning inom myndigheten och ha egen beslutsbefogenhet kommer dock handlingar som utväxlas mellan ombudet och andra organ inom Försäkringskassan sannolikt i stor utsträckning att bli allmänna.

Sekretessgränserna inom Försäkringskassan

Enligt 7 kap. 7 § sekretesslagen (1980:100) gäller sekretess hos allmän försäkringskassa, Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket och domstol i ärende enligt lagstiftningen om allmän försäkring, allmän pension, arbetsskadeförsäkring eller handikappersättning och vårdbidrag eller om annan jämförbar ekonomisk förmån för enskild, eller om läkarvårdsersättning eller ersättning för sjukgymnastik, för uppgift om någons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör eller någon honom eller henne närstående lider men om uppgiften röjs. Samma sekretess gäller, med vissa undantag, hos annan myndighet på vilken det ankommer att handlägga ärende enligt lagstiftning som nu har nämnts. Vidare gäller hos en allmän försäkringskassa, Premiepensionsmyndigheten, Riksförsäkringsverket

och domstol förstärkt sekretess i ärende enligt lagstiftningen om inkomstgrundad ålderspension för vissa uppgifter om förfoganden över premiepensionsmedel (9 kap. 25 § sekretesslagen).

Sekretess gäller som huvudregel både mot enskilda och mot andra myndigheter samt mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet, om de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra (1 kap. 2 § och 3 § första och andra styckena sekretesslagen). Den första fråga som infinner sig är om sammanslagningen av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna till en myndighet kommer att medföra att det inom Försäkringskassan kommer att finnas olika verksamhetsgrenar mellan vilka det föreligger sekretess. Innan denna fråga kan besvaras måste först frågan vad som avses med begreppet verksamhetsgrenar behandlas. I propositionen till sekretesslagen uttalade lagrådet att med verksamhetsgren synes vara att likställa varje verksamhet inom en myndighet, från vilken en sekretessbelagd uppgift enligt en tillämplig sekretessregel inte får lämnas ut utan prövning enligt sekretesslagen (prop. 1979/80:2 Del A s. 463). Föredraganden anslöt sig till Lagrådets uttalande (a.a. s. 494). När det gällde sekretessprövning vid utlämnande inom en myndighet uttalade Lagrådet att en sådan prövning skall företas när fråga uppkommer om att lämna en sekretessbelagd uppgift till en enhet inom samma myndighet, som inte kan anses delta i den verksamhet där sekretessen gäller. Sistnämnda uttalande skall läsas mot den bakgrunden att propositionens lagförslag inte uppställde något krav på att de olika verksamhetsgrenarna skulle vara självständiga i förhållande till varandra för att en sekretessgräns skulle uppstå. Vid riksdagsbehandlingen av förslaget förordade dock Konstitutionsutskottet att sekretess bara skulle gälla mellan olika verksamhetsgrenar när dessa var att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. När detta skulle anses vara fallet fick bedömas med ledning av förarbetsuttalandena till 2 kap. 8 § tryckfrihetsförordningen (KU 1979/80:37 s. 12 ff). Riksdagen beslutade i enlighet med Konstitutionsutskottets förslag (rskr.179).

Den första förutsättningen som måste vara uppfylld för att en sekretessgräns skall uppstå inom en myndighet är således att det finns olika verksamhetsgrenar inom myndigheten. Först om så är fallet finns det anledning att pröva om de olika verksamhetsgrenarna också är självständiga i förhållande till varandra. I den verksamhet som Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna bedriver har myndigheterna i princip bara att tillämpa 7 kap. 7 § sekretesslagen. Bestämmelsen i 9 kap. 25 § sekretesslagen får anses ha marginell betydelse i detta sammanhang eftersom den bara innebär en förstärkning av sekretesskyddet för vissa uppgifter i ärenden enligt lagstiftningen om inkomstgrundande pension. När nämnda myndigheter slås ihop till Försäkringskassan kommer 7 kap. 7 § och 9 kap. 25 § att bli tillämpliga hos den nya myndigheten. Även det allmänna ombudet kommer, i likhet med Försäkringskassans övriga anställda, att tillämpa dessa bestämmelser. Den generella utformningen av sekretessregleringen på socialförsäkringsområdet medför således att några olika verksamhetsgrenar i sekretesslagens mening inte kommer att uppkomma inom den nya myndigheten såvitt gäller sakfrågorna. Vid sådant förhållande saknar det relevans att det allmänna ombudet intar en självständig ställning

inom Försäkringskassan i frågor som rör överklagande av myndighetens beslut.

Den föreslagna organisatoriska förändringen av socialförsäkringens administration innebär att den sekretessgräns som finns mellan de allmänna försäkringskassorna och mellan en allmän försäkringskassa och Riksförsäkringsverket enligt 1 kap. 3 § första stycket sekretesslagen försvinner. Bestämmelserna om sekretess mellan myndigheter innebär att sekretessbelagda uppgifter endast kan lämnas ut mellan de olika myndigheterna inom socialförsäkringsadministrationen om stöd för detta kan hämtas i någon sekretessbrytande regel. I förordningen (1980:995) om skyldighet för de allmänna försäkringskassorna att lämna uppgifter till andra myndigheter föreskrivs att en allmän försäkringskassa på begäran skall lämna uppgifter om enskilda till domstol, Riksförsäkringsverket, Statens löne- och pensionsverk, en annan allmän försäkringskassa eller en arbetsmarknadsmyndighet om uppgifterna behövs där i ärenden enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring eller annan jämförbar lagstiftning om ekonomisk förmån för enskilda eller enligt lagen (1991:1047) om sjuklön eller lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader. Uppgifter som en försäkringskassa har och som en annan försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket behöver i verksamhet med anknytning till nämnda förmånslag, skall således redan enligt gällande rätt utan hinder av sekretess lämnas till den senare myndigheten om denna behöver uppgifterna. Med hänsyn till den redovisade sekretessbrytande regeln torde således sammanslagningen av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna till en myndighet inte innebära någon förändring i praktiken i fråga om utlämnande av uppgifter som är föranlett av behov vid handläggning av ärenden.

Den nya Försäkringskassan kommer dock att ha betydligt fler anställda än var och en av de myndigheter som nu slås samman. Detta skulle kunna innebära en risk från integritetssynpunkt. Frågan hur en befattningshavare skall tillämpa sekretessreglerna i förhållande till sina arbetskamrater berörs i viss utsträckning i förarbetena till tidigare ändringar i sekretesslagen. I prop. 1990/91:111 anför departementschefen (s.24) att sekretessreglerna inte anses utgöra något hinder mot att lämna uppgifter mellan befattningshavare hos en myndighet i den utsträckning som är normal för och behövlig för ett ärendes handläggning eller verksamhetens bedrivande i övrigt. Departementschefen anför dock vidare att det av grunderna för sekretesslagen torde följa att en befattningshavare inte bör anse sig ha en obegränsad frihet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till andra anställda inom myndigheten. Justitieombudsmannen har också uttalat att det torde stå klart att en befattningshavare inte har någon obegränsad frihet att lämna uppgifter som omfattas av sekretess till sina arbetskamrater (JO 1983/84 s. 262). Justitieombudsmannen uttalade samtidigt att det å andra sidan är tydligt att sekretesslagen inte heller kan anses utgöra hinder mot att en handläggare rådfrågar andra befattningshavare om ett ärende, åtminstone inte om det framstår som objektivt försvarbart. Vidare måste uppgifter fritt kunna lämnas till den som på ett eller ett annat sätt deltar i beredandet och avgörandet av ett ärende.

Med hänsyn till att det följer av grunderna för sekretesslagen att en befattningshavare inte bör anse sig ha någon obegränsad frihet att lämna sekretessbelagda uppgifter till sina arbetskamrater och till det uppgiftsutbyte som redan idag är möjligt såväl mellan de allmänna försäkringskassorna sinsemellan som mellan kassorna och Riksförsäkringsverket, innebär en sammanslagning av dessa myndigheter till en ny myndighet i praktiken ingen förändring från sekretessynpunkt.

Sammanfattningsvis är den enda ändring i sekretessregleringen som behöver göras med anledning av omorganisationen att orden "allmän försäkringskassa" och "Riksförsäkringsverket" i olika böjningsformer i 7 kap. 7 § och 9 kap. 25 § sekretesslagen skall ersättas med "Försäkringskassan". Begreppet Försäkringskassan innefattar här även det allmänna ombudet.

Behandling av personuppgifter

Personuppgiftslagen (1998:204) (PUL) innehåller grundläggande regler för hur personuppgifter får behandlas. PUL gäller även behandlingen av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Omfattningen av behandlingar av bl.a. integritetskänsliga uppgifter inom socialförsäkringens administration och behovet av en tydlig reglering av sådan behandling har påkallat att bestämmelserna i PUL kompletteras genom en registerlag som är tillämplig inom de aktuella myndigheternas verksamheter.

Sedan den 1 december 2003 gäller lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Den nya lagen är tillämplig i fråga om i princip all automatiserad behandling av personuppgifter och viss manuell behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration. Den samling uppgifter som med hjälp av automatiserad behandling används gemensamt i verksamheterna utgör socialförsäkringsdatabasen. Den grundläggande tanken med socialförsäkringsdatabasen är att reglera behandling av personuppgifter som på grund av gemensam användning är att anse som särskilt integritetskänsliga.

Behörigheten till åtkomst till uppgifter i databasen är enligt lagen begränsad till uppgifter som den enskilde handläggaren behöver för att fullgöra sina arbetsuppgifter. Tilldelning av behörighet för åtkomst till socialförsäkringsdatabasen skall inom administrationen ske genom en särskild handling i enlighet med vad som föreskrivs av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer. Särskilda regler gäller enligt lagen för bl.a. direktåtkomst till socialförsäkringsdatabasen. Direktåtkomst skall vara förbehållen de personkategorier som på grund av sina arbetsuppgifter behöver tillgång till uppgifterna.

När det gäller åtkomsten till uppgifterna i socialförsäkringsdatabasen för personalen vid den nya Försäkringskassan är det angeläget att framhålla att PUL:s allmänna bestämmelser om grundläggande krav på och säkerhet vid behandling m.m. av personuppgifter innebär att olika åtgärder måste vidtas som bl.a. minimerar riskerna för oacceptabla integritetsintrång. 2003 års lag ställer krav på att den i fråga om säkerhetsåtgärder personuppgiftsansvariga myndigheten sätter upp klara och tydliga gränsdragningar i fråga om vilka personer som skall ha tillgång till vilka uppgifter. Detta är än viktigare med den nya organisationen. De

aktuella gränsdragningarna är en uppgift som hänger mycket nära samman med Försäkringskassans inre organisation och som måste göras av kassan själv.

Övervägandena i denna del leder inte till annan slutsats än att endast orden ”allmän försäkringskassa” och ”Riksförsäkringsverket” i olika böningsformer skall ersättas med ”Försäkringskassan”.

24-timmars myndighet

Den 1 april 2004 trädde en lag (2004:115) om självbetjäningstjänster via Internet inom socialförsäkringens administration i kraft. Lagen efterträdde en tidsbegränsad lag om försöksverksamhet med 24-timmars myndighet inom socialförsäkringsadministrationen. Den nya lagen gäller socialförsäkringsförmåner samt andra förmåner och ersättningar som enligt lag eller förordning handläggs av Riksförsäkringsverket, de allmänna försäkringskassorna eller Premiepensionsmyndigheten. Med självbetjäningstjänster avses i lagen möjligheter att via Internet få tillgång till personuppgifter och annan information samt utföra vissa angivna rättshandlingar.

En enskild får enligt lagen – i den utsträckning som framgår av föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer – använda självbetjäningstjänster för att lämna uppgifter, göra anmälningar eller ansökningar, förfoga över rättigheter samt utföra andra rättshandlingar. Sådana rättshandlingar som anges i första stycket har samma rättsverkningar som om de utförts i enlighet med de föreskrifter om formkrav som annars gäller.

Lagen innehåller bestämmelser om elektronisk signatur och certifikat för kontroll av användarens identitet m.m. Vidare anges att en handling eller uppgift som vid användning av en självbetjäningstjänst översänts till en myndighet inom socialförsäkringens administration, skall anses ha kommit in till den myndighet till vilket ärendet hör när den har anlänt till den del av ett system för automatiserad behandling som anvisats som mottagningsställe för självbetjäningstjänsten.

Den planerade utbyggnaden av verksamheter med 24-timmarsmyndigheter har inte förutsatt några förändringar av reglerna om sekretess. I prop. 2003/04:40 med förslag till 24-timmarsmyndighet inom socialförsäkringens administration framhåller regeringen (s. 15) att den prövning av eventuell sekretess som kan komma i fråga i praktiken av naturliga skäl sker vid fastställandet av det urval av uppgifter som enskilda skall ha tillgång till vid användning av självbetjäningstjänster. Eftersom det i första hand är fråga om uppgifter som gäller den enskilde själv, torde dock det aktuella urvalet i regel kunna fastställas utan att några uppgifter av betydelse måste uteslutas på grund av sekretess. Enligt 14 kap. 4 § sekretesslagen gäller enligt huvudregeln sekretess till skydd för enskild inte i förhållande till honom eller henne själv. De undantag från detta som anges i sekretesslagen, exempelvis i 7 kap. 7 § andra stycket, torde inte bli tillämpliga i de avsedda fallen. Vidare anförs i propositionen (s. 16) att det ankommer på de berörda myndigheterna att vid utformningen av en självbetjäningstjänst beakta bestämmelserna i sekretesslagen och därvid dels avgöra vilket urval av uppgifter som kan lämnas ut, dels att se till att identifieringen av mottagaren är tillfyllest i

de fall sekretess kan föreligga i förhållande till någon annan än mottagaren.

Att de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket går upp i en ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration föranleder ingen annan bedömning när det gäller sekretess och behandling av personuppgifter än den som gjordes vid tillkomsten av lagen om självbetjäningstjänster via Internet inom socialförsäkringens administration.

7 Övergångsfrågor

7.1 Verksamhetsövergången

Regeringens förslag: I lagen med anledning av inrättande av Försäkringskassan skall regler införas om att staten den 1 januari 2005 övertar de allmänna försäkringskassornas tillgångar och skulder. Vidare skall bestämmelser införas i samma lag om att staten övertar ansvaret för de allmänna försäkringskassornas rättigheter samt förbindelser och övriga åtaganden.

Enligt övergångsbestämmelser till 18 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring skall bestämmelserna om redovisning och revision kunna tillämpas även på de allmänna försäkringskassornas sista räkenskapsår. Bestämmelserna om skadestånd i samma kapitel skall fortfarande tillämpas såvitt gäller förhållanden före utgången av år 2004.

Regeringens bedömning: Den verksamhet som förs över från de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket till den nya Försäkringskassan bevarar sin identitet vid övergången. När det gäller de anställda regleras övergången av allmänna bestämmelser som finns i den arbetsrättsliga lagstiftningen.

Utredningens bedömning: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Personalfrågor berörs framför allt i remissyttrandena från försäkringskassorna och personalorganisationerna. Som framgår av avsnitt 8.2 uppehåller sig ett par försäkringskassor särskilt vid försäkringskassornas fonder och stiftelser. I övrigt behandlas övergångsfrågorna endast översiktligt i remissyttrandena.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: De allmänna försäkringskassorna är i nuvarande form självständiga offentlighetsrättsliga juridiska personer. De är inte statliga myndigheter och därför inte inordnade i den statliga myndighetskretsen. Kassorna är däremot när det gäller administration, t.ex. ärendehandläggningen i viktiga avseenden jämställda med statliga förvaltningsmyndigheter.

Sammanläggningen av samtliga försäkringskassor – tillsammans med det statliga Riksförsäkringsverket (RFV) – till en ny sammanhållen statlig myndighet medför i rättsligt avseende en rad olika förändringar. För de anställda i försäkringskassorna får övergången till en statlig myndighet således viktiga arbetsrättsliga följder. Dessa har behandlats relativt

utförligt i propositionen En ny statlig myndighet för socialförsäkringens administration prop. 2003/04:69.

Som framgår av den nämnda propositionen innebär reglerna i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd att de anställdas anställningsavtal automatiskt kommer att föras över till Försäkringskassan, om inte arbetstagaren motsätter sig detta. Enligt allmänt löne- och förmånsavtal (ALFA) gäller att central arbetstagarorganisation skall ges tillfälle till förhandling om anställningsvillkoren när en ny myndighet under regeringen inrättas. Vidare påpekas i propositionen bl.a. att en hel del arbete behöver läggas ned på det personalpolitiska området innan den nya statliga myndigheten kan inrättas.

De arbetsrättsliga frågor som således redan behandlats i den tidigare propositionen kräver i detta sammanhang ingen ytterligare belysning utan kan lämnas utanför den fortsatta genomgången av de rättsliga övergångsfrågor som inrättandet av den nya Försäkringskassan för med sig.

De allmänna försäkringskassorna förvaltar sin förmögenhetsmassa självständigt. Samtidigt beslutar regeringen om vad som ska göras med tillgångarna om kassan upplöses eller verksamhetsområdet ändras. Detta har gällt enligt 18 kap. 4 § andra stycket AFL alltsedan lagen kom till.

Reformen innebär formellt sett att kassorna upphör som självständiga rättssubjekt. Det kan därför hävdas att det redan genom nuvarande reglering i AFL står klart att regeringen fritt kan disponera de tillgångar som kassorna i dag förfogar över och således kan besluta om dessa.

Ytterligare skäl talar för det rimliga i en sådan ordning. Kassorna är i sin verksamhet i princip att jämställa med statliga myndigheter och deras uppgift, som är definierad i lag, tillgodoser enbart ett uttalat allmänintresse. Organisationsreformen medför inte någon ändring av verksamheten som sådan, utan ansvaret för denna övergår på den nya myndigheten.

Verksamheten hos försäkringskassorna är sedan lång tid tillbaka finansierad helt av allmänna medel. Sammantaget finns det inte några bärande invändningar utifrån ett civilrättsligt eller europarättsligt perspektiv mot att försäkringskassornas tillgångar och skulder överförs till staten.

Det kan således enligt regeringens bedömning inte finnas några skäl mot att överföra kassornas tillgångar och skulder till staten. Frågan är emellertid om kassornas roll som offentligrättsligt subjekt har en sådan karaktär att man kan göra en sådan överföring utan särskild reglering.

Det kan nämnas att när lokalhållningen för de allmänna underrätterna övertogs av staten från tingshusbyggnadsskyldige, som var en specialkommun med beskattningsrätt och hade egen förvaltning, antogs bestämmelser i en särskild lag (1970:390), som bl.a. innebar att tingshusbyggnadsskyldiges fasta egendom, penningmedel, rättigheter och andra tillgångar övertogs av staten (prop. 1970:1 bil. 4). Detsamma var förhållandet när staten övertog skogsvårdsstyrelsernas egendom genom en lag (1981:369). Från senare tid kan nämnas att särskilda regler om äganderätt till vissa tillgångar infördes i lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan.

På motsvarande sätt som således kommit till användning vid tidigare tillfällen när organisationsövergångar inneburit att egendom överförts till eller från staten bör regler nu införas i den lag med anledning av inrättande av Försäkringskassan som förelagts riksdagen i

prop. 2003/04:69 om att staten den 1 januari 2005 övertar de allmänna försäkringskassornas fasta egendom, penningmedel, rättigheter och andra tillgångar samt förbindelser och övriga åtaganden.

När det gäller RFV:s tillgångar finns det inte behov av särskilda regler av motsvarande slag vid sidan av allmänna bestämmelser om att det som är föreskrivet i eller annars följer av en lag eller annan författning beträffande allmänna försäkringskassor eller RFV efter utgången av år 2004 i stället skall tillämpas på den nya Försäkringskassan.

Särskilda överväganden krävs emellertid när det gäller förvaltningen av de fonder och stiftelser som finns knutna till de allmänna försäkringskassorna samt de fastigheter som ingår i dessa. Vidare behöver den praktiska hanteringen av de fastigheter som ägs av försäkringskassorna direkt klaras ut. Dessa frågor behandlas i avsnitt 8.2.

Förbindelser och övriga åtaganden enligt civilrättsliga avtal som har ingåtts av en allmän försäkringskassa bör enligt regeringens bedömning kunna föras över till den nya Försäkringskassan. Detta är primärt en fråga om information till avtalsparterna. I en del fall kan det emellertid behövas ändringar i avtalsinnehållet eller att avtalen sägs upp. Återkrav och fordringar får hanteras på motsvarande sätt. I detta sammanhang kan påminnas om den särskilde utredare som tillsatts för att förbereda och genomföra bildandet av Försäkringskassan, genomförandeorganisationen GEORG S 2003:13. Utredaren skall vidta de åtgärder som krävs för att den nya myndigheten skall kunna inrättas den 1 januari 2005. Regeringen föreslår att det i lagen med anledning av inrättande av Försäkringskassan även tas in en uttrycklig regel om att staten den 1 januari 2005 övertar ansvaret för de allmänna försäkringskassornas rättigheter samt förbindelser och övriga åtaganden.

7.2 Fonder, stiftelser och fastigheter

Regeringens förslag: De nuvarande fonderna för den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen skall avvecklas den 1 januari 2005 i samband med att den nya Försäkringskassan inrättas.

Staten övertar den 1 januari 2005 de fastigheter, tomträtter och bostadsrätter som de allmänna försäkringskassorna äger.

De stiftelser som förvaltas av de allmänna försäkringskassorna överlämnas den 1 januari 2005 till förvaltning av den nya Försäkringskassan.

Regeringens bedömning: Tillgångar i form av likvida medel från de avvecklade fonderna för den obligatoriska och frivilliga sjukförsäkringen bör redovisas mot inkomsttitel på statsbudgeten.

Den frivilliga sjukförsäkringen bör fr.o.m. den 1 januari 2005 finansieras från ett anslag som riksdagen anvisar för ändamålet.

Utredningens bedömning: Fonderna för den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen kan föras över till Försäkringskassan. Denna bör också överta de uppgifter som de allmänna försäkringskassorna eller Riksförsäkringsverket har i enskilda fonder eller stiftelser.

Remissinstanserna: Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa anser att även om försäkringskassornas fonder och stiftelser förs över till

den nya myndigheten är det av vikt att dessa, i de fall de har en historiskt sett regional anknytning, bibehåller denna. De regionala enheterna bör i dessa fall fortsätta förvaltningen, formellt på uppdrag av den centrala. Liknande synpunkter framförs av Västernorrlands allmänna försäkringskassa.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Inom den obligatoriska sjukförsäkringen fanns det tidigare bestämmelser om fonder. Dessa skulle dock avvecklas enligt beslut av 1982 års riksdag efter förslag i budgetpropositionen 1981/82:100 s. 71 ff. Tillgångarna skulle överföras till statsbudgeten och tas i anspråk enligt bestämmelser som meddelades av regeringen.

I ett regeringsbeslut den 17 juni 1982 (F 1189/82) beslöt regeringen att de fordringar på statsverket som ingår i ifrågavarande fonder skulle avskrivas snarast samt att övriga tillgångar – förutom fastigheter och bostadsrätter – samtidigt skulle föras över till RFV:s förvaltning.

RFV skulle enligt beslutet snarast upplösa de överförda tillgångarna och tillföra dessa statsbudgeten. Av de medel som överfördes till statsbudgeten skulle visst belopp tillföras femte huvudtitelns förslagsanslag Allmänna försäkringskassorna och återstoden förslagsanslaget Bidrag till sjukförsäkringen.

I beslutet antecknades att vid en framtida försäljning av fastighet eller bostadsrätt som tillhör en försäkringskassas fond för den obligatoriska sjukförsäkringen skall betalningen tillföras förslagsanslaget Bidrag till sjukförsäkringen.

I fonderna för den obligatoriska sjukförsäkringen finns det i praktiken i dag endast fast egendom.

När det gäller den frivilliga sjukförsäkringen skall enligt bestämmelser i 21 kap. 2 § AFL den försäkrade betala avgifter, fastställda av regeringen eller Riksförsäkringsverket (RFV), till försäkringen. Vidare får statsbidrag lämnas till viss del av kostnaderna. För reglering av över- och underskott skall det hos varje allmän försäkringskassa finnas en fond för den frivilliga sjukförsäkringen.

Fondens kapital och avkastning får tas i anspråk enligt bestämmelser som meddelas av regeringen. Fonden förvaltas enligt grunder som riksdagen fastställer särskilt.

Det finns i dag 21 fonder för den Frivilliga sjukförsäkringen på sammanlagt knappt 333,5 miljoner kronor. Medlen är till större delen placerade i bank. Det finns också två fastigheter till ett sammanlagt bokfört värde av ca 5,2 miljoner kronor, som är placerade i dessa fonder.

Samtliga fonder förvaltas enligt en särskild lag (1962:401) om förvaltningen av de allmänna försäkringskassornas fonder för den obligatoriska och den frivilliga sjukförsäkringen. Enligt dessa får allmän försäkringskassa placera fondmedel i obligationer och skuldförbindelser av vissa slag men också – med RFV:s medgivande – i fastigheter avsedda för kassans verksamhet. Sju av landets 21 försäkringskassor har den Obligatoriska sjukförsäkringsfonden placerad i sådana fastigheter. Som har nämnts nyss har också två försäkringskassor fastigheter placerade i den Frivilliga sjukförsäkringsfonden.

I budgetpropositionen för år 1999 (prop. 1998/99:1 utg.omr.10) redovisade regeringen att RFV getts i uppdrag att förbereda en avveckling av tre fonder som förvaltades av RFV. Kvarvarande medel

från två av fonderna borde föras över till statsbudgeten, för en tredje skulle medlen föras över till folkpensioneringsfonden. Efter förslag i samma proposition antogs en lag (1998:1757) om förvaltning av fonder inom socialförsäkringsområdet, som ersatte ett reglemente (1961:265) angående förvaltningen av Riksförsäkringsverkets fonder.

Lagen innebar att fondförvaltningen hos RFV fördes över till Kammarkollegiet. Lagen tillämpas på nio angivna fonder, däribland Folkpensioneringsfonden och Den frivilliga pensionsförsäkringens fonder. Fonderna förvaltas av Kammarkollegiet. RFV svarar för att fondernas medel och dessas avkastning används i enlighet med de ändamål som fonderna är avsedda för och svarar även för utbetalning av medel ur fonderna.

Hos de allmänna försäkringskassorna finns ett antal stiftelser och fonder med en avskild förmögenhetsmassa, som utgör stiftelser enligt stiftelselagen. Dessa har antingen egen förvaltning med styrelser som helt eller delvis har utsetts av försäkringskassornas styrelser eller s.k. anknu- ten förvaltning, vilket innebär att de förvaltas av försäkringskassorna.

Här kan anmärkas att det i en särskild donationsförordning (1998:140) finns bestämmelser för myndigheter under regeringen om mottagande och förvaltning av donationer samt om åtagande att förvalta en stiftelse.

För myndigheter under regeringen gäller förordningen (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m. Med förvaltning avses i förordningen ansvar för förvärv, upplåtelse, drift och underhåll samt avyttring av fast egendom för statens räkning. Med fast egendom avses i förordningen även tomträtt samt byggnad och anläggning som är lös egendom. Enligt förordningen beslutar regeringen vilka myndigheter som ska förvalta fastigheter. Fast egendom får inte förvärvas och förvaltas av andra än fastighetsförvaltande myndigheter.

Av bestämmelserna kan vidare nämnas att en myndighet inte får förvalta bostäder för uthyrningsändamål, om inte fastigheten eller byggnaden som förvaltas av myndigheten innehåller bostad som inte kan avskiljas från fastigheten eller byggnaden i övrigt. Vidare gäller att en fastighetsförvaltande myndighet får upplåta mark och lokaler till statliga eller kommunala myndigheter eller till enskilda. Sådana upplåtelse ska ske på marknadsmässiga villkor.

För avyttring av fastigheter gäller förordningen (1996:1190) om överlåtelse av statens fasta egendom m.m. I förordningen anges att, förutom vissa affärsverk, Statens fastighetsverk och Kammarkollegiet inom vissa ramar får besluta om försäljning av fast egendom som de förvaltar. Allmänt sägs i förordningen att en fastighetsförvaltande myndighet får sälja fast egendom, om egendomen inte alls eller endast i ringa utsträckning behövs i statens verksamhet och om det inte finns särskilda skäl för att egendomen fortfarande ska ägas av staten.

Försäkringskassorna har i viss utsträckning sina lokaler i fastigheter som tillhör fonder som förvaltas av kassorna. I några kassor finns fastigheter som ägs av kassan direkt. Bland försäkringskassornas tillgångar finns vidare tomträtter och bostadsrätter. Det bokförda värdet av försäkringskassornas fastigheter och tomträtter har beräknats till 143,6 miljoner kr. Det verkliga värdet är sannolikt långt högre.

Den frivilliga och obligatoriska sjukförsäkringen samt direktägda fastigheter

Lagen (1996:1059) om statsbudgeten gör det inte möjligt att i statens verksamhet behålla några fonder för att reglera över- och underskott hos den frivilliga försäkringen. Denna försäkring bör fr.o.m. den 1 januari 2005 på sedvanligt sätt finansieras från ett anslag som riksdagen anvisar för ändamålet.

De nuvarande 21 fonderna för den frivilliga sjukförsäkringen bör, liksom fonderna för den obligatoriska sjukförsäkringen, avvecklas i samband med att den nya Försäkringskassan inrättas. Tillgångarna bör föras över till statsbudgeten och redovisas mot inkomstitel. De försäkrades rättigheter enligt lag påverkas inte av att redovisningen på statsbudgeten ändras. Beslut om att avveckla fonderna bör fattas av riksdagen.

Den fasta egendomen bör i samband med avvecklingen den 1 januari 2005 tas om hand av Statens fastighetsverk och tas upp i verkets balansräkning. Det bör överlämnas åt Statens fastighetsverk att sköta förvaltningen av de fastigheter som utgör fondmedel. Detsamma bör gälla fastigheter och tomträtter som ägs direkt av de allmänna försäkringskassorna. Fastigheterna bör tillsvidare drivas som ett eget resultatområde. Det skall ankomma på Fastighetsverket att i samråd med Försäkringskassan närmare utreda i vilken utsträckning fastigheterna i fortsättningen skall behållas av staten och upplåtas till lokaler åt Försäkringskassan. Försäkringskassan kommer fr.o.m den 1 januari 2005 att hyra sina lokaler så som flertalet statliga myndigheter gör. Hyresbeloppen bör under en övergångstid successivt anpassas till en marknadsmässig nivå.

Stiftelser som förvaltas av de allmänna försäkringskassorna

Förvaltningen av dessa stiftelser bör kunna överlämnas till den nya Försäkringskassan genom en bestämmelse i lagen med anledning av inrättande av Försäkringskassan.

Det får ankomma på Försäkringskassan att överväga om det med hänsyn till en stiftelses ändamål eller stadgar finns skäl att överlåta åt Försäkringskassans ledning i länet att svara för att stiftelsernas avkastning används i enlighet med de ändamål som de är avsedda för. Om en stiftelses ändamål eller stadgar är utformade på ett sådant sätt att dessa är svåra att tillgodose, finns det möjlighet att ansöka om permutation hos Kammarkollegiet.

8 Konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

De förslag som läggs fram nu bör inte påverka ärendetillströmningen till länsrätterna i någon mätbar omfattning. Utvecklingen bör emellertid noga följas och om reformeringen av socialförsäkringsadministrationen mot förmodan skulle komma att medföra en större arbetsbörda på grund av en förändrad ärendetillströmning eller förändringar i arbetsbördan

mellan domstolarna bör det övervägas om domstolarnas anslag skall justeras.

9 Författningskommentar

De förslag till författningsändringar som uteslutande utgör direkta konsekvenser av den i remissen föreslagna ändringen av socialförsäkringsadministrationens organisation kommenteras dock inte här. Ändringarna består väsentligen antingen i

- att orden "Riksförsäkringsverket", "allmän försäkringskassa" eller "försäkringskassan" i olika böjningsformer byts ut mot "Försäkringskassan" eller i förekommande fall "Försäkringskassans",

- att bestämmelser som anger att ansökan, anmälan eller liknande skall ges in till en viss eller en valfri allmän försäkringskassa ersätts av bestämmelser som anger att nämnda handling skall ges in till Försäkringskassan,

- att bestämmelser som anger vilken allmän försäkringskassa som skall fatta beslut eller vidta annan åtgärd utmönstras,

- att bestämmelser som anger hur en begäran om omprövning eller ett överklagande som getts in till en annan allmän försäkringskassa än den som har fattat beslutet skall hanteras utmönstras,

- att bestämmelser som anger att Riksförsäkringsverket för det allmännas talan i domstol eller får ta över den uppgiften ändras på det sättet att dessa befogenheter överförs till Försäkringskassan eller dess allmänna ombud eller

- att bestämmelser som i något avseende likställer allmän försäkringskassa med statlig eller kommunal myndighet slopas.

Lagen (1962:381) om allmän försäkring och andra författningar på socialförsäkringsområdet är för närvarande föremål för en teknisk översyn. En särskild utredare skall utarbeta förslag till en lagstiftning som ger bättre överskådlighet och säkerhet mot bristande enhetlighet i fråga om regler och begrepp som är gemensamma för socialförsäkringen (Utredningen S 2001:04 om samordning av socialförsäkringslagarna [SamSol]). Därvid skall lagarna på ett bättre sätt samordnas, om möjligt sammanföras, så att de blir lättare att överblicka och tillämpa. – Mot denna bakgrund har nu föreliggande förslag beträffande de nämnda lagarna i möjligaste mån begränsats till rena konsekvensändringar med anledning av den ändrade organisationen av socialförsäkringsadministrationen.

9.1 Förslaget till lag om allmänt ombud hos Försäkringskassan

1 §

Enligt flertalet lagar inom socialförsäkringsområdet och anslutande områden är den allmänna försäkringskassan beslutande myndighet. Beslut kan också fattas av Premiepensionsmyndigheten och Riksförsäkringsverket. Den allmänna försäkringskassans och Premiepensionsmyndighetens beslut kan enligt nu gällande regler överklagas av Riksförsäkringsverket

hos länsrätt. Bortsett från premiepension och frågor rörande pensionsgrundande inkomst kommer det inom socialförsäkringsadministrationen framdeles att finnas endast en myndighet, Försäkringskassan. Denna myndighet kommer att ta över såväl Riksförsäkringsverkets som de allmänna försäkringskassornas uppgifter. En väsentlig del av ärendena inom socialförsäkringsområdet kommer således att handläggas av endast en myndighet. Enligt allmänna regler kan emellertid inte en myndighet överklaga sina egna beslut. Det kan emellertid även i framtiden finnas behov av att från det allmännas sida överklaga beslut fattade inom socialförsäkringsadministrationen. Inrättandet av en funktion som allmänt ombud vid Försäkringskassan skall ses mot denna bakgrund. Grunderna för inrättandet av denna funktion har berörts närmare i avsnitt 5.1.

Bestämmelser om det allmänna ombudets överklaganderätt skall enligt förslaget tas in i lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) och lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension (LIP). I en rad andra lagar införs hänvisningar till bestämmelserna om allmänt ombud i AFL och LIP.

Som berörts närmare i avsnitt 5.1 är inrättandet av en funktion som allmänt ombud en nödvändig konsekvens av att verksamheten vid de allmänna försäkringskassorna och Riksförsäkringsverket överförs till en enda statlig myndighet.

Bestämmelser om när det allmänna ombudet kan överklaga beslut finns i 20 kap. AFL och 13 kap. LIP. I annan lagstiftning förekommer hänvisningar till dessa bestämmelser.

Det ligger i sakens natur att det allmänna ombudet inte kan ha vetskap om alla beslut som Försäkringskassan fattar. En förutsättning för att ombudets verksamhet skall fungera på ett tillfredsställande sätt är därför att Försäkringskassan underrättar ombudet om beslut som det kan finnas anledning att överklaga. Det får ankomma på Försäkringskassan att i sin arbetsordning införa föreskrifter om när det allmänna ombudet skall underrättas om meddelade beslut.

2 §

Vad som sägs i paragrafen torde i och för sig följa av allmänna processuella regler. Det kan emellertid vara lämpligt att uttryckligen klargöra råkången mellan Försäkringskassans och det allmänna ombudets partsställning i allmän förvaltningsdomstol. Det allmänna ombudet för det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol, om ombudet har överklagat Försäkringskassans beslut och således initierat domstolsprocessen. Detta gäller i samtliga domstolsinstanser, även om det är den enskilde som för målet vidare till kammarrätt eller Regeringsrätten.

Är det däremot så att enbart en enskild person har överklagat Försäkringskassans beslut företräds det allmänna i domstolsprocessen genomgående av Försäkringskassan. Innebörden av paragrafen är vidare att det allmänna ombudet för det allmännas talan om såväl ombudet som den enskilde överklagat Försäkringskassans beslut.

3 §

Genom bestämmelsen i denna paragraf får det allmänna ombudet möjlighet att i allmän förvaltningsdomstol låta sig företräddas av tjänsteman vid Försäkringskassan. Det ligger i sakens natur att det allmänna ombudet

därvid inte bör företrädas av den som har fattat det ursprungligen överklagade beslutet.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan

3 §

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att den nya Försäkringskassan tar över handläggningen av de ärenden som hittills har handlagts av Riksförsäkringsverket eller de allmänna försäkringskassorna. Inom socialförsäkringsadministrationen handläggs en stor mängd ärenden, som ofta har en avgörande ekonomisk betydelse för den enskilde. Bestämmelsen i 1 § denna lag – att det som är föreskrivet beträffande de allmänna försäkringskassorna eller Riksförsäkringsverket i stället skall tillämpas på Försäkringskassan – syftar till att klargöra att Försäkringskassan den 1 januari 2005 till fullo träder i stället för de myndigheter som den ersätter. Förevarande bestämmelse i 3 § har tillkommit för att det inte skall uppstå några tvivel om att alla de ärenden som före organisationsförändringen handläggs av Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna tas över av den nya Försäkringskassan när denna inrättas den 1 januari 2005. Alla pågående ärenden kommer med andra ord i fortsättningen att handläggas av Försäkringskassan.

Utåt sett kommer organisationsförändringarna knappast att märkas av allmänheten. Kontor och handläggande tjänstemän kommer i stort att vara desamma i den mån inte genom genomförandeorganisationens försorg vissa organisatoriska förändringar hinner vidtas till den 1 januari 2005.

Vad som sägs om ärenden gäller givetvis också ärenden av förvaltningsmässig karaktär. De ärenden som Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna handlägger t.ex. i förhållanden till andra myndigheter eller organ övergår i oförändrat skick på den nya Försäkringskassan den 1 januari 2005 för fortsatt handläggning.

Enligt *andra stycket* skall olika handlingar och uppgifter som har lämnats till en allmän försäkringskassa anses som inkomna till den nya Försäkringskassan vid den tidpunkt de inkom till den allmänna försäkringskassan. De föreskrifter om ansökningstider, frister m.m. som finns i olika socialförsäkrings- och bidragslagar ändras med anledning av inrättande av den nya Försäkringskassan till att avse när handlingar och uppgifter inkom till den nya myndigheten. Den här aktuella bestämmelsen innebär att det inte behövs några särskilda övergångsbestämmelser för dessa författningsändringar. De ändrade bestämmelserna om ansökningstider, frister m.m. skall på grund av förevarande bestämmelse tillämpas som om förändringarna av socialförsäkringsadministrationen inte hade kommit till stånd.

Bestämmelsen i *tredje stycket* skall göra tydligt att alla pensioner och bostadsbidrag, sjuk- och föräldraförsäkringsförmåner m.fl. ersättningar och bidrag som den äldre administrationen har beslutat om kommer att fortsätta att betalas ut på samma sätt som tidigare. Så kommer att ske fram till den tidpunkt som har angetts i beslutet eller till dess den nya Försäkringskassan eventuellt fattar ett nytt beslut i samma ärende. Ett

nytt beslut kan fattas om det i och för sig föreligger förutsättningar för att ändra eller ompröva ett tidigare beslut t.ex. med tillämpning av bestämmelserna i 20 kap. 10 och 10 a §§ eller på grund av domstols beslut.

4 §

Enligt *första stycket* övertar staten alla tillgångar av olika slag som tillhör de allmänna försäkringskassorna. Det innebär till att börja med att de fastigheter, tomträtter och bostadsrätter som de allmänna försäkringskassorna äger vid årsskiftet 2004/2005 blir statlig egendom. Som har framgått av avsnitt 7.2 gäller särskilda förvaltningsbestämmelser för fast egendom som ägs av staten.

Till övriga tillgångar som övertas av staten, dvs. den nya Försäkringskassan hör hyresrätter, inventarier och annan utrustning, fordringar, banktillgodohavanden, kassamedel och telefonabonnemang samt fonder. Fonder som inte är speciallagsreglerade, se avsnitt 7.2, är antingen att betrakta som stiftelser enligt bestämmelser i stiftelselagen (1994:1220), om de förvaltas som en avskild förmögenhetsmassa för visst ändamål eller, om de inte utgör en sådan avskild förmögenhetsmassa, som en tillgång hos kassan. När samtliga tillgångar hos de allmänna försäkringskassorna på detta sätt genom beslut i lag överförs till staten, kan det i efterhand visa sig att det råder oklarheter om äganderätten eller en nyttjanderätt till en viss egendom. Om därför äganderättsövergången av viss egendom från en allmän försäkringskassa till staten skulle medföra att exempelvis en stiftelses eller en enskild persons rätt träds för när i något avseende, får en tvist om t.ex. eventuell ersättning av staten lösas enligt vanliga regler.

På motsvarande sätt övertar staten ansvaret för de allmänna försäkringskassornas förbindelser och övriga åtaganden. Hit hör t.ex. låneskulder samt förpliktelser som åvilar kassorna som hyresgäst eller som part i andra ömsesidiga rättsförhållanden. Detta gäller dock inte arbetsrättsliga förhållanden, se vidare under tredje stycket.

I *andra stycket* finns bestämmelser om stiftelser. Förvaltningen av stiftelser som vid utgången av år 2004 handhas av en allmän försäkringskassa tas den 1 januari 2005 över av den nya Försäkringskassan.

Den behörighet att utse en styrelseledamot som en allmän försäkringskassa kan ha enligt en stiftelses stadgar övertas enligt förslaget av den nya Försäkringskassan. För det fall en stiftelses föreskrifter om utseende av styrelseledamot inte står i överensstämmelse med att Försäkringskassan övertar den uppgiften, får det ankomma på Försäkringskassan att meddela styrelsen för stiftelsen att Försäkringskassan inte längre är villig att utse styrelseledamot. Sedan ankommer det på styrelsen för stiftelsen att besluta om ändring av föreskriften samt ansöka om permutation.

Genom bestämmelsen i *tredje stycket* begränsas första styckets tillämpningsområde. Som har beskrivits i avsnitt 7.1 påkallar organisationsförändringen en översyn av de kollektivavtal som reglerar förhållandet mellan Riksförsäkringsverket respektive de allmänna försäkringskassorna som arbetsgivare och de anställda. Bestämmelsen i detta stycke har tillkommit för att undanröja eventuella tveksamheter om räckvidden av den bestämmelse som i första stycket behandlar övertagandet av den gamla administrationens förbindelser och övriga åtaganden. När det gäller förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare gäller den

arbetsrättsliga lagstiftningen. Här kan framför allt erinras om bestämmelserna i 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Bestämmelserna i sistnämnda lagrum om verkningarna av en övergång av en verksamhet från en arbetsgivare till en annan är också tillämpliga när verksamheten vid Riksförsäkringsverket och de allmänna försäkringskassorna går över till den nya Försäkringskassan.

9.3 Förslaget till lag om ändring i socialförsäkringslagen (1999:799)

4 kap.

4 §

Ändringen i paragrafen innebär att ansökan om förlängd utbetalning av bosättningsbaserade förmåner vid utlandsvistelse i vissa fall framdeles skall göras hos den nya Försäkringskassan mot tidigare en allmän försäkringskassa. Av 3 § lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan följer att även om en sådan ansökan har lämnats till en allmän försäkringskassa kan den nya Försäkringskassan fatta beslut om förlängd utbetalning.

5 kap.

1 §

Ändringarna i denna paragraf innebär att anmälan i förekommande fall skall göras till den nya Försäkringskassan mot tidigare en allmän försäkringskassa. Hänvisningarna i *första och andra styckena* till 5 kap. 4 § och 5 § andra stycket slopas. Den nya Försäkringskassan är en statlig, rikstäckande myndighet. Det ankommer på den nya myndigheten att bestämma om ärendefördelningen inom myndigheten. Bestämmelserna i 5 kap. 4–6 §§ om vilken allmän försäkringskassa som skall fatta beslut skall därför upphävas.

Ändringen i *första stycket andra meningen* om begränsning av retroaktiva utbetalningar är en ren konsekvensändring av att Försäkringskassan övertar försäkringskassornas uppgifter. En anmälan som har inkommit till en allmän försäkringskassa skall enligt 3 § lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan anses ha inkommit till den nya Försäkringskassan.

2 §

Beträffande begränsningen i *första stycket* av möjligheten till retroaktiva utbetalningar görs en konsekvensändring med anledning av att den nya Försäkringskassan tar över de allmänna försäkringskassornas uppgifter. Av övergångsbestämmelserna följer att den tid för vilken retroaktiv utbetalning kan ske skall i förekommande räknas från det att den allmänna försäkringskassan fick kännedom om att den försäkrade har arbetet här i landet.

Ändringen i *andra stycket* innebär att anmälan skall göras till den nya Försäkringskassan i stället för till en allmän försäkringskassa. Hänvisningen till 5 § slopas av de skäl som redovisas under 1 §.

4–6 §§

Forumbestämmelserna i dessa paragrafer slopas. Det ankommer på den nya Försäkringskassan att bestämma hur handläggningen av ärendena skall fördelas inom myndigheten. Särskilda forumbestämmelser för överklagande av Försäkringskassans beslut införs i 20 kap. 11 a § lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL).

7 §

I denna paragraf slopas hänvisningen till bestämmelserna i 18 kap. 46 och 47 §§ AFL om Riksförsäkringsverkets tillsyn. Detta är en konsekvens av att den nya Försäkringskassan övertar såväl Riksförsäkringsverkets som de allmänna försäkringskassornas uppgifter. Riksförsäkringsverkets aktiviteter inom ramen för tillsyn kommer att handhas av den nya Försäkringskassan. Dessa aktiviteter kommer emellertid att ingå i denna myndighets kontroll och granskning inom ramen för dess interna styrning.

Övergångsbestämmelserna

I *andra punkten* finns bestämmelser om tillämpning av bestämmelserna i 5 kap. 1 § första stycket och 2 § första stycket om begränsning av möjligheten till retroaktiv utbetalning av förmåner. Beräkningen av den tid för vilken en förmån kan utges retroaktivt skall göras med utgångspunkt från det att den nya Försäkringskassan eller en allmän försäkringskassa fick kännedom om att den försäkrade var bosatt i Sverige eller har sådant arbete som grundar rätt till arbetsbaserade förmåner.

9.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

1 kap.

2 §

I paragrafen införs ett *andra stycke* som innehåller en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Sådana bestämmelser finns bl.a. i den föreslagna lagen om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Ytterligare bestämmelser finns i 20 kap. 10, 12 och 13 §§ denna lag. Med ”allmänt ombud” i denna lag avses allmänt ombud hos den nya Försäkringskassan.

Förslaget om allmänt ombud utvecklas närmare i avsnitt 5.1.

2 kap.

3 a §

Första stycket ändras på det sättet att skriftlig anmälan skall göras till den nya Försäkringskassan i stället för till den allmänna försäkringskassa inom vars område verksamheten skall bedrivas. Det ankommer på den nya rikstäckande Försäkringskassan att meddela föreskrifter om att anmälan skall göras till något annat kontor än myndighetens huvudkontor.

Ändringen i *andra stycket* innebär att det är den nya Försäkringskassan som framdeles skall föra upp namn på förteckningen enligt 3 §.

3 b §

I *första stycket* finns bestämmelser om att vårdgivare som har förts upp på förteckning hos den nya Försäkringskassan i vissa fall skall göra anmälan till denna myndighet. Skyldigheten att göra anmälan om vårdgivaren avser att flytta verksamheten görs generell. Anmälningsskyldigheten kommer inte längre att vara begränsad till flyttning till annan allmän försäkringskassas område, eftersom den nya Försäkringskassan är rikstäckande.

Ändringen av bestämmelsen i andra stycket om att vårdgivare i vissa fall skall föras av från förteckningen innebär att beslut om detta skall fattas av den nya Försäkringskassan. Möjligheten att föra av en vårdgivare från förteckningen p.g.a. att denne har flyttat verksamheten från en allmän försäkringskassas område slopas, eftersom den nya myndigheten är rikstäckande.

3 kap.

2 b §

Bestämmelserna i *första och tredje styckena* ändras på så sätt att årsarbetstid skall beräknas av den nya Försäkringskassan, varvid beräkningen grundas på upplysningar denna myndighet kan inhämta från den försäkrade eller dennes arbetsgivare eller uppdragsgivare.

Bemyndigandet i *fjärde stycket* för regeringen att bemyndiga Riksförsäkringsverket att meddela föreskrifter om schablonberäkning av årsarbetstid ändras på så sätt att sådant bemyndigande kan göras till den myndighet regeringen bestämmer.

4 b §

Ändringarna i *första och tredje styckena* innebär att det är den nya Försäkringskassan som fattar beslut om sjukpenning och att ett sådant beslut gäller från och med den kalendermånad ansökan gjordes hos denna myndighet. Enligt 3 § andra stycket lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan skall en ansökan som har lämnats till en allmän försäkringskassa anses inkommen samma dag till den nya Försäkringskassan.

I *fjärde stycket* görs en ändring på det sättet att det är den nya Försäkringskassan som bedömer om en försäkrad, som ansöker om sjukpenning, är skyldig att genomgå undersökning av läkare eller tandläkare.

5 §

Bestämmelserna i *första stycket* ändras på så sätt att beslutanderätten över en försäkrads tillhörighet till sjukpenningförsäkringen flyttas över från den allmänna försäkringskassan till den nya Försäkringskassan. Omprövning av sjukpenningförsäkringen skall ske bl.a. när Försäkringskassan fått kännedom om förändringar som har betydelse för beräkningen av sjukpenningen.

Enligt bestämmelserna i *andra och tredje styckena* kan under vissa omständigheter sjukförsäkringen omprövas eller den sjukpenninggrundande inkomsten nedsättas. Bestämmelserna ändras på så sätt att de effekter som knyts till en allmän försäkringskassas kännedom om relevanta omständigheter i stället skall avse den nya Försäkringskassans kännedom.

Även bestämmelserna i *fyärde och femte styckena* ändras så att det är den nya Försäkringskassan som svarar för beräkning av sjukpenningen i där angivna fall.

10 a §

Bemyndigandet i *sjätte stycket* för regeringen att bemyndiga Riksförsäkringsverket att meddela föreskrifter om schablonberäkning av ordinarie arbetstid och däremot svarande normal arbetstid, ändras så att sådant bemyndigande kan göras till den myndighet regeringen bestämmer.

13 §

Forumbestämmelsen i *första stycket* upphävs, eftersom den nya Försäkringskassan, som en rikstäckande myndighet, avgör vid vilka kontor olika ärenden skall handläggas.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att det är den nya Försäkringskassan som får fatta beslut. Dessutom görs redaktionella ändringar.

7 kap.

3 b §

Bestämmelserna i *andra stycket* om att (den allmänna) försäkringskassan skall vidta vissa åtgärder ändras till att avse den nya Försäkringskassan.

Bemyndigandet i *femte stycket* för regeringen att bemyndiga Riksförsäkringsverket att meddela föreskrifter om ersättning för kostnader för viss utredning ändras så att bemyndigande kan göras till den myndighet regeringen bestämmer.

16 kap.

1 §

Bestämmelsen i *första stycket* om ansökan om sjukersättning eller aktivitetsersättning ändras på det sättet att sådan ansökan skall göras hos den nya Försäkringskassan i stället för hos allmän försäkringskassa. Av 3 § lagen (2004:000) med anledning av inrättande av Försäkringskassan följer att en ansökan som har gjorts hos en allmän försäkringskassa skall anses ha gjorts hos den nya Försäkringskassan.

Ändringarna i *andra stycket* innebär att beslutsrätt och utredningsskyldighet överförs från allmän försäkringskassa till den nya Försäkringskassan.

Bemyndigandet i *fyärde stycket* för regeringen att bemyndiga Riksförsäkringsverket att meddela föreskrifter om ersättning för kostnader för läkarundersökning och läkarutlåtande ändras så att bemyndigande kan göras till den myndighet regeringen bestämmer.

17 kap.

1 §

Bestämmelsen i *första stycket* om samordning av förmåner ändras på det sättet att retroaktiv ersättning enligt denna lag skall minskas, om en ersättning tidigare har betalats ut av Försäkringskassan för samma tid. Enligt punkten 2 i övergångsbestämmelserna gäller detta även om den tidigare ersättningen har betalats ut av en allmän försäkringskassa.

I *andra stycket* görs endast den ändringen att en socialnämnd under vissa omständigheter får från Försäkringskassan, i stället för som hittills

en allmän försäkringskassa, uppbära retroaktivt beviljad ersättning enligt denna lag

18 kap.

1 §

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om att Försäkringskassan skall ha en försäkringsdelegation i varje län. Med försäkringsdelegation avses ett regionalt förtroendemannaorgan, som ingår i Försäkringskassan. Bestämmelser om delegationens uppgifter och dess ledamöter finns 18 kap. 2 och 3 §§ denna lag samt i 12 och 16 §§ lagen om (2003:1210) finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Avsikten är att införa ytterligare bestämmelser om försäkringsdelegationen i en kommande förordning med instruktion för Försäkringskassan.

2 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om försäkringsdelegationens uppgifter. Förslaget om delegationens uppgifter utvecklas närmare i avsnitt 4.2 samt i prop. 2003/04:69 avsnitt 5.3. Förutom att bistå Försäkringskassan kommer en delegation att ha beslutanderätt i vissa frågor. Enligt 18 kap. 5 § andra stycket denna lag och 12 § lagen om finansiell samordning skall delegationen bl.a. utse ledamöter i socialförsäkringsnämnd och styrelseledamöter i samordningsförbund som bedriver finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet.

3 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om hur försäkringsdelegationens ledamöter skall utses. I likhet med vad som i dag gäller en allmän försäkringskassas styrelse utses delegationens ledamöter av regeringen. Bestämmelsen motsvarar i allt väsentligt nuvarande bestämmelser om en allmän försäkringskassas styrelse i 18 kap. 31 § första och andra styckena och 32 § denna lag.

4 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om upphörande av uppdrag att vara ledamot i en försäkringsdelegation. Bestämmelsen motsvarar de nuvarande bestämmelserna om ledamöter i en allmän försäkringskassas styrelse i 18 kap. 31 § tredje stycket denna lag.

5 §

I denna nya paragraf finns bestämmelser om att det skall finnas socialförsäkringsnämnder och om hur många ledamöter en sådan nämnd skall ha. Ordningen med att en socialförsäkringsnämnd skall besluta i vissa ärenden motsvarar nuvarande ordning. Avsikten är att kompletterande bestämmelser om socialförsäkringsnämnder skall införas i en kommande förordning med instruktion för Försäkringskassan.

Bestämmelsen i *första stycket* motsvarar nuvarande bestämmelse i 18 kap. 16 § första stycket denna lag med den skillnaden att socialförsäkringsnämnderna inrättas av den nya Försäkringskassan i stället för de allmänna försäkringskassorna.

I *andra stycket första meningen* anges hur en socialförsäkringsnämnd skall vara sammansatt. Detta motsvarar nuvarande bestämmelser i

18 kap. 16 § fjärde stycket. Någon motsvarighet till bestämmelserna i 18 kap. 16 § andra och tredje styckena kommer inte längre att finnas. Det ankommer nämligen på den nya Försäkringskassan att för varje socialförsäkringsnämnd bestämma verksamhetsområde och vilka slags ärenden nämnden skall besluta i. Socialförsäkringsnämnden utses enligt andra meningen av försäkringsdelegationen. Varje försäkringsdelegation utser de nämnder som skall verka inom samma region som delegationen.

6 §

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om vilka slags ärenden som skall avgöras av en socialförsäkringsnämnd. Bestämmelserna överensstämmer i sak med nuvarande bestämmelser i 18 kap. 17 § första och andra styckena

I *andra stycket* finns en bestämmelse om att ärenden i en socialförsäkringsnämnd skall avgöras efter föredragning av en tjänsteman hos Försäkringskassan. Detta motsvarar nuvarande bestämmelse i 18 kap. 18 § tredje stycket första meningen.

19 kap.

2 §

Bestämmelsen i *första stycket* om att socialavgifter får användas för finansiering av de allmänna försäkringskassornas förvaltning av sjukförsäkringen ändras till att avse motsvarande förvaltning av den nya Försäkringskassan.

Med anledning av att den nya Försäkringskassan är en statlig myndighet slopas i *andra stycket* möjligheten att lämna statsbidrag för ovan nämnda förvaltning.

20 kap.

9 §

Bestämmelsen i *första stycket* ändras på det sättet att uppgift som avses i bestämmelsen skall lämnas till den nya Försäkringskassan mot tidigare Riksförsäkringsverket, allmän försäkringskassa eller lokalt organ som anges i 1 kap. 2 §. Detta står i överensstämmelse med ett förslag i prop. 2003/04:69 att det i den nämnda paragrafen skall anges att den allmänna försäkringen handhas av Försäkringskassan.

9 a §

I *första stycket* görs endast den ändringen att undantaget från sekretess skall gälla den nya Försäkringskassan i stället för allmän försäkringskassan och Riksförsäkringsverket.

10 §

Bestämmelserna om omprövning i *första stycket* ändras på det sättet att i stället för att en allmän försäkringskassa skall ompröva sina beslut skall motsvarande gälla den nya Försäkringskassan. Med hänsyn till att den nya Försäkringskassan träder i stället för den allmänna försäkringskassan föreskrivs i övergångsbestämmelserna att Försäkringskassan kan ompröva även en allmän försäkringskassas beslut.

Enligt *tredje stycket* skall Försäkringskassan inte ompröva ett beslut trots att omprövning har begärts, om det allmänna ombudet hos Försäk-

ringskassan överklagar samma beslut. Detta överensstämmer med vad som i dag gäller vid Riksförsäkringsverkets överklagande. Ändringen är föranledd av att det i samband med att den nya Försäkringskassan inrättas en funktion som allmänt ombud hos den nya myndigheten. Förslaget om allmänt ombud och det allmännas partsroll utvecklas närmare i avsnitt 5.1.

11 §

I *första stycket* görs endast den ändringen att vad som där föreskrivs om överklagande av beslut skall gälla beslut som har fattats av Försäkringskassan i stället för som hittills allmän försäkringskassa eller Riksförsäkringsverket.

Hittillsvarande bestämmelser i andra–fjärde styckena överförs till en ny paragraf, 11 a §. I dessa stycken införs nya bestämmelser om rätt forum vid överklagande av beslut enligt denna lag till länsrätt.

Bestämmelsen i *andra stycket* avser beslut som rör en person som är bosatt i Sverige. Sådana beslut skall överklagas till den länsrätt inom vars domkrets personen var bosatt, dvs. där han eller hon hade sin hemortskommun när beslutet fattades. Denna forumbestämmelse blir tillämplig i den helt övervägande delen av beslut enligt denna lag.

Enligt *andra meningen i tredje stycket* skall beslut i övriga fall enligt denna lag överklagas till den länsrätt inom vars domkrets det första beslutet i saken fattades. Denna bestämmelse motsvarar vad som gäller enligt 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstol. Bestämmelsen tar sikte dels på de fall i vilka en försäkrad inte är bosatt här i landet, dels på beslut som rör en juridisk person. Som exempel på det sistnämnda kan nämnas att i rättsfallet FÖD 1987:7 har arbetsgivare ansetts ha besvärsrätt i mål om anspråk på en anställds sjukpenning i den situationen då arbetsgivarinträde föreligger.

I *tredje stycket* anges vad som avses med hemortskommun. Bestämmelsen motsvarar 22 kap. 1 a § andra stycket första och andra meningarna skattebetalningslagen (1997:483).

Förslaget om forum vid överklagande utvecklas närmare i avsnitt 5.2.

11 a §

Bestämmelserna i denna nya paragraf motsvarar hittillsvarande bestämmelser i 11 § andra–fjärde styckena.

Beträffande undantaget från bestämmelsen om överklagandeförbud mot desertionsbeslut i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) görs den ändringen att undantaget i fortsättningen skall avse beslut som har meddelats av Försäkringskassan i stället för (den allmänna) försäkringskassan. Enligt övergångsbestämmelserna gäller äldre bestämmelser fortfarande för beslut som har meddelats av en allmän försäkringskassa.

12 §

Bestämmelsen i *hittillsvarande första stycket* om att Riksförsäkringsverket skall verka för att regelverket inom den allmänna försäkringen tillämpas likformigt och rättvist upphävs. Detta innebär i praktiken inte någon förändring vad avser kravet på opartiskhet vid förvaltningsmyndigheters handläggning av enskilda ärenden. Enligt 1 kap. 9 § regerings-

formen skall den som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iaktta saklighet och opartiskhet. Detta gäller naturligtvis även Försäkringskassan.

I *första stycket* regleras det allmänna ombudets ställning i socialförsäkringsprocessen. Förslaget om inrättande av allmänt ombud utvecklas närmare i avsnitt 5.1. Det allmänna ombudet får överklaga beslut av Försäkringskassan i ärenden enligt denna lag samt begära ändring enligt 10 a §. Enligt 2 § lagen om allmänt ombud hos Försäkringskassan förs det allmännas talan i allmän förvaltningsdomstol av det allmänna ombudet, om ombudet har överklagat Försäkringskassans beslut. Det allmänna ombudet är i sådant fall part i målet och kan med tillämpning av 33 § andra stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291, FPL) överklaga domstolens beslut, om det gått ombudet emot.

Om det allmänna ombudet för det allmännas talan, är Försäkringskassan inte part i domstolsprocessen och kan då heller inte överklaga domstolens beslut. Har i stället *enbart* den enskilde överklagat Försäkringskassans beslut är Försäkringskassan, på motsvarande sätt som i dag en allmän försäkringskassa, med stöd av 7 a § FPL motpart i målet. I sådant fall kan Försäkringskassan med tillämpning av 33 § andra stycket FPL överklaga domstolens beslut, om det gått Försäkringskassan emot.

I *tredje stycket* införs en kompletterande bestämmelse som ger såväl det allmänna ombudet som Försäkringskassan möjlighet att föra talan även till förmån för enskild part. För Försäkringskassans del kan detta ske endast om kassan överklagar länsrättens eller kammarrättens beslut, eftersom Försäkringskassan inte kan överklaga eget beslut. Denna bestämmelse innebär att det allmänna ombudet och Försäkringskassan, beroende på vem som i det enskilda fallet är part i målet, kan överklaga domstolens beslut, även om det inte har gått ombudet eller Försäkringskassan emot.

13 §

I *första styckets* nuvarande lydelse regleras hur man skall förfara med ett överklagande som har inkommit till en allmän förvaltningsdomstol, Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa men den som har mottagit överklagandet har inte fattat det överklagade beslutet. Eftersom socialförsäkringsadministrationen kommer att utgöras av endast en myndighet upphävs stycket och i stället kommer de generella bestämmelserna i 6 a § förvaltningsprocesslagen och 24 § förvaltningslagen att vara tillämpliga.

Som en konsekvens av inrättandet av den nya Försäkringskassan och det allmänna ombudet görs i det nya *första stycket* den ändringen vad som där föreskrivs om överklagandetid för Riksförsäkringsverket och allmän försäkringskassa i stället skall gälla för Försäkringskassan och det allmänna ombudet.

Vad som i det nya *tredje stycket* föreskrivs om att allmän försäkringskassa och Riksförsäkringsverkets beslut skall gälla omedelbart skall i stället avse den nya Försäkringskassans beslut.

16 §

Bemyndigandet i denna bestämmelse för regeringen att bemyndiga Riksförsäkringsverket att meddela närmare föreskrifter för tillämpningen av

denna lag ändras så att sådant bemyndigande kan göras till den myndighet regeringen bestämmer.

21 kap.

2 §

I *första stycket* ändras bemyndigandet att fastställa avgift för den frivilliga sjukförsäkringen till att avse regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i stället för Riksförsäkringsverket.

Bestämmelserna i *andra–fjärde styckena* avseende statsbidrag till kostnader för den frivilliga sjukförsäkringen och om fonder för denna försäkring upphävs. Skälen härför utvecklas närmare i avsnitt 7.2.

9.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:000) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

1 kap.

2 §

I paragrafen införs ett *andra stycke* som innehåller en upplysning om att det finns särskilda bestämmelser om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Sådana bestämmelser finns bl.a. i den föreslagna lagen om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Ytterligare bestämmelser finns i 18 kap. 7 §, 20 kap. 10, 12 och 13 §§ denna lag. Med ”allmänt ombud” i denna lag avses allmänt ombud hos den nya Försäkringskassan.

Förslaget om allmänt ombud utvecklas närmare i avsnitt 5.1.

Övergångsbestämmelserna

I *andra punkten* anges att bestämmelserna om skadeståndsskyldighet och talan om skadestånd i nuvarande 18 kap. 37 och 38 §§ i tillämpliga delar skall gälla även efter 2004 års utgång beträffande uppdrag som har fullgjorts före ikraftträdandet. Efter utgången av år 2004 kommer således de nämnda bestämmelserna i 18 kap. 38 § som avser Riksförsäkringsverket i stället att avse Försäkringskassan.

Bestämmelsen i *tredje punkten* innebär att årsredovisning och revision enligt äldre bestämmelser i 18 kap. skall kunna göras även året efter det att de allmänna försäkringskassornas verksamhet har upphört.

9.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring

1 kap.

2 §

Bestämmelsen ändras endast på så sätt att det framgår att det framdeles enbart är den nya Försäkringskassan som handhar arbetsskadeförsäkringen.

8 kap.

1 §

I *andra stycket* görs vissa konsekvensändringar med anledning av att den nya Försäkringskassan tar över handläggningen av ärenden inom arbetsskadeförsäkringen. Detta innebär att anmälan enligt detta stycke skall göras till den nya Försäkringskassan.

Forumbestämmelsen i *tredje stycket* slopas med hänsyn till att den nya Försäkringskassan är en rikstäckande myndighet. Att anmälan i förekommande fall skall göras till den nya Försäkringskassan framgår redan av *andra stycket*. Det ankommer på den nya myndigheten att meddela föreskrifter om anmälan skall lämnas till någon särskild enhet inom myndigheten.

3 §

Bestämmelsen i *första stycket* om att behörig försäkringskassa får uppdra åt en annan försäkringskassa att bestämma ersättning slopas. Med hänsyn till att den nya Försäkringskassan är rikstäckande ankommer det utan lagreglering på den nya myndigheten att fördela ärendena inom myndigheten.

9.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Bestämmelserna i 15 kap.1 § om att Riksförsäkringsverket skall verka för att bestämmelserna inom denna försäkring tillämpas likformigt och rättvist upphävs. Detta innebär i praktiken inte någon förändring vad avser kravet på opartiskhet vid förvaltningsmyndigheters handläggning av enskilda ärenden. Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen skall den som fullgör uppgifter inom den offentliga förvaltningen i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saktighet och opartiskhet. Detta gäller naturligtvis även de myndigheter som handlägger ärenden enligt denna lag.

1 kap.

4 §

I *andra stycket* införs motsvarande bestämmelse som i 1 kap. 2 § *andra stycket* lagen (1986:381) om allmän försäkring. Särskilda bestämmelser om allmänt ombud hos Försäkringskassan finns bl.a. i den föreslagna lagen (2004:000) om allmänt ombud hos Försäkringskassan. Ytterligare bestämmelser finns i 13 kap. denna lag.

Förslaget om allmänt ombud utvecklas närmare i avsnitt 5.1.

2 kap.

17 §

Bestämmelserna i *första stycket* om att vissa ersättningar inte skall vara pensionsgrundande till den del de är samordnade med andra ersättningar ändras till att avse angivna ersättningar som har betalats ut av den nya Försäkringskassan mot som tidigare av en allmän försäkringskassa. Enligt övergångsbestämmelserna skall denna bestämmelse tillämpas även

när en sådan ersättning som anges i förevarande paragraf har betalats ut av en allmän försäkringskassa.

3 kap.

7 §

Paragrafen motsvarar i princip 2 kap. 17 § men här regleras det fall då en försäkrad får sjukersättning eller aktivitetsersättning beviljad för förfluten tid och denna är samordnad med tidigare utbetald ersättning som är pensionsgrundande. Bestämmelsen ändras på motsvarande sätt som 2 kap. 17 §. I likhet med 2 kap. 17 § skall enligt övergångsbestämmelserna denna bestämmelse tillämpas även när en sådan ersättning som anges i förevarande paragraf har betalats ut av en allmän försäkringskassa.

13 kap.

4 §

I *första stycket* upphävs hänvisningen till forumbestämmelserna i 5 kap. socialförsäkringslagen (1999:799). Förslaget om forumbestämmelser utvecklas närmare i avsnitt 5.2.

Bestämmelserna i *tredje stycket* om att ändring och omprövning av beslut skall göras av samma allmänna försäkringskassa som har meddelat beslutet upphävs, eftersom alla här avsedda beslut framdeles kommer att meddelas av den nya Försäkringskassan som är en rikstäckande myndighet.

5 §

Bestämmelsen i *andra stycket* upphävs. Beslut enligt första stycket får framdeles fattas genom automatiserad behandling av den nya Försäkringskassan mot tidigare Riksförsäkringsverket för en allmän försäkringskassas räkning. Det finns inte behov av någon bestämmelse som anger vilken försäkringskassa som skall vara behörig att göra ändring, omprövning eller vissa andra åtgärder, eftersom behörig myndighet är den nya rikstäckande Försäkringskassan.

17 §

Bestämmelsen i *första stycket* ändras så att i stället för Riksförsäkringsverket kommer det allmänna ombudet att kunna överklaga förvaltningsmyndighets beslut enligt denna lag. Det allmänna ombudet kan överklaga endast beslut som har fattats av Försäkringskassan. Skatteverkets beslut enligt denna lag, dvs. beslut om pensionsgrundande inkomst, kan enligt gällande ordning inte överklagas. Premiepensionsmyndighetens beslut enligt denna lag kommer, till skillnad från vad som gäller i dag, att kunna överklagas enbart av den enskilde eller, om denne har avlidit, av annan som är berörd av beslutet. I 22 § finns bestämmelser om Försäkringskassans och det allmänna ombudets ställning i processen vid allmän förvaltningsdomstol.

I *andra stycket* görs endast en konsekvensändring med anledning av att den nya Försäkringskassan är en rikstäckande myndighet.

17 a §

Bestämmelserna i denna paragraf, som är ny, motsvarar 20 kap. 11 § andra–tredje styckena lagen (1962:381) om allmän försäkring, som har kommenteras i det föregående.

19 och 20 §§

Bestämmelserna ändras så att där angivna frister för att överklaga kommer att gälla såväl för det allmänna ombudet som Försäkringskassan. I 17 § anges vilka slags beslut det allmänna ombudet kan överklaga.

22 §

I *första stycket* föreskrivs att bestämmelserna om tvåpartsprocess i de allmänna förvaltningsdomstolarna i 7 a § FPL inte skall gälla för mål enligt 2–4 kap. denna lag, dvs. mål som rör pensionsrätt, pensionspoäng och vårdår. Bestämmelserna ändras på det sättet att Försäkringskassan i stället för Riksförsäkringsverket får bestämma om kassan respektive verket skall vara part i ett sådant mål. Vad som i övrigt föreskrivs om Riksförsäkringsverket skall i stället gälla den nya Försäkringskassan, eftersom denna övertar såväl Riksförsäkringsverkets som de allmänna försäkringskassornas uppgifter.

I övriga mål enligt denna lag gäller tvåpartsprocess enligt 7 a § FPL. Bestämmelserna i *andra stycket* upphävs, eftersom den nya Försäkringskassan inte kan överklaga Premiepensionsmyndighetens beslut enligt denna lag.

22 a §

I denna paragraf, som är ny, tas in en bestämmelse om när det allmänna ombudet och Försäkringskassan kan överklaga allmän förvaltningsdomstols avgörande. Försäkringskassan får på motsvarande sätt som i dag Riksförsäkringsverket överklaga ett avgörande av allmän förvaltningsdomstol även om kassan inte har varit part där. Detta gäller emellertid inte om det allmänna ombudet har varit part i målet. I sådant fall är det allmänna ombudet som kan överklaga. Bestämmelser om vilka beslut hos förvaltningsmyndighet Försäkringskassan respektive det allmänna ombudet kan överklaga har intagits i 13 kap. 17 § denna lag.

9.8 Förslaget till lag om ändring i brottsbalken

20 kap.

2 §

De allmänna försäkringskassorna är självständiga offentliga juridiska personer. När de från den 1 januari 2005 ersätts av den nya statliga myndigheten Försäkringskassan, finns det inte längre behov av att i andra stycket punkt 1 särskilt räkna upp ledamot i styrelse m.fl som hör till denna myndighet.

Övergångsbestämmelsen

Bestämmelsen innebär att straffansvaret kvarstår för gärningar som har begåtts innan en allmän försäkringskassa upphörde.

9.9 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

7 kap. 7 och 10 §§ samt 9 kap. 25 §

Ändringarna har kommenterats i avsnitt 6.

Övergångsbestämmelsen

Handlingar som visserligen inkommit till eller upprättats hos Riksförsäkringsverket eller en allmän försäkringskassa före ikraftträdandet av de nya bestämmelserna, men som inte arkiverats före ikraftträdandet kommer att lämnas över till den nya organisationen och kommer att ingå i Försäkringskassans verksamhet. Handlingar som arkiverats före ikraftträdandet avser Riksförsäkringsverkets resp. de allmänna försäkringskassornas verksamhet och kommer inte att ingå i Försäkringskassans verksamhet. För att sekretessen i sistnämnda ärenden skall bestå behövs en övergångsbestämmelse. För att sekretessen skall bestå både för uppgifter som finns i handlingarna och för uppgifter som erhållits muntligen i ärendet utan att skrivas ned används formuleringen "uppgifter i ärenden i vilka handlingar omhändertagits för arkivering". Vissa handlingar blir inte allmänna förrän de omhändertas för arkivering, se TF 2 kap. 9 §. Av detta skäl talas det om "handlingar" som omhändertas för arkivering och inte om "allmänna handlingar" som omhändertas för arkivering.

9.10 Förslaget till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)

2 §

En ändring görs på så sätt att punkten 2 utmönstras eftersom den nya myndigheten Försäkringskassan är en statlig myndighet.

9.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

13 §

I *första stycket* görs endast den ändringen att särskilt högriskskydd kan beslutas av den nya Försäkringskassan i stället för av den allmänna försäkringskassan.

Hänvisningen i *fjärde stycket* till 25 § slopas eftersom forumbestämmelserna i den paragrafen upphävs. Den nya Försäkringskassan bestämmer själv hur ärendena skall fördelas inom myndigheten. I övrigt görs endast konsekvensändringar med anledning av att den nya Försäkringskassan handlägger ärenden enligt denna lag.

26 §

I denna paragraf slopas hänvisningen till bestämmelserna i 18 kap. 46 och 47 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring om Riksförsäkringsverkets tillsyn. Detta är en konsekvens av att den nya Försäkringskassan övertar såväl Riksförsäkringsverkets som de allmänna försäkringskas-

sornas uppgifter. Riksförsäkringsverkets aktiviteter inom ramen för tillsyn kommer att handhas av den nya Försäkringskassan. Dessa aktiviteter kommer emellertid att ingå i denna myndighets kontroll och granskning inom ramen för dess interna styrning.

9.12 Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

22 kap.

1 §

Bestämmelsen i *tredje stycket* om vem som kan överklaga Skatteverkets beslut om avgiftsunderlag för egenavgifter ändras så att möjligheten att överklaga överförs från Riksförsäkringsverket till Försäkringskassan. Det allmänna ombudet hos Försäkringskassan saknar således möjlighet att överklaga beslut enligt denna bestämmelse. Skälet härför är att det allmänna ombudets hos Försäkringskassan möjlighet att över huvud taget föra talan är begränsad till att överklaga Försäkringskassans beslut och de domstolsavgörande som meddelas i därpå följande domstolsprocess.

9.13 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

7 kap.

2 §

I *första stycket* görs endast en ändring med anledning av ändrad rubrik till lagen om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (se författningsförslag 2.15).

16 §

Paragrafens uppräknning av organ som är skattskyldiga bara för inkomst på grund av innehav av fastighet ändras på det sättet att de allmänna försäkringskassorna bortfaller, eftersom dessa kommer att avvecklas. Den nya Försäkringskassan är statlig och kommer därför enligt 7 kap. 2 § 1 att vara helt undantagen från skattskyldighet.

8 kap.

17 och 21 §§

Bestämmelserna om skattefrihet för vissa bidrag och ersättningar från en allmän försäkringskassa ändras till att avse samma förmåner från den nya Försäkringskassan.

9.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (1999:1230) om ikraftträdande av inkomstskattelagen (1999:1229)

4 kap.

13 §

I paragrafen görs endast en konsekvensändring med anledning av att det är den nya Försäkringskassan som kommer att handha sådana förmåner avses i bestämmelsen.

9.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

7, 8, 18 och 31 §§

Ändringarna har kommenterats i avsnitt 6.

Övergångsbestämmelsen

Enligt 32 § i lagen får den inte obehörigen röja uppgifter om enskildas ekonomiska och personliga förhållanden som han eller hon får kännedom om genom sin befattning med personuppgifter som inhämtats från socialförsäkringsdatabasen till det för kommunerna och landstinget gemensamma organet för administration av personalpensioner. Genom övergångsbestämmelsen klargörs att tystnadsplikten fortfarande gäller när administrationen har gått över till den nya Försäkringskassan.

9.16 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan allmän försäkringskassa, länsarbetsnämnd, kommun och landsting

1 och 3 §§

Ändringarna i dessa paragrafer är föranledda av att den nya Försäkringskassan, mot hittills en allmän försäkringskassa, kommer att vara part i finansiell samordning enligt denna lag.

5 §

Bestämmelsen i *första stycket* om att den allmänna försäkringskassan skall bidra med hälften av medlen till den finansiella samordning ändras på det sättet att det i stället skall gälla den nya Försäkringskassan. Denna fördelning av medelsinsatsen gäller för varje samordningsområde enligt 1 §.

12 §

Bestämmelserna i denna paragraf ändras med anledning av att det är Försäkringskassans försäkringsdelegation som för den nya Försäkringskassans räkning skall utse ledamöter och ersättare i förbundsstyrelsen. En

delegation får därvid utse personer som är ledamöter i försäkringsdelegationen eller i en socialförsäkringsnämnd.

Förteckning över remissinstanser som avgett yttrande angående slutbetänkandet Försäkringskassan Den nya myndigheten (SOU 2003:106)

Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Jönköping, Länsrätten i Hallands län, Länsrätten i Göteborg, Länsrätten i Norrbottens län, Justitiekanslern, Domstolsverket, Riksförsäkringsverket, Stockholms läns allmänna försäkringskassa, Uppsala läns allmänna försäkringskassa, Södermanlands läns allmänna försäkringskassa, Östergötlands läns allmänna försäkringskassa, Jönköpings läns allmänna försäkringskassa, Kronobergs läns allmänna försäkringskassa, Kalmar läns allmänna försäkringskassa, Gotlands läns allmänna försäkringskassa, Blekinge läns allmänna försäkringskassa, Skåne läns allmänna försäkringskassa, Hallands läns allmänna försäkringskassa, Västra Götalands läns allmänna försäkringskassa, Värmlands läns allmänna försäkringskassa, Örebro läns allmänna försäkringskassa, Västmanlands läns allmänna försäkringskassa, Dalarernas läns allmänna försäkringskassa, Gävleborgs läns allmänna försäkringskassa, Västernorrlands läns allmänna försäkringskassa, Jämtlands läns allmänna försäkringskassa, Västerbottens läns allmänna försäkringskassa, Norrbottens läns allmänna försäkringskassa, Försäkringskassornas Förbund, Socialstyrelsen, Handikappombudsmannen, Finansinspektionen, Ekonomistyrningsverket, Riksrevisionen, Arbetsgivarverket, Premiepensionsmyndigheten, Statskontoret, Statens kvalitets- och kompetensråd, Statens Pensionsverk, Arbetsmarknadsstyrelsen (efter hörande av länsarbetsnämnderna), Arbetsmiljöverket, Handikappförbundens samarbetsorgan, Pensionärernas Riksorganisation, Sveriges Pensionärsförbund, Riksförbundet, Pensionärsgemenskap, Sveriges Pensionärers Riksförbund, Svenska Kommunalpensionärer Förbund, Svenska Kommunförbundet, Landstingsförbundet, Svenskt Näringsliv, Företagarna, Tjänstemännens Centralorganisation, Offentliganställdas Förhandlingsråd, Sveriges akademikers centralorganisation, Landsorganisationen i Sverige, Fackförbundet ST, Sveriges Försäkringsförbund, Svenska Bankföreningen, Datainspektionen